

viuere in ppteritate et in indigentia
a dispensatione et variorum expositionum
num super talem regulam habun-
dare. quod nullo modo foret iocunditas
sacris conscientis. ¶ Ad primum princi-
pale dicendum quod auctoritas solue-
semetipsam. nam contra subiugit quoniam
filius ille omnes facibus vacet luxu-
rie atque diuinijs. ¶ Ad secundum de
aplo ad **Colo. 3.** Filij obedite pro
omnia partibus. tertius soluit seipsum
quod sequitur. Hoc ei placitum in domino
id est secundum precepta diuina dicitur.

¶ Ad tertium dicendum quod nulla irre-
uerentia fit patri si in illis sibi non obe-
diat in quibus ius prelatum non habet.
Credo tamen quod filius venialiter potest pec-
care de facili non obediendo patri et idif-
ferentibus ex gratia suo. sed venialibus
peccatis mensuram prefigere in hac mate-
ria est michi impossibile

Capitulum quartum.

Quoniam pulchra **L. 99.**
est casta generatio cum clari-
tate. immortalis est ei me-
moriam illi. quod apud deum
nota est et apud homines. Postquam spi-
ritus sanctus probauit aduersionem genera-
tionis fedilitatem. Hic commendat
caste generationis honestatem et quod al-
ternati et vicissim agitur modo de ius-
tis modo de impijs ut ex contrarietate
operacione vtriusque naturam reliceat
Ideo primo ostendit caste generationis
honestatem. Et secundo iterato adu-
ersione generacionis replicat vilitatem
Ibi multigena. ¶ Circa primum tria
facit scilicet quod tres nobiles commendati-
ones castitati tribuit coniugali videlicet
triplicitate gratie in propagatione. eter-
nitatem memorie in approbatione so-
lemnitatem victorie in retributione

Secunda pars ibi immortalis Tertia pars
ibi cum patris est. ¶ Circa primum est ad-
uertendum quod ad hoc quod castitas con-
iugalibus debito modo seruet tria requi-
ritur videlicet sacramentalem sanctificaco-
nem que conferat speciositatem. et quod
tunc ad hoc dicitur casta generatio. et p-
lis moralem educationem que confe-
rat sanctitatem. et quantum ad hoc de-
bet claritate. Et correspondet istis et
habet tria loca que sunt in matrimonio
videlicet fides. ples et sacramentum. fides est fidelitas
mutua in conuentione corporum p-
lis educatio loca filiorum et filiarum ad
cultum dei. Sacramentum est repugnatio insepa-
bilis coniunctionis ecclesie et christi. Ad hoc
evidentia est non dandum quod non naturalis
appetit? est in homine cuius effectus non
possit virtuose impleri. Cuius est est quod
natura instituta est a deo. Vnde si natu-
ra ad actum inclinetur quod ad? nullo modo
absque peccato possit exerceri homo a tali
inclinatione foret culpabilis propter natu-
ralem inclinationem. et si cum hoc culpabilis
propter actus deordinationem que
duo simul stare non possunt. Nec
potest dici quod natura humana hoc
habet ex peccato quod inclinat ad ac-
tum quia talis inclinatio fuisset in
statu innocentie quauis non preue-
nisset rationem ante actum nec ra-
tionem absorbuisset in actu. et ideo quod
natura ad hoc inclinat oportet di-
cere quod hec inclinatio a deo est. et pro-
sequens quod possit fieri virtuose si
homo velit quia ostendit dicitur quod homo
inclinatur ad aliquid faciendum
a deo idinatione nature et etiam ra-
tionis et non possit illud facere vir-
tuose. Vnde tenendum est quod actus
generandi virtuose et meritorie
exerceri potest infra limites coniugij

Secundo notandum circa bona
 matrimonij coniugij supra dicta que
 dicuntur actum carnale excusare
 a honestate que sunt ista. fides. pro-
 les a sacramentū. q̄ fides in p̄po-
 sito non est virtus theologica de
 qua dicitur **Fides est speranda**
 rerum substantia argumentū nō
 apparenciū ad **Heb. xi. a ad Coſ.**
13. Nunc manent fides spes a cari-
 tas tria hec **sed** est quedam vir-
 tus moralis contenta sub iusticia
 p̄ quam homo implet efficaciter
 illud quod promissit. **Vnde** ad fi-
 dem istam in coniuges seruandū
 requiritur q̄ ne ut alteri corpus de-
 neget nec alieno cedat ad op̄
 carnale iuxta sponſionem quam
 in facie ecclesie contraxerunt. **Bo-**
num aut̄ prolis addit sup̄ prolis
 educationem ab cultum dei **Vnde**
 qui h̄z multos filios a male educa-
 tos prolem habet a nō bonū prole.
 Similiter istud in intentione suffici-
 enter excusat matrimonium a ho-
 nestate dato etiam q̄ nūq̄ habea-
 tur effectu sicut inter steriles pa-
 tet qui mutuo reddendo sibi debi-
 tum nō necessario peccant a gene-
 raliter in omnibz **Dicendū** q̄ ite-
 rio bone plis est bonū prolis a an-
 te prolem **Bonum** aut̄ sacramen-
 ti est inseparabilitas p̄sonarū ma-
 trimonio coniūctarū representans in-
 separabilem vniōnez xp̄i a ecclesie.
 De hac ḡ castitate exponi potest
 litera istius lectionis **De** q̄ exdama-
 do dicit **O** q̄ pulchra est casta ge-
 neratio **O** fm̄ p̄stianū i maiori vo-
 lumine v̄ agit de interiectione q̄nq̄ ē
 nomē q̄nq̄ est interieccio a q̄nq̄
 aduerbium **Quando** est nomen

est nomē l̄e q̄ vocatū ē **Inter-**
 iectio quādo significat amācōez
Ad uerbum q̄n est nota optadi
 l̄ vocābi **Vñ** **Greista** **O** stupet o
 dubitat v̄t idiḡta optat. **Clāt**
 a querit velut exemplis repitur.
Est ḡ in p̄posito nota amācōis i
 signū laudis a commendationis.
O q̄ pulchre ac v̄ h̄esta castitas
 cōiugal̄is per mutua aic̄tia a ad-
 iutorū viri a mulieris inuicem cō-
 iunctōū **Vir** aut̄ a mulier habi-
 tant ad inuicē nō solū ḡcia p̄crea-
 tionis filiorum. sed eorum que cō-
 ferunt ad vitam actiuā **Naturali-**
 ter em̄ in regimie domus opacōez
 viri a mulieris distinguunt **Vnde**
 nō sufficient̄ sūt ad inuicē n̄ eorū
 opa cōicēt fm̄ **Aristotilez** s. **eth.**
 c. 12. a **Gen. 2.** **Facim⁹** ei adiutorū
 simile sibi **Castā** generacō est q̄n
 cōiuges ad inuicē cōmiscēt v̄l cā-
 fidei suade l̄ cā plis p̄creāde l̄ p̄p̄e
 v̄t q̄ ab **Tytū 2.** **Adolescētulas**
 ut viros suos diligāt prudētes. so-
 brias castas ac. **Generacō** p̄t acci-
 pi actiue v̄l passiue. **Actiue** siḡt
 opacōez gnāntis. **Passiue** d̄ gnā-
 cō plis gnāta a sic cōit capitur in
 scriptura **Deut. 32.** **Generacio** p̄-
 ua atz p̄usa hec ē d̄ do. p̄. **Stulte** a
 insipientis a v̄troq̄ modo potest ac-
 cipi in proposito. sed magis con-
 uenienter accipitur 2°. **Genera-**
cio in ḡ cum claritate id ē cum sa-
 piētī p̄l educacōe ad **Coſ. 1.** **Bñ**
bcō a daltas a sapia h̄c v̄t a for-
 b. n. a **Sapie. 6.** **Clā** ē a q̄ nūq̄ mā-
 cessit sapia **Berū. tñ** expōit cū cal-
 tate. **S̄ anq̄** biblicā **Raba.** expōit
 cū daitate a h̄ac l̄raz t̄o. **1°**
 ista l̄ra p̄it sc̄daz cōmendacōez

90

castitatis diugalis q̄ ē eternitas
a memoria in approbatione. Vñ
dicit. Immortalis ē em̄ memoria
illi⁹ qm̄ apud deū nota ē a apud
homines id ē approbata. Nā deus
diugiū instituit in paradiso añ pe
cati. Vñ notāt doctores q̄ coniu
giū institutum est in officiū et re
mediū. In officiū nature vt fiat
ppagatio speciei. In remediū ocu
piscencie vt consulatur infirmitati a
victetur culpa. Prima institutio fu
it in statu innocentie tantū. In sta
tu vero nature lapsa fuit matrimo
nium institutū a in officiū a in re
mediū. a ideo apud deū status cō
iugalis ē approbatus a sanct⁹. Est
etiā immortalis apud homines p
tanto. quia de bonis parentibus
educantur boni filij a p illos filij fi
lioz. a sic deinceps. Juxta illud Eccl.
3. Mortu⁹ ē pater illi⁹. et q̄si nō ē
mortu⁹. similes em̄ reliq̄t sibi post
se. Vñ apud homines ē casta ge
neratio immortalis: qui a vsq̄ ad
finem mūdi numq̄ deficient boni
in ecclesia dei. Juxta illud Luc. 22.
Symō ecce sathan expetiuit nos
vt tribaret sicut triticū. ego autē
rogavi p te vt n̄ deficiat fides tua
Vt act⁹ matrimonialis fieri pos
set virtuose. ¶ Videtur q̄ nō q̄ Ex
odi. 19. precipitur populo vt per
tridū nō appropiquarent ad vs
ores suas quādo legez erāt accep
turi. s̄ si possent hoc fecisse virtuo
se n̄ fuissent impedimētū a sancti
tate. ¶ p̄ occupiscencia carnalis
siue carnis iobediencia semper ē
turpis. q̄ nō potest fieri sine pctō.
s̄ act⁹ matrimonialis sine tali occu
piscencia fieri nō potest. q̄ ac ¶

¶ Illud q̄s corumpit i homine
actum racōnis nullo mō fit virtuo
se. quia omnis act⁹ virtutis def
minat a recta racōe sapientis. 3.
Ethicoz. S; delectatio act⁹ carna
lis corumpit actū racōnis. quia
impossibile ē in illa delectatione ali
quid intelligere. sic dicitur. 6. Ethicoz.
ergo impossibile est q̄ ille act⁹ fi
at virtuose. ¶ p̄ dimittere illud
q̄s est meritorium; nō ē laudabile
sed dimittere actum carnalē copu
le ē meritorium. ergo exercere ta
lez actū nō ē laudabile. ergo nec
actu⁹ su⁹. ¶ p̄ 32. q 2. nubia. Lo
gittima connubia carent peccato
nō tamē illo tempore quo cōiuga
les act⁹ geruntur presētia spirit⁹ sā
cti dabit. sed nullus act⁹ est meri
torius nisi per presētia spirit⁹
sancti. igit ac. ¶ Ad oppositū au
guē Act⁹ quo implet p̄ceptū est
meritorium. sed act⁹ matrimonialē
est huiusmodi. patet p hoc q̄s di
cit ad Chō. 4. Vxorī vit debitū
reddat a similiter vxor viro. ¶ p̄
quid quid fieri potest sine peccato
potest fieri virtuose. s̄ sine peccato
potest vir vel mulier nutere a p
vñs tali actui obligari. q̄ ad Co
4. Virgo n̄ peccat si nubat. ¶ p̄
nichil cadit sub cōsilio dīmo p so
ne quantumcūq̄ i fine: nisi quod
potest fieri virtuose. s̄ sub cōsilio
dī psonis infirmis que virginitatē
seruare nō possunt ad Thimo. 7.
Volo iuniores viduas nutere. fili
os procreare. matres esse. ¶ Ad
q̄stionem dicēduz q̄ sic. Ad em̄
e vidētia dicēda sūt sex. Primo
q̄ act⁹ matrimonial potest fieri
sine peccato. patet ista cōclusio p
racōnes ad

authenticum p sacramentū cui⁹
 act⁹ nō possit fieri virtuose nichil
 aliud est q̄ dampnare sacramen-
 tū ecclesie. Itē inclinatio natural
 a recta ratio dicit q̄ faciēda sit
 humani gnis ppagatio donec de⁹
 reuelauerit oppositum. quia con-
 stat q̄ fuit preceptū a adhuc est
 nō quidē multiplicamini p quall-
 bet psona. s̄ multiplicamini p ali-
 quā vel aliquib⁹ psonis. ḡ opor-
 tet dicere q̄ aliquę psonę possunt
 illud pceptum sine peccato imple-
 re. **S**ecūda cōdusio q̄ talis act⁹
 potest fieri meritorie. illud pbat
 sic. Quicquid p̄t fieri virtuose p̄t fi-
 eri meritorie ab ex̄te in gr̄a. q̄
 nichil plus requirit ad actū ma-
 trimonij nisi q̄ homo ex̄ns in gr̄a o-
 petur seruādo circūstantias virtu-
 tis in materia in fine a in alijs pu-
 ta q̄ faciat q̄n oportet a sic oportet
 ac. s̄ act⁹ matrimonij p̄t fieri ab
 ex̄te in gr̄a cū istis circūstācijs
 ḡ ac. **T**ercia cōdusio q̄ tantū
 duob⁹ modis p̄t esse act⁹ carna-
 lis meritorius videlicet q̄ndo cau-
 sa mouēs ad actū est religio l ius-
 ticia. Religio mouet q̄n fit presci-
 se causa plis generāde ad cultum
 dei. Iusticia mouet q̄n fit cā reddē-
 di debitū a seruādi fidē pmissam i
 cōtractu matrimoniali. **I**sta con-
 dusio patet quia act⁹ talis nō po-
 test esse meritorius nisi bona matrio-
 nij illū actū honestēt q̄ sunt fides
 p̄les a intētio fidei seruāde vel pro-
 lis p̄creandē. igit̄ ac. **Q**uarta cō-
 dusio q̄ q̄nq̄ libido ē cā mouēs
 ad talē actū. act⁹ ille est peccatum
 aliq̄le pbat sic. Nullū de bonis ma-
 trimonij mouet. s̄ tantum libido

mouet. ḡ act⁹ nō excusatur a pec-
 cato. quia vt sup̄dictum est act⁹
 nō excusatur a peccato nisi p aliq̄d
 duoz bonoz matrimonij. **R**ū-
 ta cōdusio: libido excedēs si est cā
 mouēs ad actū carnis iter coniu-
 ges est peccatū mortale. **V**oco at
 libidīnē excedētem que tanta est
 q̄ non habet respectū ad limites
 matrimonij quin eādē cognos-
 ceret in illo seruoze: dato etiam q̄
 nūm q̄ eius vxor esset. **H**ec cōdu-
 sio satis patet quia nō mouet p
 tunc bonum prolis nec bonū iusti-
 cie fidei. sed tantum libido. a hoc vl-
 tra leges matrimonij p casum. ḡ
 equipollet fornicationi. **S**exta
 cōdusio q̄ superflua libido in oscu-
 lis tactibus a abusijs in mō delec-
 tandi sūt peccata mortalia de facili
 Sed circūstantias oportet relinq̄-
 re discretioni boni viri. cōdusio p̄t
 quia bona matrimonij talem libi-
 dinē nō excusant. licet ista videan-
 tur vilia a a sancta cōtemplatiōe
 valde distātia. nō tamē dñt esse
 incognita nec predicatoribus nec
 pastoribus quoz interest semp
 esse generales medicos animarū
Ad primū de precepto dei facto
 populo p tridū ab vxoribus ab-
 stinere ante legē datam dicendū
 q̄ a minorib⁹ bonis p̄pter maiora
 semp est abstīnēdum p tempore.
Ad secundū de concupiscētia que
 apparet in mēbris dicēduz q̄ illa
 inobediētia pena peccati est. **V**n
 ratio potest ea bene vti a male. et
 si quid turpitudinis est: bona ma-
 trimonij illud excusant. **A**d ter-
 tiū de interruptione actus ratiōis
 que fit i concubitu dicendū q̄ actuz
 R. 1.

rationis impedit pro tpe ppter
maius bonum nō est peccatū h vir-
tuoſū vñ ſicut homo vtuose ſe po-
nit ad dōmīndū ſic nec eſt pecca-
tūm pōppter bonum matrimonij
actum rationis intermittere.

Ad quartum, dimittere illud qd
eſt meritorium non eſt laudabi-
litate. Dicendūz licet homini dimit-
tere vnum opus meritorium ma-
ius ad qd non tenetur a exercere
aliud etiam ſi ad illud non tenea-
tur ſicut licet michi dimittere ora-
cionem pōppter ſtūdium quando
ad neutrum teneor: licet non ſia
meritorium michi dimittere: me-
lius eſt tamen meritorium mind
exercere. **A**d quintum dicendūz
qz canō loquitur de preſentia ſpiri-
tuſſancti in actu imitabili ſicut eſt
pōpphetare a mortuos ſuſcitare ſic
poſteſt haberi per gloriam. *glōſa*

Lco quadrageſima quinta.

Quoniam preſens eſt imitant
illam a deſiderant eā cum
ſe educerit a impetuum
coronā triumphat in comq̄nato-
rum premia certaminum vincens

Poſt q̄ ſpirituſſanctus comen-
davit coniugij caſtitem tam ex
honeſtate: neceſſitate p vita tran-
ſitoria q̄ ex diuinitate a immorta-
lis incōuenientia q̄ eaz tēcō omē-
dat ex p̄mij q̄ntitate a vtuosa vi-
ctoria **E**t de ea tripliciter. p̄mo p̄-
ter vite neceſſitate. ſcō qz p̄mial
p̄p̄ ſuſtēntate ibi **E**t impetuum
tercō qz parificat ad virginitate ibi
incomq̄natorū. q̄ntū ad p̄mūz de
ſic **C**ū p̄ns eſt illam imitant v gē-
tes nācōes a ppli q̄ honeſtate viu-
gij p exp̄mētalem vſū di diceret

imitantē illaz: ſtatuerēt illaz imi-
tandā p leges conſuetudines a ſta-
tuta **E**t p hoc qz de cū p̄ns eſt imi-
tatur illā a deſiderat eā cū ſe educerit
a cū diu fuerit cōtinuata p con-
ſuetudinem deſiderant etiam eam
ſine cōadione legis **E**t qz poſſit a-
liq̄s dubitare de eius p̄mo i futu-
ro licet eius honeſtas ſie valde eui-
dens i p̄nti ideo hoc volens excludere
ſubdit qz impetuum coronata tri-
umphat v fideles coniuges honeſta-
tem ſuantes coniugij vſqz ad mortē
coronabūtur **A**p̄c. 2. **E**ſto fidelis
vſqz ad mortē a dabo tibi coronaz
vite **E**t qz virginitas p̄cellit fecun-
ditatem ceteris paribus poſſet ali-
quis credere qz conlugatus nullo
modo poſſet v̄gini cōequari qz tū-
verum non eſt. p̄t enim virginitas
eſſe fatua a ſuſta **M**ath. 24. **Q**ui
qz autem ex eis erant ſapie a qui
qz prudentes **V**nde ſatis poſſibile
eſt bonam coniugem in obedienda
viro: educando prolem diſponēdo
familiam tantum mereri qz attin-
gat ad meritum virginitas a ex-
cedat ſicut poſſibile eſt qz diues pe-
opavite actiue excedat pauperē:
voluntarium licet ſtatis paup̄ta-
tis ſit altior: quia ſtat⁹ altior non
facit perſonam alti meriti: nec p-
ſona alti meriti facit ſtatum alti
meriti. **P**oteſt enim c̄ſtianus pe-
ior eſſe iudeo a monacho: peior ſe-
culari **E**t ideo ſubdit qz i cauſa tā-
tum triumphat qz vincit premiū
certaminum incomq̄natorum v
ginum **A**p̄calip. 12. **N**on ſunt qui
cum mulieribus non ſunt comqui-
nati virgines enim ſunt **S**tat⁹ tū-
virginitatis ceteris pib⁹ altior: eſt

Querit in lectioe ista ptecedenti
 ex q agit de fidelitate coniugum in
 ter se qua vterq pmissit alteri vsq
 ad mortē. **V**terq coniugatus refu-
 citatus a morte teneat iterato vx-
 ori coniungi. **A**rguit q sic quia
 religiosus mortu⁹ a resuscitat⁹ tene-
 tur ad otinuandā obediētiā quā
 pri⁹ in omnib⁹. q̄ pari rāō ne con-
 iugatus. om̄a p; quia sicut religio-
 sus obligat se vsq ad mortē ita co-
 iugatus vsq ad finē vite. finis at
 vite est mors. **A**d oppositū est
 illud ad **Co. 2.** Mulier alligata ē
 viro eius q̄ to tpe vir eius viuit.
 Cū at dormierit vir eius liberata ē
 cui vult nubat in dño. **A**d q̄-
 tionē dicitur q nō. Religiosus te-
 netur ad ordmē suum. sicut ponit
Herynicus de Gandauo pmo q̄
 libeto. q. 78. Ratio sua est q p re-
 ligionē hō xpō oformatur quantū
 ad om̄es vires anime. Quantū ad
 concupiscibiles p castitatem. Q̄n-
 tum ad irascibiles p paupertatem.
 Quantū ad racionales p obediē-
 tiā. q q obligatio fit pncipaliter
 ex tñ rōnali. idō obia est pncipa-
 lior portio in voto religionis. q q
 virtus rōnalis manet in anima
 separata. nō autē virtus concupis-
 cibilis a irascibilis. a idō obliga-
 tio ad obiam semp manet inania
 etiā sepata. Obligatio at matio-
 niū est ad ea que corpus sūt. a iō-
 nia sepata ad talia nō obligatur
 licet ista sit opimo multoz docto-
 rū. **T**amē videt michi om̄ino irro-
 nabilis p tanto. quia pactio volū-
 taria limitata ad certum terminū
 nō ligat vltē istū terminū. q nō
 ligat vltē intentionē obligātis se

q̄ morte spontanea est obligatio.
 q̄ cū termin⁹ sit mors: morte tran-
 acta obligatio est soluta. nec ma-
 teria sup quā transit obligatio fa-
 cit aliquid ad materiā obligatio-
 nis. a idō religiosus resuscitatus
 potest libere religionē quācumq
 intrare vel manere si voluerit secu-
 laris. **Q**d at arguitur q obliga-
 tio ad obediētiā p̄tinet ad vtu-
 tem rōnalem. a iō illa manet in ai-
 ma sepata videt arguere q obedi-
 entia religionis manebit in pria
 qd mhd est. a idō videt michi di-
 cendū q sicut coniugatus resusci-
 tatus potest cōtrahere cū illa vel cū
 alia sicut placet. ita religiosus lib-
 eratus est. a sic p; tam ad argumē-
 tum q̄ ad questionem. licet spūs
 sanct⁹ in istis lectioib⁹ coniugiu;
 multū omedet. **N**otandū est tñ
 q nō p̄t strahi sicut expedit sine
 ḡtia puia a maḡ p̄uidētia. sic nec
 sine maḡ p̄uidētia a familia regi p̄t
 a idō accēdes ad nupcias quatu-
 or ista notet circa vxorē ducendā
 qualiter sit eligenda. qualiter di-
 digēda. q̄liter corrigēda. Et q̄liter
 d̄digēda. **E**st em̄ vxor eligēda dis-
 crete. dirigēda māfuerē. corrigē-
 da secrete. a d̄digēda opletē vt sit
 electio p discretam deliberatōem.
Correctio p discretam informatōem.
Et dilectio p̄t completāz cōmuni-
 cationem. **P**rimo: vxor est eligen-
 da discrete nō subito nec p̄cipitā-
 ter rapienda. quia talis feruor in
 pncipio patit p̄māz in futuro. **E**x
 emplū hēmus **Gen. 29.** de sictem
 filio emor qui ad primū aspectuz
 dyne filie iacob eam rapuit et
 K. 2.

92

60

71

10

morivoluit nisi eā ducē posset qd
fecit in tanto feruore q p ei amo
re se aplm suū totū circūdi pmi
sit Ob cui facti p̄cipitacōez inter
fectus ē cū p̄lo suo p frēs dyne.
Non ergo i eligenda vxore habea
tur totaliter aspectus ad formam
vel ad specie; mulieris quia prop
ter specie; mulierum multū perie
runt **Eccl̄. 8.** Non ad diuitias non
ad parentes s̄ precipue ad bonos
mores **Intantum** est gratiosum
negotiū bñ nubē q teste salone
donū dei p̄pe reputabat **p̄. 19.** Do
mus a diuitie dantur a p̄tib⁹ a
dño aut̄ p̄prie est vxor prudēs. **Di**
stinguit aut̄ Aris. 8. ethi. c. 7. Spe
cies amicicie vñ p̄pter vtile a p̄pe
honestū hoc est p̄pe bonos mores / a
ista sola p̄fecta est amicicia a q̄e
qd boni est i duabus primis speci
eb⁹ totum est in ista **Vnde** ista so
la est amicicia mansura non alia
propter vtile qui est p̄pe senū mer
catoꝝ a talium amicicia t̄nsit bene
fitio vtilitatis cessante **Amicicia at̄**
propter delectabile est p̄pe viuē
cium a cessat velociter delectacōne
transeunte a ideo **St Aris.** q̄ amici
cie iuuenū sūt de facili t̄nsinutabi
les p̄pter duo. primo q̄ s̄m etatez
variatur delectatio **Non enim** ea
dem delectacō placet adolescenti: q̄
placuit puero. secūdo q̄ incipiūt
amare non ex p̄fecto iudicio rō
nis: sed ex passione **Passio** autez
cito transit a ideo velociter amat̄.
a velociter ab amore cessant. **Sed**
tercia amicicia q̄ est p̄pter bonū
honestū habet istas conditiones q̄
est mansua a rara q̄ fundatur su
per bonos mores q̄ in virtuosis se

*Amicicia
Sebastianus*

delectabile a p̄pe

permanent **Rara** autem est quia
pauci sunt virtuosī a indiget hec
amicicia longo tempore a diuiti
a experientia morum. **Vnde** dicit
Aristo. ibidem Nulli semuicez og
nosunt: nisi mensuram satis par
ticipauerunt **Item** ibidem non ē
scire ad inuicez ante dicens: sal cō
fumeretur **Cū** ergo viti ad vxorē
debet esse amicicia maxima nō po
terit fundare super pulchritudinē
corpalem quia illa transibit p̄. 31.
Fallax gracia a vana ē pulch
ritudo: mulier timens deum ipsa
laudabitur hec poterit fundari su
per diuitias quia illa amicicia est
propter vtile a est amicicia p̄ acci
dens: quia bona diliguntur a non
persona **Vnde** **Ihero. cōtra** **Iouini**
anūli primo marcia. castōis filia
minor cū quererēt ab ea **Cur** p̄
amissum maritum denuo non nu
beret. **Respondit** non se inuenire
virum qui se magis vellet q̄ sua.
quo dicit **Ihero.** elegans ostēdit
diuitias iūgis elegi solē q̄ amici
cia hec **Ihero.** **Sz** certe modernis se
p̄ibo nec pudicia nec honestas
morū mouēt ad nuptias s̄ t̄ntum
diuitie **Libido** a idō nec p̄seuerat
amicicia nec p̄ueit p̄les apta inē
diuges vt fr̄q̄nt vñ **Crisos.** in im
p̄fecto opere super **Matheū** ome
lia prima exponens illud **Mathe.**
primo. **Salomō** genuit boz de ra
ab: quia inquit s̄m imperium dei
accepit vxorem a deo promissam
in virtute generat filios a in seip
sis virtutem habentes. **Booz** em̄
robur interpretatur qui autem ac
cipiunt vxores ex p̄missione dya
boli in infirmitate giunt filios nec

valentes. nec fortes nisi in malo
 ut ad penam sue religiositatis: no
 ad gaudiu[m] & solaciu[m] videant
 filios genuisse. Et infra Booz ex
 ruy genuit oley qui interpretat
 subditus. Nunc autem qui diuicias
 elegerunt a non moribus: pulchritudi
 ne a non fide: a quod in meretricibus
 solet queri: hoc in coniugibus optat
 propterea non generant subditos sibi
 filios nec deos: contumaces: a contra
 se a contra deum ut filii eorum non sint
 fructus iuste coniugionis eorum. **Hec**
Crisostomus. **Diuis** exemplum
 habemus expresse **Thobie. 6.** ubi
 legitur quod Sara filia raguelis septem
 viris tradita erat quos singulos
 prima nocte demonum quoddam no
 mie afflixerat suffocant manente
 virgine intacta. a tunc cum raphael fug
 geret iuniori thobie ut eam duceret
 a quod sibi debebat uxorem timenti tho
 bie dixit ita. **Audi me. a ostendat**
tibi quod sunt quibus prevalere potest de
monis. **Hi** namque qui coniugium ita
 suscipiunt ut deum a se a suis me
 tribus excludant a sui libidinis vacent
 sicut equus a mutus in quibus non est
 intellectus: habet super eos potesta
 tem demonum. **Tu** autem cum accepis
 eam ingressus cubiculum per tres dies
 otinens esto ab eam nichil aliud
 facies nisi orationibus vacabis
 ea: transacta tertia nocte accipies
 virginem cum timore dei a magis fi
 liorum amore quam libidine ductus ut i
 semine abrahe benedictione in filiis
 colesquaris. Et notandum quod hec fu
 it occasio quae filii seth recesserunt
 a domino. a quare diluuium iunda
 vit **Gen. 6.** **Cum** cepissent homines
 multiplicari super terram a filios pro

creassent: videtes filii dei filias ho
 minum: a filii seth filias cayn quod es
 sent pulchre acceperunt sibi uxores
 ex omnibus quas elegerant. **Sic** er
 go primo volenti nubere est uxor e
 ligenda discrete. **Exemplum** quo a
 braham iurauerat eleazar quod non
 acciperet uxorem filio suo ysaac de
 filiabus chanaan **Gen. 24.** **Jacob**
 enim cum matris deliteratione sibi de
 uxibus prouidit seruens pro eis
 12. annis **Gen. xxx.** **Secundo** est ux
 or regenda mansuete: non cum tirannica
 austeritate vel rigore: verbis: non u
 beribus: amore: non timore: delecti
 ne: non amaritudine ad **Coloc. 3.**
Vir diligite uxores vestras a no
 lite esse amari ad illas. **Vnde** for
 mata fuit mulier: non de capite: non
 de pede. sed de costa assumpta de la
 tere: in signum quod nec debet esse domina
 nec ancilla sed socia viro suo. sic
 notat magister. 2. sententiarum distin
 ctione. 18. et tale regimen cum con
 cordia: est tertium negocium in
 quo spiritus sanctus sibi dicit be
 neplacitum esse **Ecclesiastici 14.** **In**
 tribus beneplacitum est spiritui
 meo que sunt probata coram deo et
 hominibus: concordia fratrum: a
 morum proximorum. et vir et mul
 ier sibi consentientes. **Tercio** est
 uxor corrigenda secrete: non cum
 confusione vel verecundia: publi
 ce vel contemptibiliter arguenda
Vnde varro in quadam comedia.
Vicium coniugis aut tollendum
 aut ferendum dicit. **Qui** tollit vi
 cium comodiorem coniugem effi
 cit: qui fert: sepius efficit melio
 rem. **Et** merito arguenda fuit seue
 ra austeritas tunc viros de quibus
 R. 3.

20

93

30

narrat **Valerius** .li. 6. c. 3. quod cum
primus vobat gallus **fulpicius** hic pu-
blice uxorem repudiavit quod in pu-
blicum prodierat discopto capi-
te. secunda vero dicebatur **serius** so-
phus. hic simpliciter uxorem repu-
diavit: quod est ausa ludos spectare
ipso ignorante. tertius dicebatur
metellius **Hyrcum** eo quod vinum bi-
bisset fuisse percussam interemit. No-
sic sanctus **Job** uxorem hanc pessimi-
mam arguebat si secreta et mode-
ste. quasi inquit vna de stultis mu-
lieribus locuta es **Job. secundo.**
nec dixit quod fuit stulta: sed quasi
vna de stultis loquebatur. Quar-
to est uxor diligenda complete
Istam completionem caritatis et
amicicie que debet esse inter vicum
et mulierem apostolus mensurat
tripliciter. Primo modo per di-
lectionem dei ad ecclesiam que fu-
it maxima. Alio modo per dilecti-
onem viri ad corpus christi. et tertio modo per
dilectionem viri ad seipsum. Pro primo dicit
ad **Ep. 4.** Viri diligite uxores ve-
stras sicut et christus ecclesiam: et tradidit se-
metipsum pro ea. Pro secundo ibidem viri de-
bent diligere uxores suas sicut et corpo-
ra sua. pro Tertio ibidem unus-
quisque diligat uxorem suam sicut
semetipsum. Nec mirum sunt enim
bone uxores grate in conuiuendo con-
dolendo et comoriendo. Unde nar-
rat **Valerius** de regina uxore me-
tridat libro. 2. c. 4. Que intantum
effusis caritatis habentis virum
amavit quod tonsis capillis. habitu-
que virili assumpto. equis et armis
se assuefecit ut vicum fugientem
continue per terras extraneas se-
queretur. Narrat ibidem gratitudi-

nis exemplum excessiuum **Gracchus**
romanus duos apprehendit agues
masculum et feminam. Nam certi-
ficatus fuit per auspices quod dimis-
so masculino uxor sua celeriter mo-
reretur dimissa femina ipse more-
retur. Ille statim feminam dimitti
iussit sustinuitque in conspectu suo
semetipsum in interitu serpentis occi-
di. Secundo sunt grate et pie inco-
dolendo. Narrat enim **Valerius** ibi-
dem quod cum **lacedemonij** a **sparta-**
nis essent capti et ad decollandum
in carcere conseruati coniuges eo-
rum illustris sanguinis rebus allo-
cutione perituros viros intrauerunt
carcerem impetrato a custodibus
aditu commutataque veste per simu-
lacionem doloris velatis capibus
eos abire passi sunt et ita ipsi et ipse
saluabantur. Tertio sunt grate in
comoriendo. Narrat **Iheronimus** con-
tra **Jouinianum** primo. Indivt om-
nes fere barbari uxores pulmas
habent. Apud eos lex est ut ux-
or carissima cum marito defundo
cremetur. hec ergo contendunt in-
ter se de amore viri et ambicio cer-
tancium summa est. ac testimo-
nium castitatis dignam morte decer-
ni. Itaque vidrix in habitu oma-
tuque pristino iuxta cadaver accu-
bat aplexas alba deoscalas et sup-
positos ignes pudicie laude con-
temnens. **Eccl. 26.** Mulieris bone
beatus vir. Et ne propter bona
coniugij supradicta aliquis inco-
sulte ad nuptias moueatur. No-
tanda sunt verba **Hugonis** de sa-
cto **Victore**: in quodam libello
quem scripsit ad quendam senem
volentem nubere ita loquitur dicens

non est vxor ducenda sapienti. pmo qz studium phie impedit nec potest quisqm libris a vxori pariter infuire. multa snt que matronaz vsibus necessaria snt videlicet preciose vestes. gēme. sup̄tus. ancille. suppellex vaia. deinde p totas ^{noctes} garrule q̄stiones illa ornatior me pcedit i publicis. hec honoraē ab omibus: ego in cōuentu feminaz miserima despicio. **Cur** vicinaz aspicias. **Cur** cū ancilla loq̄baris. **De** foro veniens quid attulisti. **Nō** amicum habere possumus. **nō** sodalem alterius. **amorem** suū suscipitur odiū. **Et** infra: adde qz nulla ē vxoris electio. s; qualis aduenit talis sit habēda si iracūda: si fatua: si deformis: si fetida cuiuscūqz vicini ē p nuptias discim. **Equus** asinus: bos: canis a vtilissima macipia p̄i p̄bant a sic emūtur: sola vxor nō ostendit: ne an displiceat qz ducat. **Ite** in eodem dicitur danda est semp eius facies a pulchritudo laudanda: ne si alterā inspereris se estimet sibi displicere: si totaz domū ei regendā cōmiseris seruiendū est. si aliquid tuo arbitrio reseruaueris: fides se habere si putabit a in odiū vertet a iurgia. a n̄ cito cōfuleris venena pabit. **Hec** **Hugo.** Ruatū sit vxor occulte moleste viro suo: quantumqz ḡta sit extraneis dēdarat ille romanus de quo refert **Ihero.** extra **Jouli.** p̄mo. **Legimus** quēdā ap̄ romanos nobilem cū eū aici arguerēt: qz re vxorē famosā a castā a diuitem repudiasset p̄tendisse p̄dē. **Et** dixisse eis fertur. **Hic** soccus quē cernitis videt vob̄ nouus a elegans s;

nemo p̄ter me scit vbi me p̄mat. **Ad** hoc addendū qz in cōpretensibilis ē viro suo vxoris malicia vt frequēter a eius impudicia vulgo cōstat delusus maritus iram̄tis excusat. **Vñ** narrat **Ihero.** vbi sup̄ **Lucij** filie felicias si nō habuisset vxorē metellā vxor palaz erat impudica. a qz nouissimū nostra mala discim. **Ite** **Athenis** cantabatur a filla ignoābat secreta domus sue p̄mū ostiū cuius didicit hec **Iheromi.** **Vñ** metrice dicim. **Cōiugis** a nati viciū vix nosse valemus? **Qd**qz domi geritur postremi forte sciemus. **Cū** oīx natus fuus peccat vel alūpnus **Cātica** vulgus habet vos tū ista latet. **Lc. 26**

Nov

Muligēna at impioꝝ multitudinō est vtilis a adulterine plantacōes nō dābūt radices altas. nec stabide firmamentū collocabūt. a si ramis in tpe germinauerint infirmiter posite a v̄to cōmouebunt a a mimetate v̄toꝝ eradicabūtur. **Postq̄** spūs sc̄is cōmendauit castitatem cōiugij. **Hic** redit ad dāpnādum feditatem adulterij siue concubitus fornicarij. sicut prius fecit p̄ parte. **Est** tamen hic notandū qz omnis humana p̄sona duplicē habere potest comitatē: vñā sibi pprie viuendo v̄tuo se i sua p̄sona. aliam. ciuilem viuendo ciuilitate reipublice. **Vñ** non est idē esse bonū v̄itum a bonum ciuem. **Cuius** ratio est. quia bona persona dicitur que viuūt conformiter legi date cōmūmter p̄ oībus. s; ciuis bonus nō est nisi qui viuūt vtiliter ciuitati cuius p̄s est. **mō** prius. **K. 26**

ostensu est qd vt comunitet pfoe
de fornicatione geneate no sunt mo
rigitate nec bone psonaliter ppe
defectu educationis psonalis deo
spussus h ont ostedit q non fut
apti ad citatem ciuilem. vñ conti
nuaco talis est. Postq ont q ge
neraco iugalis sume valeret ad
continuuu terrem regni ppetuitate
q sic dictu est. Impetuu corona
ta triumphat h ont q gnacio ad
ulterina summe dispigit trem reg
ni ciuilitate. Et circa hoc duo facit
q pmo ostendit q tal gnaco nu
q potest iustas leges p republi
ca ordinare stante illo pncipio de
fornicatoria gnaraco e continua da.
Seco ostendit. q dato. q leges ro
nabiles possent hoc ordinae. leges
tn ppter malicia nullo mo pnt du
rare. Et terco sup istis assignat ro
nem quare. scda ps est ibi. Et si in
ramis. tercia ps ibi constringitur
¶ Circa primu est sciendu q in oi
ciuilitate ordmnda debite istud
requirit circa leges. primo q sint
cordite ordmate. scdo q sint p co
suetudinem obseruate. a tercio q
sint p raciones naturaliter funda
te modo sic est. q seruando leges
cubicitus fornicarij iuxta senten
tiam impioy supra ca. 2. nulluz p
tum fit qd n ptranseat luxuria no
stra nuq possunt ista pdicta obf
uari ergo illa lex nichil valet. Qñ
tum ergo ad primum videlicet q
leges ciuiles per tales gentes nu
q poterunt bn ordinari pbat sic.
Nulla lex potest statui nisi ex con
cordi voluntate gentis alicuius s
talis gens que ex vna parte est i
pia in seipsa a ex alia parte multi

genia sex distinctis a diuersis ge
neribus educata nuq bene ppor
dabit i lege statuenda q tal gens
non e utilis ad constituendu leges ci
uiles. Ista raco exprimit sub hac
forma. Muligena aut impioy vti
lis. suple ad aliqd. spectas ad am
ministrationem vite presentis q
sicut sunt a naturaliter de multis
generibus ita etiam sunt diuersi
ficati in voluntatibus a ideo valde
difficile est q gens multum omie
ta de diuerso sanguine. puta de ro
mis gallicis. anglicis. a btomb
sic oois ad aliqd statuendu vtili
ter q i tali citate quilibet diligit se
ipsum a nulluz vempubea sicut p
oppositu satis pz. Sime seruel. a. fra
tres legitimi q p aliqua ciuilitate
l citate zelu heant magis erit illi
citati vtilis q duo de illegittimo
sanguine peccati sic pz p exphum
de Machabeis i vtroq libro p to
tia hec est snia illius text. Mul
igena aut ipioy multitudo no est
utilis Secudo necessariu est q le
ges bn ex cogitate sint p approba
coem longa a consuetudine radi
cate s hoc non pt fieri i huano ge
nere dato idifferen fornicario co
cubitu a adulterino. Et ro e q tal
pgenes n dabit radices altas a
bonas genealogias antiqs. hoc e
n poterit allegae sic fecit au me.
sic pau sic ab au sic oes pgenito
res mei q i gnaco illegittia nul
luz posset qd oputari si gnaco p
solam libidine regularetur. Et hec
ro innuitur cum dicitur. Et adul
terine generationes non dabunt ra
dicis altas. ¶ Tercio necessariu
est q leges bn ex cogitate sint per

Indignantur Indignantur inquit
maritis si audiat adulteros viros
pendere similes adulteris femis pe-
nas tñ tanto gñus eos puniri opo-
ruit quito magis ad eos pñnet av-
tute vince a exemplo regē seias .
Ad istud dicendū ē q licet vir qu-
tū ad vnay circumstantiā graui⁹
peccet puta quñtum ad hoc q ma-
gis teneat vigere vtute a racōne
tñ pensando oēs circūstantias mu-
lier magis peccat **B**tis aut **A**ug.
non loq̄tur i deā auctoritate n̄ de so-
la circūstantia virtutis a racōis q̄
i viro d; p̄eminere **H**ac tamen vi-
am viz q̄ vir plus peccat t; **P**etrus
de tarentasia dis. 24. q. 9. **S**ed con-
trariū t; scūs **T**hōs a **R**ichard⁹
de media villa in scriptis suis **A**u-
doro vō sume cōfessorū li. 2. c. 22. q.
9. rñdit ponendo vba **P**etri dicit
em̄ **P**etrus q̄ vir plus peccat a ad-
dit i fine. idē p̄ oia d; scūs **T**hōs
li. 2. q. 21. q. 2. tñ salua pace sua non ē v; p̄
imo dicuntur recte vtrala dicit ei
Petrus q̄ vir plus peccat p̄pter re-
dūdantiā rōnis **T**hōs vō q̄ mu-
lier q̄ plus facit vtra bonū matti-
monij **T**ercio p̄t esse dubium
Vtz plus peccat ceteris pib; vir
adulterādo q̄ sacerdos fornicādo.
Et ideo p̄ nūc q̄ ceteris pib; sacerdos
plus peccat **R**ō est: q̄ sacerdos vo-
uit solemnē continentiaz ab oī mu-
liere a totalit̄ se deo dedicauit vir
iurauit mulieri fidelitatē a ad op-
positū continentie se obligauit si ve-
lit vxor hoc ē ad oppositū actū **E**t
go sacerdos magis se elongauit
ab actu carnis: q̄ uouit q̄ nūq̄
cū aligena **I**tz magis solemniter
uouit q̄ cōiugatus iurauit q̄ vo-

uit fuit est solemnizati; per sa-
crum ordinem q̄ sacramentum ē
maioris reuerentie q̄ matrimoni-
um sicut oēs clerici cōfitentur a ce-
tudinaliter hoc est verum q̄ illd
sacramentum directe a imediate
applicat hominem ad cōficiendū
corpus cristi verum a sacramēto
altaris qd̄ est maximū qd̄ potest
homini cōmunicari in hac vita
Sed contra non plus tenetur sa-
cerdos q̄ dyaconus a sb diacon⁹
q̄ quādo fit sub diacon⁹ uouet ca-
stitatem a continentiam solemnē
a nūq̄ postea **H**ic sunt duo dice-
da . vnū quocienscūq̄ postea or-
dinatur totiens de facto protesta-
tur se approbaē votum solemniza-
tum in prima suscepcōne sacri or-
dinis **V**nde sacerdos facit tres p-
testaciones de obseruanda conti-
nentia **S**ecundo dico q̄ subdya-
conns etiam magis peccat fornicā-
do ceteris paribus q̄ cōiugatus .
Et ratio est q̄ votum suum est so-
lemnius p̄pter sacramentum qd̄
suscipit a prop̄ finem ad que; ex-
tunc applicatur **P**robaē autē q̄ or-
do fit solemnius sacramentum q̄
matrimonium reputo sup̄uacū;
Istam solutionem de fornicacōne
sacerdotis a adulteri cōfirmo per
dañ. 21. q. 1. c. **S**icut bonum a . ca .
Proposito **I**n p̄mo. ca. d; q̄ vidue
uouentes virginitatē etiam a frā-
gentes votum peccant grauius q̄
adulteri qd̄ apparet esse p̄positū;
Sed p̄t rñderi q̄ illd capitulū loq̄-
tur de viduis que primo uouēt
castitatē a postea vtrahūt mēmo-
riū a h̄c ē gñus q̄ uouēt castitate; a
postea fornicat; v̄m ē q̄ hoc ē iūcō

illius capituli et alterius capituli p-
 posito vñvtrūq; Canon loquitur de
 uentibus castitate a postea cōtra-
 hētib; Simile hētur de illis deicis
 fornicarijs .d. 32. eos Ideo istis ob-
 missis accipio media planiora. p-
 mo sic. q̄uius peccat monial for-
 nicando q̄ vroz adulterando sic dē
 Aug. de scā virginitate longe an-
 mediu. Sed grauius peccat sacer-
 dos fornicando q̄ monialis vel reli-
 giosus q̄cumq; non infra sacros.
 Ergo grauius peccat q̄ adultēa
 vel adulter q̄ si grauius peccat q̄
 adultera tunc etiā grauius peccat
 q̄ adulter. sic dictū est i prima du-
 bitatōe vnde videt michi q̄ sacer-
 dos est magis solemnit obligat⁹
 ad castitatē q̄ monach⁹ in q̄ntuz
 talis nisi forte simpliciter infra sa-
 cros a pari rōne magis q̄ sandi-
 monialis vel quecūq; religiosa in
 quantum religiosa. **Lcō. 91.**

Qonfringentur enim rami
 inconfūmati a fruct⁹ eoz
 inutiles a acerbi ad man-
 ducandum a ad nichiluz apti Ex
 inquis enim omnes filij qui nal-
 cuntur testes nequicie aduersus
 parentes in indignatione sua. **Finis**
 a utilitas humane generationis.
 est proles bene disciplinata in bo-
 nis moribus a ad deum cognos-
 cendum a colendum principalit̄
 ordinata talis autēz proles hono-
 rat deum per obedientiam a parē-
 tes exhibendo reuerentiam. De ta-
 li prole dicitur. **Eccl. 3. Filij sapiē-**
tes ecclesia iustorum a natio eozū
obediētia a dilectio. Et dno post.
 deus enim honorauit patrem in
 filijs Postq̄ ergo i probauit ge-

nerationem vagam a illegitimā
 per hoc q̄ repugnat reipublice a
 humanis legibus hic reprobat
 eandem per hoc q̄ repugnat tam
 nature q̄ dei legibus. **Suadet enī**
 natura deo a parentibus exhibē
 reuerentiam quia bñficia eozum
 sunt irredidibda sicut dē **Austo-**
tilis. 8. ethicoz Ostendit ergo in
 ista lectione. primo q̄ ples male
 disciplinata deo tribuit rebellionē.
 sed q̄ parentibus exhibz ofusionē
 scda ps ibi. **Ex inquis.** Describit
 autē spūscūs malos pntes a mā-
 los filios s̄ figuratā locutōne ra-
 dicis a ramos vocās pntes radices
 a filios ramos **Ad rō. 11.** Si radix s̄
 etra a ram dicit ergo p̄mo mō sic
Confringētur ei rami inconfūmati.
Confūmatō a opletō hoīs ē vni
deo p̄ cognicōem a amorē Eccl. 93.
Cōfūmatō s̄ monū ipē ē vnde oīs
hō a deo diuisus ē ip̄tūs a inconfū-
mat⁹ Et q̄ mali filij a idisciplinati
sūt a dō diuisi iō merito vocāt rami
inconfūmati a isti ofringēt. Cōfra-
ctio ip̄ortat violentiā i diuisione vñ
mali homines cōfringētur i morte
s̄ beati a sancti suauiter a vilitate
diuidentur. Desiderāt enim dissol-
uia esse cum cristo ad Philippū.
 primo vnde: quia isti peccatores
 qui vellent hic semper viuere nec
 vñq̄ aliam vitam videre ideo cō-
 tra voluntatem eozum dissoluunt-
 tur a ideo merito confringi dicun-
 tur In psalmo. **Reges eos in virga**
ferrea a tamq̄ vas figuli confrin-
ges eos Alia ratio est quia aliter
 separat artifex ramum solidum
 ab arbore quem intendit i edificō
 collocare a alit ramum putridum

36

2

et sic illi qui ad nichilum valet
 nisi p igne. hā primū ramū curio
 se secat a secundū frangit negligē
 ter n̄ curādo quō cadat. Isto mō
 deus scōs recedentes de hac vita q̄
 si delicate dissoluit qz hoc ēperiūt
 qd̄ prius desiderauerūt a ponit eos
 in edificio celesti i gloria a hono
 re eterno. **Eccl̄. 28.** Rami n̄i hono
 ris a glorie d̄t sapia que a deo ē. **Sz**
 miseros peccatores patos ad ignē
 eternū cōfringet totalit̄ vt cadāt
 in ignem eternū. sicut ipse p̄ ps̄.
 p̄mittit. **Confringaz** illos nec po
 terunt stare cadent subtus pedes
 meos. a sic patet quare veat eos
 ramos inconsumatos a quō con
 fringētur. **Sed** qz sint digni sic cō
 fringi ostendit cōsequenter. q̄a
 si esset arbor que faceret fructum
 mortifez vel nullius vsu aptū: dig
 nū esset cōfringi vel succidi. **Iuxta**
 illud **Math. 1.** Omnis arbor q̄ nō
 facit fructū bonū: excidēt a ignē
 mittēt. sed isti faciūt fructus inuti
 les a ad nichilū vtilēs. opa deo
 dinata cōn̄ deū a rectā racōem. **Et**
 ideo iustū est eos cōfringi. **Vo**ca
 tur em̄ opa hominis fructus hois.
 quia sicut a fructu cognoscitur ar
 bor a arboris bonitas. ita p̄ opera
 hominis eius bonitas agnoscī po
 test. **Math. 1.** **Ex** fructibus eorum
 cognoscetis eos: nō ex fame cori
 ce: nō ex coloris apparenti pulch
 tudine: nō ex s̄lioꝝ a verborū sanc
 titate. s; ex fructib⁹ eoz cognosce
 tis eos. **Et** quia fructus istoꝝ pecca
 toꝝ sunt inutiles a acerbi ad mā
 bucādum a ad nichilum apti. iō
 dignum est eos in morte cōfringi
 a igne eterno comburi. **Notan**

20
 dum est q̄ fructus id est opa s̄a
 atorū sunt a esse debent alimen
 ta nostra. **Nam** ex exemplis et o
 peribus bonorum detemus profi
 cere a nutiri. sicut homo augetur
 a crescit per hoc qz manducat cor
 poraliter. **Et** ideo sancti viri honē
 te viuētes ipsi pascunt oēs xp̄ia
 nos primos a viciōs suos ex empl
 virtutum suarum. a licet hoc om
 ni homini cōueniat: maxime tam
 viris ecclesiasticis. quibus dicit̄
Math. decimo quarto. Date vos
 illis manducare. **Sz** per oppositū
 quidam sunt quoz fructus mor
 tiferi a acerbi sunt ad manduca
 dum qui viuunt de rapinis in su
 perbia: libidine a iniusticia. **Pro**
uerbioꝝ. 8. Fructus impij ad pe
 catum. **¶** **Secūda** pars hui⁹ lecti
 omis est ostendere qz proles idis
 ciplinata repondit parentibus cō
 fusionem. **Et** huius ratio est ista
 quando discipul⁹ male respondit
 a errat in d̄cis suis. sicut ignorās
 p̄sumptio quedā est ostra mḡm
 suū q̄ eū tenebat docuisse v̄n̄ vere
 cundia facit mḡo discipul⁹ igno
 rās a famul⁹ iutilis facit verecun
 dia d̄no suo q̄ eū tenet curialiter
 educare. **Inō** pntes tenent eē ma
 gistrā q̄ si d̄m filioꝝ. a iō q̄n sunt
 mali ē maḡ cōfusio pntū. **Eccl̄. 22.**
Cōfusio p̄is ē de idiscipliato filio
Et hoc ē qd̄ d̄r in l̄ra. **Ex** im̄qs em̄ o
 nes filij q̄ nascunt̄ testes neq̄cie
 adūsus pntes ī interrogacione sua
Potest t̄n̄ sp̄aliter l̄ra legi de ille
 gitime gnatis qui q̄n de suis pn
 tib⁹ interrogant̄ sūt testes neq̄cie
 parentū: si tamen verum dicant̄
 fructus eoz inutiles. **¶** **Nota** qz

Fruis

in scriptura sacra homo arbori co-
paratur **Math. 8.** Video homines sicut
arbores. hinc enim quondam similitu-
dine vivendo. crescendo. fructum af-
ferendo a finali de cadendo. Arbor
enim non vivit nisi per calorem celestem
a humorem terrestrem sic nec mora-
liter vivit homo vita gratie nisi per
humilitatem a caritate humilitas ori-
atur de terra. de interia consideratio-
ne per terrenum sumus a in terram reuer-
temur in brevi. Unde sicut ille ar-
bores qui profundius radices fu-
as in terram figunt. vivunt diu-
cius a stant stabilius. Ita illi ho-
mines qui se diligentius a aperti-
us terrenis esse cogitant vivunt
perfectius vita gratie. a stant firmi-
us contra temptationes culpe. Si-
cut enim arbores plantate in pla-
tis vel in vallibus minus excuti-
untur a fatigantur. quam ille qui stant in
montibus. Ita persone humiles refugie-
tes dignitates a honores ostentate de
sua simplicitate vivunt multo qui-
etius in suis consiliis quam illi qui se i-
gerunt ad officia a dignitates a a-
mbitiones mundi. Et quia Christus sume fu-
it humilis ideo qui suas radices figit
a fundat in Christo vivet a crescit a fru-
ctum faciet sicut ipse docet. **Joh.**
15. Ego sum vitis a vos palmites
a sicut palmes non potest ferre fructum
a semetipso nisi manserit in vite sic
nec vos nisi in me manseritis. Et
ego sit deus in nobis a maneamus
in ipso. De hac similitudine hominis ad ar-
borem loquitur Innocentius in de vilita-
te conditionis humane. Homo iquit
est arbor eversa cuius radices sunt
crines truncus caput cum collo. Sti-
pes pedes cum alio. rami vultus a; ti-

bus frontes digiti cum articulis.
¶ **Secundo** assimilatur in crescendo quod
quod inferior pars terre adhaereat po-
tior tamen a pulchriori terre superemi-
net tendens versus celum. Sic mora-
liter licet necessario oporteat nos
aliquam sollicitudinem circa terrena
hinc tamen potior pars voluntatis nostre
debet tendere versus celum **ysai. 38.** Quod
salvatum fuerit de domo iuda a
quod derelictum est mittet radices de-
orsum a faciet fructum sursum.
¶ **Tercio** assimilatur homo arbori
in fructum ferendo. sicut enim ar-
bores primo germinant secundo florēt
tercio portant fructum. Ita secundum **Criso-**
stomelia. 32. Germinant sunt bone co-
gitationes. flores bone voluntates
fructus bone operationes. **Math. 4.**
Arbor bona fructus bonos facit.
¶ **Quarto** assimilatur homo arbori
in cadendo. Arbor enim quam diu cre-
vit a tandem pro semine deficit ad
illam partem cadit versus quam
ramos plurimos vivendo exten-
dit. Sic homo moriens ad illam
partem cadit ad quam plures cogi-
tationes a affectiones vivendo trahit
mittit siue in celum siue in terram
cadit in infernum **Ecc. 1.** Si ceciderit
lignum siue ad austrum siue ad aquam
lonam ubi ceciderit ibi erit. Est igitur
homo moraliter arbor. Sed quod
dolendum est multe arbores faci-
unt fructus inutiles a acertos ad
manducandum. Sunt enim quidam
fructus peccantium pleni vermine
corrosi. quidam saporibus ama-
ricatis a quidam pleni sunt hu-
moribus inflatis. Primi sunt fru-
ctus lascivie carnis delectatio-
nis. Secundi sunt fructus avaricie

a mundialis possessionis **T**ercij
sunt fructus superbie a tpalis ambi-
onis. **P**rimus inquam sunt fructus lasci-
vie a tpalis delectationis et hii ple-
ni sunt vermibus corrosis. **V**ide
interdum pomum pulcherrimum extrin-
secus a patet valde bonum. a tamen
intrinsecus latet vermis. a iuenit
totum corrosu interius. **I**sto modo fug-
gestio voluptatis apparet exterius
suavis a delectabilis tpe temptati-
onis. a tamen cum scelus perpetratum
fuerit inuenit vermis qui corrodit
conscientiam quam nisi interficiat in hac
vita viuet eternum **p**sa. **v**l **s**io **V**er-
mis eorum non morietur. h est vermis
mordes edera sub cuius umbra **J**o-
nas delectabatur **J**one. **e**. **L**etatus est
Jonas leticia magis. a statim post
morsum vermis aruit. **E**dera est pars
conscientie sub qua **J**onas qui interpretatur
columba a simplex a innocens delec-
tatur vermis aduenit sub delectati-
one a statim aruit edera quia turbatur
conscientia transeunte actu a permanen-
te reatu. **E**t ideo valde fatuus est qui
istum vermem non interficit quia cicius
potest. a sic puer fragens vel scan-
dens pomum pulcherrimum de quo spera-
uit se habuisse bonum cibum repu-
tat se deceptum. **D**e quibus loquitur
apostolus ad **R**om. **6**. **Q**uemadmodum fructum ha-
buisistis tunc in illis in quibus nunc e-
ruescitis. **N**am finis illorum mors. s
absit quod tales sunt peiores quam cayn
de quo legitur **Gen**. **4**. quod obtulit
deo non de fructibus terre. s spicas cor-
rosas occultatas a bestijs a contri-
tas. **V**tinam isti iueterati dicantur ma-
lorum qui sunt corrosi per vermes infini-
tos in conscientijs occultati per bestiales
delectationes a iuuentute sua a v

quod in senectam a senium. vellent ta-
men in fine dierum suorum offerre se
deo pro penitentiam a sacrificium vel
perpetuum. **S**ed nota quod in veteri lege
a in primitiua ecclesia dabatur pri-
mitie de fructibus a frugibus: modo
vix datur decime. ita ecclesia olim
habuit vouentes continentiam in iuue-
tute. a dabatur deo primi fructus. **I**-
ustum est enim ut datur sibi de fructi-
bus. quod ipse est verus pater a pater
primi. cui datur? **A**bbas pater ab
Gal. **4**. **E**t ideo sumite de optimis
terre fructibus a deferre viro munere
ra **Gen**. **27**. **O**fferam? quod primitiua
terre nostre a primitiua vniuersi frue-
tus **Neemie** **10**. **S**ecundum fructus in-
tiles sunt fructus auaricie a mun-
dialis possessionis. **E**t isti sunt plerumque
saporibus amaricatis. quicunque ei
rebus mundi incubit acquirendis
possidendis vel expendendis frequenter
turbatur a amaricatur in corde suo
quantumcumque etiam videatur viuere
in pace **p**sa. **38**. **E**cce in pace amara-
do amarissima. **A**liud etiam est
notandum quod comedentes poma eru-
ba a fructus immaturos sani cibi fi-
unt insipidi. **S**ic isti qui nimis dlec-
tantur in diuitijs vel consequendis
vel dispensandis: cibis anime qui
non perit: cibis verbi dei: cibis
deuotionis contemplationis et ora-
tionis apparet insipidus. **I**n cuius
figuram legitur **J**osue quinto.
quod quod cito filij israel ceperunt vel
ei fructibus terre primitiuis sta-
tim defecit eis manna diuine dis-
pensationis. nec amplius descen-
dit de celo. **I**sto simili modo est de
diuitijs habentibus consolati-
onem suam hic in bonis terrenis

deficit eis consolatio quam habet
 sancti in diuinis. Vnde **Augusti**
 primo de trinitate. Contemplatio
 est illa species que rapit omnem
 animam desiderio tanto ardentio-
 rem quanto mundiorum et tanto
 mundiorum quanto ad spiritua-
 lia surgentem. et tanto ad spiritua-
 lia surgentem. quanto carnalibus
 et terrenis morientem: Sed ex quo
 fructus administrationis tempora-
 lium est amarus et tamen aliquas
 personas in ecclesia dei oportet ad-
 ministrare temporalia quomodo ergo
 possunt illi fructus dulcorari? Cer-
 te dicendum est secundum **Aris. 2. de vegeta-**
bilibus et plantis fructus amarus
 missus in ignem et assatus efficitur
 dulcis sicut patet de pomis que sunt
 acerbata et ad comedendum cruda. quoniam
 bene assantur ad ignem fiunt sa-
 tis dulcia. **Isto modo** vos qui estis
 occupati in vita actiua circa admi-
 nistrationem temporalium frequenter
 gustatis amaritudines mundi et
 tribulationes circa puluina. Et idcirco
 si uelitis occupaciones uestras facere
 dulces oportet que bene assentur in ig-
 ne caritatis ne sint crude. **ad Cor.**
16. Opus uestra in caritate fiat **Ero.**
12. Non comedetis ex eo crudum nec
 coctum aqua: sed assum tantum ignis et
 omnia facta uestra omnia bona que
 habetis ad honorem dei et propter eter-
 nitatis utilitatem: quia que sine caritate amat di-
 uinitas fructum non capiet ex eis.
Eccles. 7. Et qui hoc non fecerit time-
 re poterit illud **Ihe. 12.** Confundemi-
 a fructibus uestris propter iram furoris
 domini **Ihe. 21.** Visitabo super uos in
 frum studio uestrorum. **Terreni fructus**
 iuiles. sunt fructus superbie et tem-

poralis ambitionis et isti sunt ple-
 ni humoribus inflatis **psaie. 10.** **Visi-**
tabo super fremum magnifici cordis ac-
Ligei honores et reuerentie suauiter
 sapiant tamen periculose inflant. **De**
gestis Alexandri narratur quod mi-
 lites sui in india inuenere fructus
 ita dulces quod de eis non potuerunt
 saciari. **Vnde factum est per mimi-**
um eorum esum strages et pestis
 magna inter eos. **Sic moraliter fru-**
ctus honorum et reuerentiarum sunt
 ita dulces quod difficile est saciari de
 eis. bonum est tamen cum istis fru-
 ctibus inflatiuis comedere sal: quia
 valde expedit affectiones hominis secu-
 li salire sale discretionis et modestie
Job. 6. Nunquid comedi poterit in-
 fulsum quod non est sale conditum. **Sic ei**
 contingit uti honoribus virtuo-
 se quia fatuum esset docere sub di-
 tos honorare nisi essent qui hono-
 res deberent recipere. **Et ideo dicit**
Aristoteles. 6. topicorum. quod omnes
 appetunt honores. **Vnde non bene**
 diffinitur secundum eum ibidem ambicio-
 osus sic. **Ambiciosus est appetens**
 honores sed oportet addere quod sit
 deordinate appetens honores. **Ap-**
ponendum est ergo sal sapientie
 et discretionis et sic utendum est
 fructibus honoris laudabiliter.
Ecclesiasti. 31. **Et sapiens anime**
 sue sapiens et fructus illius lau-
 dabilis. **hec sapientia est humilitas**
 quia prouerbio. **unde primo.** **Vbi**
 est humilitas ibi est sapientia et
secundo. **Sapientia humili-**
ti exaltabit caput suum. **Et hoc est**
 quod de iusto dicit **psaie. 31.** mittet
 radices deorsum et faciet fructus sursum
¶ Loco quadragesimo octauo

98

6

Iustus autē si morte pre-
occupatus fuerit in refri-
gerio erit. **D**uo declara-
ta sūt superius de iniustis in fine l-
cī capituli. Prīmū est q̄ si contingat
eos diu viuere: carebūt nichilomi-
n⁹ senectutis honore. Secundum
est q̄ si contingat eos in iuuentute
mori celeriter: mors illoꝝ erit in et-
erno dolore. vt ḡ appareat p̄rogati-
ua iusticie cōtra miseriam culpe.
In ista p̄te ostēdit q̄ iustis a sanc-
tis cōuenient duo contraria duoz
predictoz: scilicet q̄ si moriūtus
iuuenes liberabūtur a dolore: a p̄-
uio tpe non obstante digni habe-
būtur senectute a honore: eciaꝫ si
uiuāt modico tempore: dūmodo
tamē iuste a virtuose uiuāt. Et ē
ca istud duo facit. Primo ostēdit
qualiter iusti liberabūtur in iudi-
cio p̄ticulari i morte. Secūdo quō
malos accusabūt a cōuincēt in
iudicio generali in cōmuni resur-
rectione in fine capituli. **V**eniēt
in cogitatione. **C**irca p̄mū duo
facit. Primo ostēdit q̄ mors iusti
in iuuentute nō arguit q̄ deus ta-
lem iuuenē non diligit. Secūdo as-
signat vnaz causā quare de hoc
fieri p̄mittit. Secūda ps. ibi. **P**la-
cēs deo. **C**irca p̄mū duo facit. q̄
p̄mo ostēdit q̄ iustus i iuuetute
moriens lucratur eternā heredita-
tem. Secūdo q̄ p̄pter defectū etatis
nō p̄bit virtutis felicitatē. ibi. **S**e-
nect⁹ em̄. **C**irca p̄mū s̄t sic **I**us-
tus ac si morte p̄occupatus fuerit
in refrigerio erit. **I**nter errores o-
tentos in opinioe impioꝝ posita
in secūdo capitulo diffuse. istū fu-
it vnū: q̄ multa merces tribuitur

iustis p̄ hāc vitā. vñ dixerūt n̄ est
refrigeriū i fine hoīs. a iō spūs s̄c̄
d̄ affirmat oppositū. s̄t illos di-
cēs q̄ quocūq̄ moriat iustus i refri-
gerio erit. Et rō est q̄ sic mali h̄nt
refrigeriū in p̄nti. a iō h̄bunt as-
torē caloris i futuro. ita iusti q̄ h̄nt
mō positi i camino tribulacōis eēt
p̄ ea i refrigerio. **V**ñ p̄nt dicit istū
ps. **T**ūsiui⁹ p̄ ignē a aq̄ a iduxit
nos i refrigeriū. **P**er ignē tēpta-
cōis in ps. **I**gne me examiaſti
a n̄ est iuenta in me inq̄tas a aq̄
tribulationū. **I**n ps. **S**al. me fac
de⁹ qm̄ intē. aq̄ vsq̄ ad aiaz meā.
Sed p̄ contrariū iniusti a reprobi
quī mō h̄nt in delicijs: tunc ponē-
tur in stagno ignis et sulphuris
Job. 24. **A**d mīmū calorem cūſiet
ab aquis mīuū a vsq̄ ad inferos
peccatū illius. **E**xemplū istius ius-
te tribulacōis de diuite a lazaro
Luce. 16. **D**iuces em̄ in tormentis cru-
ciat⁹. **A**lamadixit **P**ē abrahā mie-
te lazari vt it̄gat extremū digiti
sui a refrigerēt liguā meā. Et iō ius-
ticiū p̄tete **I**ere. 6. **S**tate super
vias v̄ras a videte a interrogate
de semitis antiquis q̄ sit via bona
a ambulate in ea a inuenietis re-
frigeriū aiabus vestris. **I**ust⁹ ḡ
iusticia geneali si p̄occupatus fu-
erit i morte: ante maturā etatem
mortu⁹ fuerit i iuuetute vel media
etate n̄ lomin⁹ i refrigerio erit. **L**e-
gē de q̄daz viro l̄ato q̄ mortu⁹ in-
uētus fuerit sedēs s̄nt libros suos
i cathedrē a h̄nt i gremio suo libꝝ
aptum. cūq̄ alij op̄tentes adue-
nirēt a multū de tā s̄bita morte ef-
tarent cōsiderātes diligēt⁹ iuene-
rēt manū suā i a cētē a i dicez ex̄tē

ad tertium h^o locis Justus autem
 si in morte preoccupatus fuerit ac
 vñ metricè dicit Mors iusti subita
quã p̄cessit bona vita Nō minuit
merita si moriat ita Vñ licet mors
 malorum sit mala mors tñ bono
 rum est preciosa in consp̄ci dñi.
 Vnde Bernae in eplā quadā Bo
na mors iusti p̄pter requiem Me li
 or p̄pter nouitatem. optima prop
 ter securitatē Contra mors pecca
 torum mala. siquidem in mundi a
 missione; peior in carnis sepatōs
 pessima in vermis ignisq; duplici
 oticione Item in eadē eplā p̄cio
 sa inquit mors sanctorū. preciosa
 plane tamq̄ victorie cōsumatio.
 tamq̄ vite ianua a securitatis in
 gressus Justus autē si p̄occupat⁹
 fuerit in morte Ista preoccupatō
 potest dupliciter itelligi. vno mō
 vt mors veniat ex improviso s̄m
 quē modū dicimus homines pre
 occupatum quādo aliquis casus
 euenit de quo non cogitauit a de
 quo sibi non preuidit Aliomodo
 potest itelligi preoccupatō tempo
 ris consueti abbreviatio. primo
 modo nullus iustus potest preoc
 cupari; q̄ eo ipso q̄ iust⁹ est mor
 tem premeditat⁹ a ad mortem
 disponitur Vnde Seneca de natūā
 libus questionibus libro. 3. Effi
ce mortem tibi cogitatione famli
arem ita vt si fors tulerit possis a
ei obuiā; exire. Secō modo iust⁹
 p̄t p̄occupari morte quando videli
 cet moritur in iuuentute vel in me
 dia etate vel quādo non putauit.
Vnde Seneca in. 4. eplā. quorum
 dam vitam mors in medio flore p̄
 scindit. alioꝝ intercipit ipsa p̄ci

tipia alterius d̄tinuata mors s̄p
 no est. alius inter cenādū solutus
 est. a ideo ista mors continue p̄co
 gitāda ē vñ Sen. eplā. 24. nichil
 e que tibi proficiet ad tempantiā
 omnium rerum q̄ntū; frequēs co
 gitatio breuis eui a hoc incertū q̄e
 quid ergo facies respice ad mortē
Ubitatō lrālis vtrum mors sit
 pena inflicta p̄ p̄ccō p̄imi parentis
 q̄d nō videt q̄ oē oppositū ex vtra
 rius naturalit̄ dissoluit̄ corp⁹ hūā
 nū ē h̄mōi ḡ ac. U p̄ testie mori
 unt que nūq̄ peccauerūt ḡ similit̄
 hoies q̄ equal̄ d̄dicōis videntur i
 op̄one a in cōplexione ergo i reso
 lucōne U p̄ q̄ rōne mors fuisset i
 flicta p̄ p̄mo p̄ccō tāq̄ pena iusta.
 eadē rōe d̄; mō infligi p̄ q̄cūq; p̄ccō
 mortali a sic debēt h̄mōi q̄ cito
 peccaret. Ad oppositū ē Aug. 3.
 de citate dei c. 16. Cōstat inf̄ catholi
 cā fide; tenētes ipsam nob̄ corp̄is
 mortē n̄ lege natūe q̄ nullā mortē
 h̄mōi d̄ fecit s̄ merito inflicta ē p̄ccō
 q̄n p̄ccōm vidicās d̄; dixit h̄mōi i q̄
 tūc oēs eramus fra es a i terrā ib̄
Itē d̄ yomifi. c. 9. ecce. iterarchie.
Ad q̄onem d̄dm q̄ sic. fuit enim
 natūā hūana creata cu; d̄no ori
 genal̄ iustitie p̄ quā aīa hūit per
 fectū d̄nū sup̄ corp⁹ p̄t q̄d potuit
 corp⁹ viuificāe a regē s̄n̄ lesiōe vel
 q̄cūq; infirmitate a idō hūit p̄om
 nō moriēdi Istud at̄ dominū fuisset
 traductū i p̄lem vñ fuit datū;
 sibi a p̄ suis q̄d̄m fuissent deo s̄b
 iecti. q̄n igit̄ peccauit p̄didit meri
 to istud dominium a idō ipso dese
 rente deum creatorem suum volū
 tale anima incurrit necitatē de
 serendi corpus suum sicut diffuse

dedarāt beatus aug⁹. 13. de ciuita-
te dei. in multis capitul. a sic de fa-
cultate nō moriēdi iādit libē p se.
a p suis in necessitatem moriēdi
Vñ dicēdum q̄ mors est homini
naturalis. a tñ pena inflicta. sicut
si dñs daret seruo suo origenatio
libertatē a postea ppter ingratitu-
dinē suā p̄uaret eū tali libtate tñe
seruitus foret illi a penalis a natu-
ral. ¶ Ad primū dicendū q̄ licet
sic cōponitur hō ex cōtrarijs. fuis-
set tñ per donū superadditum na-
ture cōseruatus a morte. Vñ vñ
est q̄ omne cōpositū ex cōtrarijs
corrūpitur naturaliter. secus tamē
fuit p donū supnaturalē. sicut die-
tum est ¶ Ad secūdum. testie nū-
q̄ illud donū habuerit. sicut eadē
aie nūq̄ deo obedire potuerit. a iō
in eis nō est mors pena s̄ natura
In hōie autē licet natura in se cōfi-
derata sit moris. habuit tñ donū
quo morte carere potuisset. a ideo
nobis est pena qd̄ in eis est natu-
ra. ¶ Ad Sen. dicendū: licet de do-
no origenalis iusticie nichil scēt
quantum ad hoc q̄ dē q̄ natura ē
hominis. vñ natura siue cōposi-
tionē nature vñ dicit. s̄ q̄ntuz ad
secūdum falsū dē. q̄ pena ē auz sic
ex spoliācōne domi p̄habiti vt p̄
bām est. Vñ Anselm⁹ in medita-
tionib⁹ suis. O dure a durior casus
Deu quid p̄didit hō a quid inue-
nit. Perdidit bātudinem ad qm̄
fact⁹ est. a iuenit mortē ad quam
fact⁹ n̄ ē. Illo die veni⁹ a p̄ta ad
exiliū: a visione in cecitate: a iocū-
ditate immortalitatis ad corrupti-
onē mortis. Misera cōditio. ḡuis
dolor. ḡue dāpnū. ḡue totū

¶ De morte breuiter notandum
est: mors debet semp̄ p̄meditari:
mors nō potest dedinari: mors nō
debz timēde formidari. Primo dicit
q̄ mors d̄z cōtinue p̄meditari. Sa-
uū est facere p̄uidentiam vtra ill⁸
qd̄ ignorat futurū. a dimittē p̄u-
identia cōtra ill⁸ qd̄ scitur necessa-
rio fore futurū. Fatui sūt qui vtra
natale mō prouident vestimenta
robasa a cibaria. a tamen nesciūt
an natalicium expectabūt. cōtra
mortē at nichil p̄uident que tamē
certissime est futurā. Vñ Seneca
ep̄la quada. Nullius rei medita-
tio tam certa est. ad cetera em̄ ex-
ercemur fortassis. supuacū adū-
sus paupertatez p̄patus est aūm⁹
p̄māfure diuicie. ad cōtēptū dolor
nos arma⁹. a nob nūq̄ ep̄iget hu-
ius v̄tutis experimentū. qd̄ ē stulti-
us q̄ fastidiose mori. a iō iux̄ cōfilii
ū sapiētis. Eccl. 10. Mēor esto qm̄
mors n̄ tardabit. a cōtē de factis me-
morie a cogitacōnis facit nos ipa-
tos an mortē a ad moriendū iexp-
tos qm̄ necē ē. Vñ Sen. Rūd ē qd̄
nos pigros a iertes facit. Et rūd;
Rēo nēm cogitat q̄nq̄ sibi ex hoc
diuicio m̄gndū. sic vetēs m̄glicos
idulgētia loci a cōsuetudo a iē mini-
as deznis adūsus corp⁹ eē lib̄ tā-
q̄ m̄gntur⁹ hita p̄pone q̄nq̄ ei⁹ cō-
tubmō eē carēdū. fortior ei eis ad-
necitatez exēūdi. 2° mors nō p̄t de-
dinari. Vñ nōt mirabilē aug⁹. 13.
de ci. c. 2. q̄ ist⁸ v̄bū morior. eris.
si p̄t fm̄ hōm grāmaticā dedinari
more alioz v̄t v̄t v̄t. Dicit em̄ sic.
Nō importūe neq̄ incongrue arbi-
tror accidisse a sine industria hūa-
na iudicio forte dino. vt hoc v̄bū

q̄ est mortuū i latina lingua nec
 grāmatici dedināe potuerūt ea re
 gula qua cetera talia dedinānt hā
 ab eo qd̄ est oritur sic verbū prete
 ritū t̄p̄is p̄cipia dedinānt. ab eo
 q̄ est moritur. si queram⁹ p̄teriti
 t̄p̄is verum solent r̄ndere mortu⁹ ē
 v̄ l̄ā geminata sic em̄ d̄i mortuus
 quō fatuus ardu⁹ arduus asp̄i
 cuus a si que sunt talia qm̄ non p̄
 teriti t̄p̄is: s̄ qm̄ noīa sunt sine t̄
 pore dedinānt **I**stud at̄ quasi nec
 dedinētur q̄ dedinari nō potest p̄
 p̄cipio p̄ntis t̄p̄is ponitur nomē.
 uenient itaq̄ f̄m̄ est vt̄ quē ad
 modū illud q̄ signat qd̄ n̄ potest
 agendo ita ip̄sum verbum non po
 test dedinari loquendo: **h̄c Aug⁹**
Et iteo cōcedit vn⁹ doctor q̄ vno
 modo dicimur mortui quia sic ille
 d̄r fatuus cui iest fatuitas a ille ar
 duus cui iest arduitas a ille al
 bus cui iest albedo ita vt̄ ille d̄r
 mortuus cui iest mors: s̄ nobis i
 est mors q̄ a p̄ncipio vite vsq̄ ad
 finem ergo sumus veri mortui **Id̄**
d̄r Sap⁹. 4. Nos nati cōtinue desin
 mus esse. a. 2. h̄. 12. Omnes mori
 mur a quasi aque dilabimur i t̄r
 ram **E**t si obiciatur q̄ contraria
 non possunt simul iesse eidez: **R̄**
sponso q̄ v̄vum a mortuum nō
 sunt contraria s̄ priuatiua a mors
 accipitur dupliciter. primo modo
 est priuacō vite totalis. alio modo
 est priuacō vite parcialis. primo
 modo est termin⁹ a finis vite. sc̄do
 modo stat cū vita **E**st etiā aliud
 apud grāmaticos admirandum
 figura tantum penē nature huma
 ne pro primo peccato infligere sicue
 notat aucto: lib. qui vocat catholi

con a est de ista nō negacionis s̄
In tota enim grāmatica latinorū
 non sunt nisi tria verba in que t̄i
 fire potest h̄c nota negacionis per
 cōpositionē a s̄nt ista volo. scio. q̄o
 Additur enim non ad istud v̄bū
 volo a d̄r nolo p̄ cōpositionem. ad
 ditur ad scio a d̄r nescio. additur
 ad queo a d̄r nequeo ad reliqua
 aut̄ verba addi potest p̄ apposci
 onem tantum a numq̄ per cōposi
 onem sicut dicimus non curro nō
 lego aē. **C**um igitur ista tria v̄ba
 actus designent trium potentiarū
 anime volo potentie appetitue. scio
 cognoscitue. a queo motiue ad
 ostendendū q̄ homo in istis tribz
 viribus ē debilitatus a dimmut⁹
 p̄ peccatū originale addit̄ signat
 t̄e nota negacionis a cōfusiōis istis
 tribus potentijs p̄ cōposicōem ad
 denotandū q̄ i istis tribz potētis
 sum⁹ p̄ p̄ctm̄ naturā l̄it̄ de se diui. Et
 est satis mirabile siue a casu siue
 a p̄posito fuerit ordinatū **T**ercō
 mors est timide formidāda qz̄ sic
d̄r Seneca Sapiens securi⁹ moriē
 q̄ nascitur v̄i **C**risost̄. ome. 10. su
 per **Matth** Mors nimis necessaria
 ē nature iā corrupte q̄ nō est fugi
 enda: s̄ potius amplectēda fiat q̄
 volitariū qd̄ ē necessariū futur⁹ **O**
feram⁹ deo p̄ munē qd̄ ex debito
 t̄mur reddē **I**tē **Cassio**. sup̄ illd̄
 ps̄. **B̄i** immaculati. **Q**uis t̄p̄alē mor
 tē metuat: cū et̄na vita p̄mittit̄
Quis labōescarnis timeat: cū i per
 petua rege se nouit collocādū. **E**c.
 12. **N**oli metuē iudiciū mortis p̄.
 12. sperat iust⁹ i morte sua nec qm̄
 iust⁹ i morte p̄occupatus fuerit
 in refrigerio erit aē. **L̄c. 29.**

Senedus enim venerabilis est
non diuturna neque numero
annorum computanda. Cam autem
funt sensus hominis et etas senec-
tutis vita immaculata. Intentio
spiritus sancti in leone precedenti et in
ista est dedarare quantum homini
conferat bona vita. et quantum homi-
ni mala vita noceat. Facit enim ho-
minis vita vitiosa duo mala. quia
condet eum dampnabilem in morte et
naliter et in vita abominabilem
temporaliter. Et ideo dictum fuit supe-
rius Mali homines si moriantur in
iuuentute morientur in dolore. si gau-
deant senectute carebunt honore.
Per oppositum autem viri iusti habe-
bunt duo bona. quia habebunt si mori-
antur etiam iuvenes ista duo quia erunt
sine senectute deo acceptabiles et
hominibus venerabiles. Postquam
igitur in parte precedenti dedarauit spi-
ritus sanctus quod homo virtuosus in iuue-
tute moriens est deo acceptabilis.
quia iustus si morte preoccupatus
fuerit in refrigerio erit. Hic ostendit
quod homo virtuosus in iuuentute
moriens est hominibus venerabilis
non obstante vite breuitate. Et
circa hoc duo facit quia primo rep-
rimt vanitatem. Secundo exprimit
veritatem. ibi. Cam autem fuit Circa
primum est aduertendum quod quidam
imaginantur quod sola etas quocum-
que vixerint faciet eos venerabiles
et dignos honore. quod non est verum.
imo sola virtus reddit hominibus dignum
honore. Et ideo qui vult habere ho-
norem in senectute faciat opera lau-
dabilia in iuuentute. Na honor est
exhibitio reuerencie in testimoni-
um virtutis. Vnde Aristoteli. 2. Eth.

e. 4. Secundum virtutem autem solus bonus
honorandus est. In cuius figuram
est bene notabile quod narrat aug-
ustinus de ciuitate dei c. 10. quod romani du-
as edes et templa honoris et virtutis
diuinitissimas sibi fecerunt sic ordia-
tas quod nullus ad templum honoris
posset accedere nisi prius per templum
virtutis transisset: ad denotandum quod
via vera ad honores est sola virtus.
Et hoc est quod dicit spiritus sanctus in
lectione hodierna. Senectus enim ve-
nerabilis est. Narrat Seneca in epla
112. lib. 18. quod nestor homo quidam tunc
gloriabatur se diu vixisse quod inscribi
suo monumento iussit se scribi
vixisse: quod deinde Seneca subiunxit.
Quis est etatem ferre potuisset
si contigisset centum annos implere. quod si
diceret: licet centenarium numerum im-
pleuisset adhuc breue fuisset. Et
subdit. Quo fabula sic et vita non
quod diu habet quod bene acta sit: refert. me
hodie ad rem pertinet quocumque loco
finas quocumque volens desinere tan-
tum bonam clausulam impone. Fabu-
lam vocat carmen. Et vult dicere
quod non pleritas eloquentie sed bonitas
sententie commendatur in carmine.
Et eodem modo in vita humana non di-
urnitas annorum sed virtus morum homi-
nem dignum reddit honore. Sic igitur
reprimit vanitas eorum qui propter
solum temporis senectutem privilegi-
um hominis sibi vendicant ubi virtutis
meritum non precessit. Tunc ibi. Cam
autem. Repressa vanitate exprimit
veritas. Et est ista quod ad hoc quod homo
dicatur vere venerabilis duo requi-
runtur. videlicet sapientia mentis et
modestia carnis. Primum tangit au-
ditur. Cam autem fuit sensus hominis
et sensus

sensus hominis. loco canoꝝ p
 senectute computant. qz sicut dicit
 glosa Ille bene canus est qui est be-
 ne senatus Et bene p canos sensus
 sapientia designatur. sicut em̄ defici-
 enti naturali calore corporis cres-
 cit cani capitis. ita deficiente inten-
 tione vicioꝝ vel saltem frugescente
 canescit sensus mentis **Eccl. 24.** q̄
 speciosum canicie iudicium. a p̄s-
 biteris agnoscere consilium: q̄ spe-
 ciosa veteram̄ sapientia a glorio-
 sis intellectus a consiliū. Vñ **Aris-
 totiles.** a. phisicoꝝ. Neq̄ em̄ infā-
 tes possūt addiscere. neq̄ iudicat
 similiter senibus. quia in pueris
 habūdant humores turbacōes
 a motus. sicut ibidē dicit omenta-
 tor om̄to. 2. **Secūndum** videlicet
 mundiciā carnis t̄agit cū dicit. **E-
 tas senectutis vita immaculata** q̄
 si diceret Ille est bñ senex qui est
 sine macula peccati. p̄ ista duo
 mētis sapientiam a carnis mūdici-
 am dēum est **Danieli** a toto p̄lo
israhel Dan. 13. Veni sede i medio
 nostrū a iudica nobis quia deus
 dedit tibi honore senectutis. a ibi
 narrat historia quō duos senes
 iudices de falsa cōdemnatiōe su-
 sanne cōfudit cum esset iuuenis
 a quasi puer etate. Vñ ibidem p̄-
 mittitur. **Suscitavit deus sp̄m pue-
 ri iuuenioris.**

Querit circa hanc litteraz. **Vt**
 malus senex possit i articulo mor-
 tis vtiliter penitere. **Vidēt** q̄ nō
 qz om̄is qui vere p̄itet dimittit
 peccata. s̄ tal nō dimittit peccata
 s̄ a p̄dis dimittitur. q̄ vere nō p̄i-
 tet. mior p̄ **aug.** in fmo. quodā
 de penitencia. a allegatur s̄. sēten-

tiaz. **dis. 20. c. 1.** Si vis penitenciaz
 agere qñ peccare nō potes: p̄cā te
 dimittūt: nō tu illa. **¶** p̄ de nullo
 penitente vtiliter est dubiū quin
 saluabit̄ s̄ de penitēte in extremis
 dubitat **aug.** in fmo ne predcō
 loquens de tali. Si securus h̄m̄c ex-
 ierit ego nescio: p̄m̄am dare pos-
 sum: securitatē nō. Nūquid dico
 cōtempnabit̄. **¶** p̄ hull⁹ qui pe-
 nitet: timore a necessitate ductus
 penitet vtilit̄. s̄ talis videtur sic p̄i-
 tere. Vñ **Aug.** Nemo expectet ne-
 cessitatem qñ iā peccare nō potest
Arbitrii em̄ libertatem q̄rit deus
 nō necessitatē. Ergo talis nō peni-
 tet vtiliter. **¶** p̄ hull⁹ vere penit⁹
 n̄ cum p̄posito satisfaciendi. s̄ tal
 qui scit se moriturū: scit q̄ nō pot
 satisfacere. q̄ hoc nō p̄ponit. Ergo
 inutiliter penitet. p̄t cōfirmari. qz
 fm̄ cano. tali n̄ ē p̄m̄a imponēda
 sed ignoscēda. **26. q. 1.** Ab infir-
 mis. Et **2. Sm̄az 8. 20. c. 2.** **¶** p̄ **Ec-
 cl. 21.** **Viuus a sanus cōfiteberis**
 dño. q̄ sicut p̄m̄a nō valet n̄ in vi-
 ta. ita nec videtur valere n̄ in sam̄i-
 tate. **¶** Ad oppositū arguitur: q̄
 diu in homine manet potestas pe-
 candi: manet a potestas penitēdi
 s̄ potestas peccandi manet in ho-
 mine vsq̄ ad mortē. q̄ diu est libe-
 ti arbitrii. q̄ ac. **¶** p̄ latro i fine
 penitens inuenit m̄iam **Luce. 23.**
¶ Ad questionē dicēdum q̄ ad
 p̄m̄am vtilē duo faciūt: dolor s̄
 p̄teritis a p̄positum cauēdi de fu-
 turis. a quia quilibet h̄m̄c vsq̄ ra-
 tionis quantumcūq̄ peccauerit
 a quantumcūq̄ sero: potest habere
 ista duo. a ideo occidendum est q̄
 p̄m̄a quantumcūq̄ sero vtil̄ esse

potest licet de ea confidere sup mo-
dum sit piculosum vñ ad qonem
dicendū q̄ malus senex p̄t in arti-
culo mortis vultū penitere licet h̄o
accidit valde raro. Penitentie enī
taliū qñq̄ timore pene procedunt
non amoē iustitie sicut de anthio-
cho dicitur. **Macha**. secūdo capitu-
lo nono. **Orabat** autem scelestus
dominum a quo non erat miseri-
cordiam consecutus. **Ad** pri-
mum ergo dicendū q̄ p̄cā dimit-
tunt h̄oīem q̄ntū ad effectum q̄n
fit ipotens corpe non tñ h̄oīem di-
mittūt q̄ntum ad affectū a ideo ad
huc est i sua p̄tate affectū p̄ccan-
di dimittere. **Ad** secūdū q̄ **Aug.**
non dubitat quin sera p̄nā sit vti-
lis si sit vera: s̄ dubitat an sit vera
a p̄cedens ab amore iustitie an a
timore pene. **Vnde** in ps̄. v̄tur se-
ra p̄nā sacrificium v̄sp̄inum a iō
si sit vera sufficit ad salutem. **Ad**
terciū q̄ contingit p̄nā; fieri a ta-
li libere q̄ntum ad effectū p̄ccan-
di v̄t dictum est. **Ad** q̄ntum dicitur
dū q̄ talis h̄z p̄positum satisfaciē-
di sub condicōne si posset; ad hoc
sufficit d̄n̄e m̄e. q̄ si homo vellet
facere q̄d in se est ad p̄nā deus
faciet q̄d in se est ad m̄iam. **Et** idē
licet p̄nā non sit imponēda ab so-
lute s̄ innotescenda s̄m canones.
tñ estimo q̄ vtilis est eis p̄nā
certa; imponere sub condicōne si con-
ualescāt q̄ frequēter de picul̄ mar-
tiris h̄oīes euaserūt ad vitā. **Ad**
Quintū de ecclesiastico d̄m q̄ cōfi-
teri in vitā est necessitas q̄ **Eccl̄. 11.**
Ante mortem confiteri d̄no q̄ n̄
perit confessio; sed confiteri in sai-
tate est securitatis vñ p̄mum ca-

dit sub p̄cepto. secūdū sub cōfi-
lio a iō nō est file de vita a s̄itate
Senectus ei venerabilis. **Notan-**
dum est circa senectutē bonā q̄ ip-
sa est diligēter venerāda v̄z sicut
medicamē incontētie sic modera-
men insolētie sic exāmē exp̄ientie
a sic libamē p̄nē. **Primo** ē bona
senect̄i s̄s semib; venerāda sic
medicamē incontētie vñ **Senec.**
i epla quadam. **Gratias** ago sen-
ctute quicq̄ de te baz nolle nō pos-
sum. **Cessare** enim debet in senectu-
te quicq̄d voluptatis q̄cquid lasci-
vie quicq̄d illecebre placuit in in-
uenture. **Vnde** **Seneca** secundo de
clacionū declacione sexta.
Adolescēs luxuriosus peccat senex
insanit. **Vnde** **Tullius** de senectute
O preclarum munus senectutis si
quidem auferet nobis q̄d est i ad-
lescentia viciosissimum. s̄ libidines
corpis. **In** emendacōe senectutis
d̄t **Ambrosius** ad **Valentinum**.
Et utescat senectus que se emēda-
re non potest. **Nō** enim carities cō-
mendata est annorum: s̄ morum.
Item **Ambrosius** i **Exameron** li-
bro primo. **Senectus** inquit est i
bonis morib; dulcior in cōsilij vti-
lior i constātia subueniēdi morib;
paciō ad t̄primēdas libidines for-
tior ipa q̄ infirmitas corpis sobrie-
tas est mētis. **S; caueāt** sibi h̄oīe
nes tempore a iuuenes v̄tute illis
q̄d in emendacionem senectutis
dicit **Ambrosius** vbi supra. **Sūt**
enim quidaz senes ita male habi-
tuati in voluptatibus q̄ dolent v̄t
videtur q̄ non sunt vt solebant
ad voluptatem potentes delectā-
tur audire etiam et confabulari

de turpibus. delectantur ymagina-
 ti de vilibus et sicut non videntes
 caribus delectantur in brodio sic
 illi cum p̄uantur opacōe fruunt̄
 ymaginacōe. **S**ed nota q̄ omne
 peccatum mirabilius est in sene
 q̄ in iuvene. **Q**uerit enim aristo-
 tiles in probleumatibus parte p̄-
 ma c. 28. p̄pter q̄d in hyeme pau-
 ciores sunt egritudines q̄ in esta-
 te. **M**ortifere vero magis in hyeme.
 Et videt q̄ in estate pua quidem
 occasione fiunt egritudines: in hy-
 eme vero non. quia parue occasi-
 ones citius digeruntur in hyeme.
Vnde illa que fiunt a maiori occa-
 sione merito peiora sunt et magis
 destructiua huiusmodi autem sūt
 que in hyeme oriuntur et p̄p̄c̄s
 in anforissimis. scilicet senes iuuenib⁹
 frequē minus egrotantur. cum
 q̄ eis cronice egritudines fiunt
 multi ex eis commoriuntur. **M**o-
 dicitur sicut sanitas corporis est eq̄-
 litas humorum. Ita sanitas spiri-
 tualis est temperancia passionū
 et distemperancia earum infirmi-
 tas spiritualis. estas est iuuen⁹
 hyp̄eps senectus. **V**erum est igi-
 tur q̄ plures et frequentiores ac-
 cidunt infirmitates spirituales in
 iuvene q̄ in sene. quia multo plu-
 res sunt occasiones tam ex cōple-
 xiōe calida q̄ ex iuuenili inexplē-
 encia. sed certe iste infirmitates
 sunt multo curabiliore q̄ sūt in
 senibus. quia si accidant in seib⁹
 vix curantur. **E**xemplum de salo-
 mone 3. Reg. 7. c. vbi dicitur. **C**ū
 esset senex deprauatum est cor e-
 ius per mulieres. **E**t causa est q̄a
 tales infirmitates spirituales p̄-

cedunt ex malicia magna et tales
 fuerunt illi senes de quibus dicit̄
 Dan. 17. **E**gressa est iniquitas a se-
 nibus iudicibus qui videbantur
 regere populum. **E**t ideo notand⁹
 est q̄ habitus bene viuendi acq̄-
 rendus est in iuuentute si homo
 velit sacte viuere in senectute nec
 aliquis de senectute nimis confi-
 dat quia quidam qui in iuuentu-
 te euaserunt in senectute turpiter
 reciderunt sicut ille qui 60. annis
 virgo virāet in eodem autem cor-
 ruptus obiit et ideo signanter oāt
 p̄. **N**e proicias me in tempore sene-
 ctutis. **S**ecundo veneranda est se-
 nectus quia ipsa est moderamē
 insolentie. **O**mnes enim tōi senes
 debent arguere insolentes et ifor-
 mare. **V**nde narrat **V**alerius lib⁹
 sexto capitulo secundo de quodam
 sene qui de hīs que suis tempori-
 bus apud romanum populum a-
 gebantur liberrime loquebatur
 increpās arguendo et discentēs
 factis maiorum. hic dū ab amicis
 moueretur qua audacia ita effrō-
 te diceret omnib⁹ veritatem. **I**lle
 rēdit. **D**ue inquit res in licentia
 p̄bet. **O**rbitas et senectus. **V**oluit
 dicere q̄ ille q̄ iuueis et aspirat
 ad ardua sperat p̄motiones et of-
 ficia: inessariae h̄z adulari frequēt
Sed extra hoc fuit senex et ideo senec-
 tus dedit auctoritate. **I**tem senex
 habens filios vel filias p̄mouen-
 das licet non pro se tamen pro p̄-
 le frequenter mētē vel saltē disti-
 mulat veritate. **D**ic at q̄ ple caru-
 it et filii senex fuit et ideo veritate
 dicēda nulli offendenti peccat. sed
 certe modernis tēporib⁹ nō nulli
 L. 3.

iuuētes obaudire non obediēte v-
hant senioribus a verificatur inter-
dum illud psale. tercio. Tumultua-
bitur puer contra senem. a igno-
bilis contra nobilem. non sic eāt
inter romanos antiquitus. sicut
narrat Valerius libro secundo ca-
pitulo primo. vbi dicit generalit
iuuentus senectuti ita circūspectū
honorē tribuebat. tamq̄ om-
nes maiores natu cōmunes adoles-
centium essent patres. Et ideo in-
ter duodecim abusiones due sūt
senex sine religione. a adolescens
sine obediētia. sicut enim dicitur
Tullius de senectute. Senex i hoc
melioris conditionis est: q̄ qd spe-
rat adolescens: ipse cōsecutus est. Il-
le vult diu viuere iste diu vixit q̄
q̄ michi nec diurnū videt q̄ q̄
in quo ē aliquid extremū. **Quales**
senes debent esse quib⁹ merito de-
betur honor a amicitia docet Tul-
lius i eodē. senectus inquit hone-
sta est cū suum ius retinet sic ado-
lescentem i quo est simile aliquid
sic a senem in quo est adolescentis
aliquid probū q̄ qui sequitur cor-
pore senex eē poterit: aīo nūq̄ vñ
metricē Res est grata senex iue-
niliter esse iocundum **Gratius est**
iuuenem moribus esse senex. Vñ
a in adolescente esse debet aliqd se-
nectutis. a in sene aliqd iuuentu-
tis vt sic senes cū iunioribus lau-
dent nomen domini. Caueam⁹ er-
go senes ne nomie solo suffragio
etatis solo patrocinio camiciei hō-
nozem nobis auctoritatis ad alios
arrogemus Vñde idem Tullius in
eodem. non tam eam non tam ru-
ge auctoritatez repente accipere po-

stant sed honesta acta a superior e-
tas fructus capit auctoritatis extre-
mos a idē virtutes in iuuentute cō-
gregande sunt **Iuxta illud proij.**
22. Adolescens gradiens iuxta vi-
am suam a cum senuerit non rece-
det ab ea Vñde Seneca Iuueni est
patendum a seni est vtendum vt
Eccl. 27. Que in iuuentute tua nō
congregasti quomodo in senectu-
te tua inuenies. Teccio venerā
ba est senectus quia est examen
expientie Est enim senect⁹ quasi
thesaurus sapientie examinata a
pēpette a ideo vbi defunt senes
vel experti nūq̄ sana dabunt sci-
lia propter quod dicitur. tercio-
topicorum. Nemo iuuenes eligat
in duces eo q̄ non cōstat eos esse
prudentes Vñde a in exercitu Alex-
andri nemo nisi sexagenarius ex-
cercitum duxit a hinc est q̄ non
propter senectutē neq̄ decrepita-
etate p̄sbiteri dicit h̄ p̄f sapiam
dis. 89. c. Porro Vñ p̄sbis grece se
senex latine dicitur. non propter
etatem sed propter sapientiam q̄
in eis esse debet Sed contra p̄sbi-
ros hoc est malo s̄ seniores ad litte-
ram inuehitur Petrus in aurora
a loquitur contra canos senes q̄
pretendunt maturitatem in crim-
ibus a seruant leuitatem in morib⁹
Bonos autem a morigeratos non
tangit a dicit sic. Camicies etiam
mentiri nouit a albam non semp
retinet alba senecta fidem Albio-
res temporibus magis sūt morib⁹
equant. Tempora cana iuueni cor-
da dolosa picem non potest ipsis
irasci moribus etas q̄ stupet in se-
nio n̄ senuisse senes Alii at vñ

elegantes ponuntur quos transeo
 ne videat potestas allegasse diffusi
 us q̄ prophetas **T**amē de quibꝫ
 dam presbiteris a curatis subiū
 git versus quos expedit saltem se
 mel audisse a sic dicit **V**is tibi de
 pingi breuiꝫ premissa sequuntur
Vices seu vices dolea seu dolos
Curat non aras non vera si era.
Non equū sed equos nō inopes si
 opes **E**t infra **L**ibras non libros
 religant parenteq̄ monete. **N**on
 momis prece nō prece queq̄ vi
 uant **N**on alla rictare norunt si
 alea norunt. plus in salmone. q̄
 salomone legunt **I**stos versus al
 legat **B**rico d̄ hac dictione p̄sbite
 Et subiungit q̄ fm̄ hanc expōsi
 onem presbiter melius dicitur p̄
 alijs biles t̄q̄ alijs p̄bes it̄ **R**ui
 a vero vel omnes senes sumus vel
 senes esse intendimꝫ si deus volue
 rit licet hoc non sit perfectorum ap
 petere **A**bsolute tamē vt cōiter ap
 petunt omnes hōies moti magis
 instinctu nature q̄ fidei. quia iqt̄
 ita est bonum est q̄ obdiones se
 nectutis quas poit **A**ristotiles 2.
 rethorice audiamꝫ **S**enes inquit
 moribꝫ i passionibus vero fere ia
 uemibus otarij sunt qm̄ diu vix
 erunt a in multis decepti fuerunt
 a experti in pluribꝫ negocia esse
 praua. ideo nichil assertiue dicūt.
 si in omnibus apponūt forte. et o
 mnia agunt remissius q̄ oporteat.
 omnia in turpius considerant. et
 male suspicantur. propter icredu
 litatem. **I**ncreduli autem sunt. eo
 q̄ multa mala experti sunt. **E**t p̄
 hoc etiam non amant valde. neq̄
 odiunt. quoniam sic experti sunt. a

magnanimi non sunt. quoniam
 in mltis vita abiecti fuerit et hūili
 ati. neq̄ aliquod magnum et ho
 nestum sed solum ea que ad vi
 tam necessaria sunt concupiscūt.
 a liberales non sunt. quoniam ex
 perti sunt q̄ facile ē abicere neces
 saria. a difficile acquirere. a timidi
 sunt a naturali complexionē. fri
 gidi enim sunt **V**nde viaꝫ prepa
 raut senectus formidimꝫ. a ideo q̄
 natura calidi sunt audaces sunt.
 a magis amant viuere in vltima
 die q̄ prima. quoniam concupiscē
 tia est eiꝫ quod d̄ ficit. d̄ fecit aut̄
 eis tanto plus quanto diucꝫ vi
 uunt. a sunt amatores sui magis
 q̄ oportet **H**ec enim pusillanimi
 tatis mos est. que in eis viget et
 propter hoc magis amant honesta
 tem conferencia. q̄ conferens ē
 iphius bonum honestum. **S**imili
 ter a inuerecundia. difficilis speꝫ
 debilis concupiscēcie. et magis
 rationi viuunt q̄ moi vel virtuti
Et acute ire sunt. quoniam in cris
 ticia viuunt. que ad iraz disponit.
 a miseratiui sunt quoniam omnes
 sue debilitati a miserie comparti
 pes putant et hoc est miserabile
Non sunt autem lufiui sed plane
 tiui hęc **A**ristotiles **I**nnoēncius
 de vilitate conditionis humane.
Senectute familiaris hęc est loq̄ci
 tas. thesaurum in sepulchro ponit
 qui senem heredem facit. senex fa
 cile producat. difficile ēuocatur
 cito credit a tarde discredat tenax
 a cupidus. tristis a querulus. ve
 lox ad loquendum tardus ad au
 diēdū. laudat auq̄s sp̄nit moder
 nos. vitupat p̄ncipa om̄dat p̄teita.
 L. 3.

suspirat a dnyatur tōpēt a infirmitate
Audi poetaz. Multa senem eis
cumueniunt incommoda: hec In
nocentius. propter hec autē non
contemnendi: s; supportandi sunt
senes. Nam isti defectus sunt om
nibus communes. Vel enim tales
erimus. vel citius moriemur. **Vn**
de Ecclesiastici. octauo Respēnas
hominem in senectute sua etenim
ex nobis senescit. **Et Leuit. nono**
Coram cano capite confurge a hō
nora personam senis. Quarto se
nectus est veneranda. quia est li
bamen penitentie. Est enim liba
men sacrificiū a libare idē ē qđ
sacrificare sicut dicit **Duguidō** Ois
autē senex tenetur seipsum i pnia
sacrificare deo vel saltem p cōtrici
onē a disciplinam veteris vite: qđ
sacrificium deo spiritus cōtribula
tus. **Istud est sacrificiū** respicitur
de quo loq̄bat **Aplūs. 2. ad Thi**
mō. 2. Ego ei iam deliboz a temp
mee resoluōis instat Sen i epla
quadam ymaginat qđ vita nrā ē
quasi nauigium i mari a qđ diu
viiuimus nauigamus a tandem i
senectute applicamus ad portum
Et tunc sicut nauē recolligūt istu
menta a vasa nauis quibus na
uē mouerunt ita debem⁹ nos sen
sus nostros intencionem a confi
deracionem a sollicitudines secula
res colligere totaliter ad nosmet
ipsos ad vtiuose viuendum. **Vñ**
dicit sic **Incipiamus** vasa in sene
ctute colligere i fretō. hoc est i ma
ri viximus: moriamur in portu. **Sz**
hic est inuehendū contra duo
genera senum quorum aliqui se
nectutem accusant nec eam sciūt

sustinere quā tamē semper appeti
erunt habere. **Contra istos** ratiō
nabiliter tam **Seneca** qđ **Tullius**
sic accusant. **Tullius** in libro suo
de senectute sic dicit. **Tanta** in ho
minibus stulticie inconstātia ac
peruersitas est qđ omnes etate vē
abipiscantur exoptant eandē ad
epti accusant. **Sen** vero in epla
s. tali sic conquerenti loquitur de
videndo. **Vesice** inquit dolor inquie
tat. epule erunt parum dulces de
trimenta continua. hec est senis
querela. **Propius** a credam. dicit
Seneca de capite tuo timuisti a re
spondit. nesciebas te hec optare a
optares senectutem tuam omnia
ista in longa vita sunt quemad
modum in longa via puluis a lu
tum a pluuia sunt. **Sed** dicitis vole
bam viuere a carere incommodis
omnibus. **Respōdet** **Tam** effemi
nata vixit de decet. hec ille. **T**
Secundo sunt aliqui senes qui se
nectutem de honestant morib⁹ pu
erorum contra quos **Sen** in vna e
pistoia **Auctoritate** habemus se
num a vicia puerorum. **Item** in q
da; alia. **Define** velle que voluisti
puer. **Hoc** opus sit hec cogitatio i
ponere veteribus malis finem **ysa**
ie. sexagesimo quinto **Puer** annū
annorum morietur. **Non** sic nos
carissimi s; primo supportemus se
nectutem viriliter. sed per eam ac
quiramus virtutem. **De** primo **Se**
neca i epistola **Senedus** iasse ē
tatis non fracte nomen habet hō
sentio in animo etatis iniuriam ai
sentiam in corpore tantum. vicia a
viciozum ministeria senuecunt.
viget etiam animus a gaudet.

non multum sibi esse cum corpore
 exultat et in contrarietate facit de
 senectute. hunc ait esse florem su-
 um credamus illi utamur bono fu-
 o. Secundo p senectute acquiram? vir-
 tutem sicut docet idē Senē. in epi-
 stola 17 q facē solebāt qui seri-
 erierunt a volunt temp? celerita-
 te recipere calcem addam? Senē
 at? optime facit ad hęc studia. nō
 est vt estimes vllam etatem apti-
 orem esse ad bonaz mentē q̄ que
 se multis expimētis longa a reu-
 frequēti expiēcia domuit quo ad
 salutaria mitigatis affectibus ve-
 nit Exemplū Machabeorum vi. de
 eleazaro de quo ibi sic scribit q̄ ce-
 pit cogitare etatis atq; senectutis
 eminēcia; dignā a ingenuā nobi-
 litatis caniciem? mori poti? pree-
 legit q̄ ipudice viuē. Lco 70.

D Placens deo factus ē dilec-
tus a viues inter peccato-
res translatus ē a raptus
ē ne malicia mutaret intellectu; ei?
aut ne fictio deciperet animā eius
 Quia possent mundani pbabilif
 admirari quae quidā valde mori-
 gerati iuuenes subtrahunt vbi
 peccatores a iniusti vsq; ad decre-
 pitam etate perducuntur ideo spūs
 scāis in hodierna lōne hui? euē-
 tus assignat rationem. Nā hoies
 seculares istud solent indicare in-
 iustū q̄ de? bonos cito subtrahit
 a malos diu viuere pmittit. Et
 circa hoc duo facit. Nā primo excu-
 sat diuinā iusticiā Secdo accusat
 mundanā maliciā ibi: ppriam.
 Circa primū assignat tres ratio-
 nes quare de? nō pmittit bonos seu-
 um expectare videlicet diuinam

amicitiā; suscipiente; ad premia.
Proximorū maliciā allicientē ad
 crimina. acq̄sita iusticiā sufficēte
 ad merita Secda ratiō assignat ibi
 raptus ē. Et tertia ibi psūmat? ē.
 Dicit ergo Placens deo fact? est
 dilect? quasi diceret vna ratio q̄
 re iust? tollitur de hac vita quia
 est placens deo p bonam vitam
 factus dilectus per gratiam a ide-
 o dignus est vocari ad coronam
Cantico. 2. dilect? meus michi a
 ego illi qui pascitur inter filia Et
 viuens inter peccatores bene ac
 virtuose quod est valde laudabi-
 le a difficile ad Pbi. 2. Simplicis
 filij dei sine reprehensione in medio
 nationis prauē a peruerse a ideo
 translatus ē ad celum Consequē-
ter ibi Raptus est. Ponit secūdā
 rationem ad idē videlicet proxi-
 morum maliciā allicientem ad
 crimina Ex hoc q̄ aliquis de malo-
 rum societate remouetur prouēit
 sibi securitas et oportunitas boē
 vite Vnde primo allegat pericu-
 lum mali consorcij Secundo assi-
 gnat modum communicandi vi-
 crij ibi: fascinatio. Quātum ad p-
 mum dicit Raptus est ne malicia
mutaret intellectum eius id ē ne
 mala conuersatio hominum mu-
 taret intellectum eius p̄acticum.
 Dupliciter eum corumpitur vit-
 tus in homine. vnomodo per ha-
 bitus corruptionem Aliomodo
 per actus deordinationem. Prim.
 tangit cum dicit ne malicia Secū-
dum cum dicitur Aut ne fictio de-
ciperet animā. Intellectus enim
 p̄acticus ē p̄icipiū opandi vñ qñ
 ita ē q̄ p̄icipia p̄ctica corumpunt
 L. 2.

79

in hoie oia facta eius sunt pūer-
sacit̄ ideo qñ rectum iudiciū corū
p̄itur p̄ malam consuetudinē a
acquiritur h̄itis contrariū v̄tuti
ibi est certa malitia a longe p̄ius
est q̄ qñ peccat̄ ex passiōe **Aut**
ne fictio decipet animaz eius. **Fi-**
ctio est in illis qui male op̄antur
in quibus tñ recta estimacō non
est corrupta. s̄ op̄antur mala con-
tra conscientiam scientes se male
facere a vtrumq; istoz p̄tinet ad
maliciā **Notandū** q̄ necessario i
hac vita o; viuere inter peccōres.
qñtuncūq; etiā homo studeat ad
correctiōnē peccōz qz si sp̄ erunt a-
liqui mali bonis cōmixti in oī soci-
etate sic d̄t **Aug⁹** ad **vincentiū** do-
natistam a ponitur in **Can. d. 24.**
qñtuncūq; inquit vigilat discipū-
na domus mee homo sū a inter ho-
mines viuo nec in arrogare audeo
vt dom⁹ mea melior sit q̄ archa
Noe vbi tñ inter octo hoies vnus
reprob⁹ iuentus ē. **Aut** melior sit
q̄ domus **Abrahe** cui dem̄ est **Sice**
ancillam a filiu; eius. **Aut** melior
sit q̄ domus **ysaac** cui de duobus
gemis dictū est **Jacob** dilexi **Esau**
autem odio habui **Simplicit̄er** at̄
fator caritati vestre coram dño dō-
nō qui testis est super animā me-
am ex quo deo seruire cepi. Quoni-
am sicut difficile expertus sū meli-
ores q̄ qui in monasterio p̄fecer̄t
ita non sum peiores expertus q̄ q̄ i
monasterio defecerunt & ideo in q̄-
cumq; societate homo ponatur nō
poterit omnino euadere qñ inter pec-
catores conuersetur a ideo oportet
p̄fectos vicia malorum corrigē p̄-
posse a qd non possent corrigē su-

stiterē nām tales deo qui est sup̄-
mus iudex reseruantur **Vnde Gre-**
go. 2. mora. ca. 18. **Nullus** p̄fect⁹
est qui inter defectus primoz per-
fectus non est. qui enim equam̄
inter aliena mala nō tolerat ip̄e
sibi testis est per impatientiam.
quia a boni plenitudine longe di-
stat **Abel** quippe esse tenuit quē
Cayn malicia non exercet. sic in
tritura aree grana sub paleis pre-
muntur. sic flores inter spinas pro-
deunt rosa que redolet crescit a; z
spina que pungit **Duos** namq; fili-
os habuit. prim⁹ homo. sed vn⁹
reprob⁹ alius electus fuit **Tres**
quoq; filios **Noe** archa continuit.
sed duobus in humilitate persi-
stentibus vnus in patris irrisio-
nem vixit **Duos** **Abraham** filios
habuit sed vnus innocens alter
frat⁹ persecutor fuit **Duos** quoq;
ysaac filios habuit. vnus i humi-
litate seruatus alius vero etiam p̄-
us q̄ nasceretur reprobatus **Duo**
decim filios **Jacob** genuit sed ex
eis vnus per innocentiaz vendit⁹
est. **Ceteri** vero per malitiam fra-
tris venditores extiterunt. **Duode-**
cimi quoq; apostoli in ecclesia sūt
sed improbat⁹ remanent vnus
eis admixtus ē qui eos perseque-
probaret. **Sic** nāq; iusto peccator
cum malicia iungitur **Sic** i fo ma-
te auro palea cum igne sociatur.
vt quo ardet palea aurum purge-
tur **Hñ** ergo in veritate boni sunt
qui in bonitate etiam inter malos
persistere possunt. **hec** ille. **Idem** p̄
mo **moral. capitulo. 2.** **Neq;** enim
valde laudabile ē bonū eē cū bonis
s̄ bonū esse cū mal⁹ **Sic** ei gñi ois

13
culpe est inter bonos bonum non
esse. ita immensi est peccatorum bo-
num etiam inter malos extitisse
Job tricesimo. Frat sui draconum
et socius strucionum **Et Cantico**
rum. 2. Sicut lilius inter spinas
sic amica mea inter filias. **Viuens**
inter peccatores translatus est.

Notandum quod deus electos suos trans-
fert tripliciter De rebellionem ad re-
conciliationem De dissolutionem ad re-
ligionem De peregrinationem ad qui-
etatem. Primo transferret exites
in statu peccati et iniusticie siue origi-
nalis siue actualis ad statum gratie
siue presentis sicut rex misericors exu-
les et profugos et per scriptos in exi-
tibus regni vagantes reuocat gra-
tiose et ad pacis reconciliationem ad-
mittit Ita Christus suos rebelles reced-
tes ab eo per peccatum et exulantes in
regione umbre mortis. transfert
misericorditer in regnum suum et pa-
triam permittit De isto exilio tran-
slatus fuit paulus. petrus. maria mag-
dalena. matheus et multi alii inter
quos **Aug.** de quo sic legitur In-
uenit se **Aug.** longe esse a deo in
regione dissimilitudinis tanquam audiret
et. De ista translatione ad **Col. 1.**
Eripuit nos de potestate tenebra-
rum et transtulit in regnum filii sui.
In tempore hyemali. in tempore frigido quando
omnia sunt quasi seimortua tunc prudens
ortulus transferret de loco ad locum plan-
tas euellens eas rabiit a terra
in qua steterunt prius. ac per talem
transplantationem aliquae fiunt
fertiles et fructifere que fuerunt ste-
riles et inepte Tempore hyemali et
frigidum est tempus tribulationis et
aduersitatis Christus est moraliter

ortulanus sicut estimatit maria
ioh. 20. Iste ortulanus quandoque pec-
catoribus imittit hyemem tribula-
tionis et infirmitatis et angustie
et sic transfert eos per contritionem
et confessionem in ortum ecclesie
et facit eos fructiferos et fertiles
quod prius steriles et infertiles extiterunt **Jo-**
tertio Translati sumus de morte
ad vitam quoniam diligimus.
Secundo transfert deus electos su-
os de dissolutione ad religionem sic
ortulanus cernens plantas delicatas
fructus crescere prope viam et in lo-
co communi. Vbi modo a bestiis
modo ab aliis frequenter leditur
modo a ribaldis excutitur quia
stat sine munocine in via com-
muni ita quod nunquam vel vix produ-
cit fructum suum ad maturitatem
quoniam vel leditur in germinibus quoniam
germinat. vel in flore quando flo-
rescit. vel in fructu quando matura-
tescit. talem inquam plantam trans-
fert in viridarium vel in ortum be-
ne condusum ut ibi fructificet in-
tegre sine impedimento et fructus
totus in usum domini seruetur.
Ita modo moraliter Christus quoniam
vidit personam aptam ad
fructificandam in ecclesia stan-
tem in mundo qui est via commu-
nis omnium transeuntium pro-
fert germen vel florem per sanc-
tum propositum quia multa bo-
na proponit facere sed statim ledi-
tur a bestiis id est bestialibus ho-
minibus datis voluptatibus hu-
lus vite vel excutitur a ribaldis
ante fructus maturitatem et im-
peditur et agitur a pessimis
mundanis hominibus sic quod vix aliquis
L. 7.

fructum pducit ad maturitatem.
Talem igitur xp̄us aliquocies t̄n-
fert in ortu sancte religionis de q̄-
bus Canti. 4. Veni in ortu meū so-
ror mea sponsa mellui mirra; me-
am cū aromatib; meis. In isto ce-
go orto sūt mirre p̄nē et aromata
doctrinē sc̄e. de hac t̄nslacōne d̄r in
ps̄. Vineam de egipto t̄nslulisti
De egipto id est de tenebris mun-
dais. Tercō t̄nslfert sc̄os suos de pe-
reginaōe ad quietacōem. Rex
habens aliquē hōiem qui in aliq̄
officio hūdi secum laboravit pro-
mouet ad aliquē statum certuz; et
p̄petuum pro labore suo si est deri-
cus facit eū p̄moueri ad ecclesiasti-
cas dignitates si est secularis dat ei
hōres seculares red ditus officia vt
sic de labore ad requie; trāstferat.
Isto mō xp̄us illos qui se cū i hac
vita laborāt trāstferat finalit̄ in re-
quie; regni celestis Eccl. 30. Enoch
placuit deo et translatus est et de
hac translacōe loquit̄ p̄ns l̄c̄.

L̄c̄ quinquagesimaprīma.

Fascinacō enim nugacita-
tis obscurat bona et iō-
stantia cupie transuer-
tit sensū sine malitia. Post q̄ spi-
ritu sc̄is docuit p̄iculosā esse com-
munem cū peccōib; cōuersacōem
Dic ont̄ p̄ quā viā boni a malis re-
cipiāt cōmquinacōem. Sunt em̄ i
homine duo p̄ncipia cognōis et v-
tutis viz intellectus et sensus. et t̄n-
q̄ principiu; cognōitiuū h̄z suuz
appetitū. Intellectus h̄z suum appeti-
tū viz intellectū et sensus habet ap-
petitū sensitīuū sic pt̄. 3. de aia. Rū
igit̄ ista duo p̄ncipia siue p̄tes aie
regulant̄ virtuose. p̄sona tota est

conuenienter ordinata. Et ad cor-
ruptiōnem bonam p̄sonaz p̄cipūq;
duo iueniuntur inter mūdanos isto-
rū p̄ncipioz infectiua. Primum
est viciosa lasciuia i loquēdo. Secū-
dū ē numerosa diuersitas i cupif-
cendo. Primum est deceptio i forma-
cio impceptibilis. Secūdū ē transi-
toria delectacio ipsi rei sensibilib;
Per primum corrumpitur p̄s i col-
lectiua. p̄ secūdū pars lēstia. De
primo loquendo de appetitu intelle-
ctiuo qui vocatur voluntas intelle-
ctiua vt s̄l totam partē racionale;
cōplectatur dicit sic. Fascinacō ei
nugacitatis obscurat l̄c̄. Vbi no-
tandū q̄ bona sunt triplicia. natu-
rاليا. sup̄naturalia. et acq̄sita. Na-
turalia sunt potētie naturaliē tam
aie q̄ cōiecti de q̄b; 2. a. 3. de aia p̄
totū. Sup̄naturalia sūt tres vtutes
ethologicē fides. spes. et caritas.
Ad Cor. 13. Acq̄sita sunt sc̄ie et v-
tutes morales de quibus tota p̄bia
cōsistit et hō qui haberet ista tria
p̄fecte esset bene potens ad regen-
dum se virtuose i ista vita. Habēt
enim naturalia acq̄sita et grati-
ta. Et ne aliquis tractans cū mun-
do de seipso cōfidat q̄tūcumq; sit
bonus. Ecce quid d̄t spiritus sanctus
in hodierna lectione. Fascinacō ei
nugacitatis obscurat bona. Fasci-
nacio est infectiua visio alicuius
persone nociue infereus latenter
per radium visuale; nocimentū
reivise. sicut dicere solemus q̄ ma-
liciose vtute tenellos pueros infi-
ciunt et sic loquitur. Virgilius in
bucolicis. Nescio quis teneros o-
culis michi fascinat annos. Dicit
enim antiqui p̄bi q̄ aia p̄ ymagi-

nacionē imutat oculū. qui est mē-
brum tenet a spūale a oculus im-
fectus imutat aerem. aer autem i-
fectus imutat teneū corpus infā-
tis a imutat puocādo puerum ad
nauseam. a sic puer refundēdo nu-
trimentū cōfundit. **I**stud significat
fascinare ad litteram. **N**ugacitas
est assiduitas dicendi nugas. **N**u-
ge autem sunt truse verba viz ad
nichilum apta vel saltem narrati-
ones ludice que nichil valent ni-
si ad ludum. **E**st igitur intellectus
h' littere q' perfectus homo h'ns
bona predicta si dat se seculo p't de
facili deprauati ad malū. **Q**uare.
Certe q' fascino v' occulta a infe-
ctiua deceptō nugacitatis v' vani-
tatis mundanoꝝ nō vere. s' vane
loquentiū obsurat bona p'dicta
naturalia gratuita a moralia: sed
p'mo obsurat ista q' facit homi-
nem quasi fascinatum. a ludifica-
tum. **V**nde ad **Gal. 6.** Quis vos fas-
cinauit. veritati non obedire. s' de-
cepit. **E**t sic homo ex'ns in puerla
societate videt valde bñ. q' alij ma-
le agunt sic tñ effascinator q' ap-
paret sibi pro tunc gratia socie-
tis similiter esse faciendum. vnde
iudicium suum non est extinctū
sed quodammodo ludificatum. a ob-
suratum. **E**t hec ē causa quare pau-
dentes mundi aduertunt se esse i-
periculis magnis aliqui cū cardia-
libus. aliqui cum regibus. aliqui
cum episcopis. a tamen non pos-
sunt se euellere. **E**ffascinati em̄ sūt
antiqua societate per quā obsu-
rantur bona naturalia gratuita a
moralia. **S**ecūdu agens corrupcō-
nem virtutum est varia mutatio

voluptatis siue transicola delecta-
cō rei sensibilis. **S**i enim hō habet
p'cipue resistere qm̄ mōratur in se-
culo vni qm̄ voluptatis esset certe
tolerabile malum: s' modo sic est
q' vna tēptatione sedata sine mo-
ra fugit alia. vel enim intrabit cō-
uentum potatoꝝ vel lib' coꝝ vel
ambicioꝝ vel de tractorū vel cu-
pidū. velit nolit si se multū cō-
miserat mūdo a tunc est rehemēs
labor in tam cōtinuis ludis t'porta-
re victoriam. **E**t ideo signanter dici-
tur i lra hoc qd' frequēter contingit
q' incōstantia occupatūe s'buert
sefuz. **S**ensus enim habet natu-
ralem appetitum vt regatur a raci-
one. vñ lumē racōis debet p'cedere
sensū qm̄ aut sic ē q' sensus p'cedit
rōnem. sensus tñ fuerit a pueri-
tur a hoc facile de sefuz sine malicia
a de sefuz innocētis n̄ expti maliciā
alioꝝ. **O**bsurat bona. **N**ota q' cir-
ca discretionē bonoꝝ decipit iudi-
cium mūdanoꝝ. **C**um enim tria
sint bona. gratie. natūe. a fortune
bona fortune minima. bona natūe
media. bona vero gratie maxima
fm̄. **A**ug. a tñ mundani non sic
iudicant: sed poti' econuerso. **E**xē-
plum de diuite. **Luce. 12.** qui dixit
anime sue. **A**nima habes multa bo-
na reposita in annos plurimos req-
esce comedite a epulare. **E**t dixit
ei deus. **S**ulte hac nocte repent
animam tuam a te. **Q**ue parasti cu-
ius erunt. **E**t sic est om̄s qui the-
saurizat: sed non in deum. **D**iuies
igitur iste licet diues tamē stultus
a deceptus fuit iudicās t'palia ef-
se bona magna cum illa tñ modo
magna sunt quibus homo efficiē

videns in teum **Math. 12.** Bonus
homo de bono thesauro cordis sui
profert bona. **Causa** vero decepti
onis isti? quare scilicet homines bona te
poralia indicant esse magna spi
ritualia et modi sunt virtutes mini
ma accipi potest per exemplum quod contigit
in visu quoniam enim oculus videt res
per medium diaphanum dyaphaneita
tum commuiter valde male iudicat
de ea sicut per baculum et unam
partem videt oculum per medium aere
um et aliam per medium aqueum et
ideo iudicat quod baculum sit fractus.
Eodem modo quando oculus videt in me
dio ratiorem et res visa in medio de
floures visa apparet maior quam sit
sicut stelle que sunt maxima cor
pora puer nobis apparent non solum
propter distantiam sed propter subtilius
medium in quo situatur et per quod
videntur quod est multo subtilius
quam aer in quo est oculus noster. **Vide**
tur enim mediante spera ignis que
est subtilior et rarior quam aer. **Et me**
diantibus speris celestibus que
sunt maioris dyaphaneitatis et trans
parencie quam sit aer. **Isto modo** mo
raliter exteriora bona cum sint cor
poralia et delectationes de eis accep
te sint corporales quia sunt in rebus
grossioribus quam oculus mentis qui
est intellectus purus et immaterialis
sicut dicitur 3. de anima ideo vide
tur grossiora quam sunt bona vero
gracie cum sint spiritualia et conso
laciones de eis accepte sint spua
les. a deo qui est summe spualis
nobis imisse ideo videntur mino
ra quam sunt. **Et ideo** signat dicitur **ps.**
21. Qui pueri cordis est non iuueiet
bonum **Job ix.** Dies mei velociores

fuerunt cursore et non videntur bo
num. **Secundo** decipiunt mundani
morte turpius estimantes volup
tates carnis et delectaciones bonum
hominis principale contra quos **Seneca**
epistola 3. rationabiliter arguit duplici
ter. **Primo** aut ista bona non sunt
que vocantur a homo feliciores et deo.
quoniam que parata sunt vobis non ha
bet in usum deus. nec enim libido
ad illud pertinet nec epularum lauti
cia nec opes. nec quidquid ex eis
homines in estimantibus et vili volup
tate dicentibus habere pertinet sed
impossibile est bona deo deesse quod
ista false vocantur bona. **Secun**
do sic **Abisce** quod multa que mali homi
nes videri volunt animalia que in homi
bus pleniora contingunt illa cibo
audiuntur utuntur venie non eque fati
gantur vix illis maior est et equa
lior summas. sequitur ergo multo
feliciores sunt homines et subdit non
est summa felicitas nostra in carne
nostra ponenda. **Bona** illa sunt ratione
que ratio dat solidam et sempiterna
Item **Seneca** concludit quod felicitas
est perfecta ratio consummata vie
tutibus. **Vnde** dicit **Ratio** perfec
ta est propria bonum hominis cetera illa
cum animalibus sunt communia.
videlicet leo formosus est et pau
nes velox est et equus. **Quid** est in ho
mine propria ratio. quoniam quod propria ho
minis est perfecta homo est perfectus qui
a unumquodque tunc est perfectus quoniam
sua propria perfectio est bona et ideo mic
hee 6. dicit **Indicabo** tibi o homo quid sit
bonum et quod dominus deus tuus querat a
te utique facere et diligere misericordi
am sollicitate ambulare cum deo tu
o. **De filio inconstancie** non **Boetii**

in de disciplina scolariuz; i fine vbi
narrat de vno qui oia voluit scire
vno respectu: s; qz n̄ potuit in fine
voluit esse azinus postq̄ omne ge-
nus humanum expertus est.

Lxxv quinquagesima secunda.

**Consummatus in breui ex-
pleuit tempora multa** Pla-
cida enim eāt deo anima
eius. propter hoc p̄peravit educē
illum de medio iniquitatum. **Ps̄**
q̄ spūscis duas causas assigna-
uit q̄ iusti viri aliquoties subtra-
huntur a vita ista etiam in iuveni-
li etate viz diuinam amicitiam a
mundanam malitiam. **Vic** oñr as-
signat tertiam sicut superius fuit
diuinum viz p̄sonalem iustitiam.
Et circa hoc duo facit qz primo ex-
primit cause conditionem. sc̄o ef-
fectus consecucionem. sc̄da pars
ibi. **Propter hoc.** **V** Circa primuz
dicit sic **Consummatus in breui
expleuit tempora multa** Inter pe-
grinos ad vnum locuz euntes dif-
ferentia est in tarditate a veloci-
tate. Nam vnus aliquando facit tñ
in mense qñtuz alius in dimidio
anno. **Sunt** em̄ quidaz peregrini
q̄ p̄grinacōez faciūt delicate dia-
dormūt. **De** mane a sero cubāt de
nocte faciūt dietas suas a visitāt
curiositates vicinas. a t̄les sūt ne-
cessario tardiuatoēs. **Peregrini** su-
m̄ oēs i ps̄. peregrin̄ a aduēa suz
sic oēs p̄res mei. **Cōtingit** at̄ qz ali-
qui diu vadūt. s; tarde: qz diu vi-
uūt s; remisse a tarde p̄ficiūt. **Aliq̄**
modico tpe vadūt. s; velocit̄ sic in-
uenis icense deuot̄ q̄ plus ap̄d de-
um mētur i anno q̄ vnus senex re-
misit viuens i decēz. a de tali ius

ne indiente verificatur textus se-
ditionis **Consummatus i tempe bre-
ui ac** Inter stellas erraticas illa
que est humilio: sicut luna in bre-
uissimo tēpore quia in mense com-
plet cursum suum a illa que est al-
tissima tardissime cōplet cursum
suum sicut patet de saturno q̄ cur-
sum cōplet in triginta annis. **Sic**
personę humiles motus suos in
deum paruo circulo cōplent. **Pe-**
sone vero alte a nobiles nisi meli⁹
sibi prospiciant in magno circui-
tuaz impijs ambulant a ideo tar-
de mouentur in deum. a aliqui ni-
mis tarde sicut timendum est. **cō-**
tra quos dicitur **Ecc̄i. 7.** Ne tardas
conuerti ad dominū ne differās
de die in diez. **Inter** grauiā a leuiā
ascendentia illud dr̄ esse maioris
v̄tutis qd̄ i m̄iori tpe mai⁹ mediū
diuidit. **Mediū** p̄ qd̄ transim⁹ ad
celū est mūd⁹. **Vñ** ille q̄ mūdū bre-
uiori tpe diuidit a p̄t̄sit ascende-
do est nulli dubiū maioris v̄tutis
a amoris ad deū p̄pter qd̄ iuuenes
vt mūdi sentiunt difficultates a
resistencias. **Stati** ipsuz relinquūt
a ad religionē cōfugiūt magne vic-
tutis se fuisse ostendūt a vere de q̄
libz tali dici p̄t qz cōsumat⁹ in bre-
ui expleuit tpa multa. **Et** bñ dr̄ qz
cōsumat⁹ sic mali qñtūcūqz diu vi-
uant sp̄ sunt in cōsumati a impfe-
cti. **Ista** iust⁹ licet parum viuat. tñ
propter iustitiam cōsumatus a
p̄fais dr̄ iō bñ dixit de iustis su-
peri⁹. **Cōfringētur** rai i cōsumati
Et p̄ oppositū **Sap. 14.** Nosce em̄ te
iustitia cōsumata est. qd̄ p̄t expo-
de p̄fē i sc̄o penitētibz si tñ assie-
grā a reherementia penitēdi. **Scribit**

em̄ seip̄is inliuis strategematon
li. 7. c. 1. de marchio cathone talē bel
li cautelam cū esset in hispania
videret se quoddā opidū posse oc
cupare. si illō ex iopinatio iuaderet
simulauit se quattuor diebus fugē
ito in hostes cōuersus biduo p vi
as difficiles scz montes a nemoā
redijt a hostes suos nichil tale me
tuentes oppressit. **Causam** vero
tam facilis euent⁹ requirentibus
socijs iam victoribus rēdit tunc
illos victoriam adeptos cum q̄f
diu iter biduo arripuerunt. **Moā**
liter quasi p quatuor dietas elōga
mus nos a deo peccando: cogitati
ōne locutione ope a om̄ssione fi
cut cōmuniter cōfitemur reputat
ergo demones se seculos q̄ opidū
celestē nobis interduserint qd̄ tū
desideramus acq̄rere. **Quid** ergo re
stat facere. **Certe** nich aliud n̄ fu
gam predictorum q̄tuor dierum
biduo recompensare et ad deum re
dire. quāuis aut̄ per quatuor viz
cogitationem locutionē opus a
om̄ssionem excessim⁹ possum⁹ ta
men si velimus in duob⁹ diebus
redire videlicet p contritionem et
confessionem. **Nam** satisfactionē
condignam necessario si exigit de
us sed p multiplices indulgenci
as et pietatis opera redimere pos
sumus si velimus. **Qui** ergo vera
citer penitet per temp⁹ breue pro
peccato mortali pro quo penitēcia
p tempus perpetuum debebatur.
vere consummat⁹ in breui: exple
uit tempora multa. **Et** ideo tam de
sic penitente q̄ innocente subiūgi
tur. **Placida** em̄ erat deo anima e
ius id est Placuit deo iuste a ino

center viuendo a veraciter peniten
do. **Quia** sic est ideo propter hec
premissa videlicet diuinā iusticiā
fuspicientē ad premia: mūdā a
maliciā allicientē ad crimina: p
sonalem iusticiam sufficientē ad
premia. **propeāuit** deus educere e
um de medio iniquitatum id est
placuit deo propter ista educere
eum de loco certaminis mundi si
cut victor in palestra qui omnes
contrarios proiecit educitur de me
dio cum gloria et datur corona. de
medio iniquitatu: id est demonū
et hominum peruersorum a max
ime malorum qui magis sanctū
virum impediunt q̄ demones. **Vn**
de Crisostō i imperfō. **Om̄ e. 3.**
Attendite vobis ab hominibus
quasi a quibusdam pessimis ma
lis. **Et** super omnia mala malis. **ho**
mo est em̄ pessimum malum. **ho**
mo enim peior est q̄ dyabolus.
dyabol⁹ si videat iustū nō ē aus⁹
ad eū accedere. **ho** aut̄ mal⁹ q̄uis
hominē iustū indicz n̄ solū illū nō
timet s̄ magis cōtēpnit. **nō** ei dyabo
l⁹ hōi p̄stat v̄tutē s̄ hō dyabo
lō āma ei dyboli ē mal⁹ hō sic ei
hō sine āmis n̄ p̄t facē ut̄ hostē
sic dyabol⁹ s̄ hōie malo n̄ p̄t ali
qd̄ ut̄ hōies scōs. **hec ille.** **Placi**
da ei eāt aīa ei⁹. **noīd** q̄ aīa
hūana placida a deo p̄iosa indi
cat̄ ex t̄b⁹ viz ex ei⁹ dolorosa aīssi
one. ex ei⁹ diligētī acq̄sitiōe. a ex
ei⁹ kaīssiā redēptōe. p̄ ex ei⁹ dolo
rosa aīssiōe sapiēs ei n̄ ml̄tū dolo
s aīssiōe pue rei. **Xps** at̄ sapia si
patris. plus se dolere probauit
de amissione paucarum animarū
q̄ si totum mundi aurū pdidisset

nam multa talenta auti perdit
 sunt suo tempore ciuitates conbu-
 ste p quibus cristum nullatenus
 fleuisse legimus s certe de amissio-
 ne animarum paucarum in ciuitate
 Iherlm legimus euz fleuisse **Luc.**
19. Videns ciuitatem fleuit sup il-
 lam **Glō.** Plangit te pro los etiaz
 qui nesciunt que plangebatur sed
 exultant in rebus pessimis. cristus
 igitur amat animam **Sap. 11.** Par-
 cis autem omnibus quoniam tua
 sunt domine qui amas animas.
 Secundo patet idem ex ei⁹ dilige-
 ti inquisitione sapiens enim non
 curat si perdidit aliquid vile s cri-
 stus in partibus remotissimis ani-
 mam perditam quesuit diu etiaz
 quia triginta tribus annis labori-
 ose quia in paupertate vilitate et
 labore stringunt fabule qe **Olype⁹**
 quesuit uxorem suam vbiqz nec
 eam inuenit donec ad infernum
 descendit ita cristus dum animam
 humanam 33. annis quesuisset
 tandem moriens descendit ad in-
 fernam et ibi eam inuenit. psalmista
 domine eduxisti ab inferno ani-
 mam meam. Tertio patet idem
 ex ei⁹ cara redemptione pro qua
 redimenda cristus videns totum
 mundum non sufficere dedit semet-
 ipsum ad **Coē. 6.** Empti estis precio
 magno h⁹ s de⁹ animarum humanarum sibi
 valde preciosarum signum in scriptura
 de de⁹ animas custodire **Nobil⁹** non cu-
 stodit res immediate nisi sibi caris vi-
 lum enim rerum custodia datur fa-
 mulis. Isto modo temporalia deus ho-
 minibus etiam malis custodien-
 da committit animas vero sue pro-
 custodie dicitur p⁹. Custodit de-

us animas factorum suorum et **Sap. 7.** In-
 storum anime in manu dei sunt. sic
 autem deus maxime eam habet
 animam humanam ita p omnia
 mali homines animas suas parui-
 pendunt cito mundant scotulares
 suos si sedantur animas suas par-
 curant vni **Aug.** in quodam sermone
 Quid est quod velis habere malum dices
 in. q nichil oino. non uxorem. non fi-
 lium. non filiam. non fratri. non ancil-
 lam. non tunicam. postremo non ca-
 ligam et vis habere vitam malam.
 rogo te prepone animam tuam ca-
 lige tue. p simile argumentum pro-
 bat in de deo xpiana q homo ma-
 lus plus diligit mortem quam vitam
 qe mortem vult habere bonam et
 vitam malam p⁹. Qui diligit ini-
 quitatem odit animam suam de
 numero autem hominum peritorum
 aliquid animas suas vendunt. aliquid per-
 dunt. aliquid ipignorat. aliquid p nichilo dant.
 Vendunt cupidi qui pro diuitiis h⁹
 vite exponunt se rapis. furtis. per-
 iurijs. falsis mercedibus symo-
 nijs et h⁹ **Eccl. 10.** Non est iniquius
 quam amare pecuniam. Dic ei venale ani-
 mam suam h⁹. sed fuit aliquid qui animam su-
 am perdit et fuit ociosi negligent vi-
 uentes et accidiosi ad omne op⁹ bonum
 non curantes nisi quod vna dies vadat et a-
 lia succedat **Eccl. 23.** Est qui perdat ani-
 mam suam pro confusione. Tertio fuit aliquid qui
 animam suam ipignorat. Ille ei qui ipigno-
 rat rem suam non intedit alienam do-
 mium pro se nisi tamen ad tempus alienat ad
 usum. Et quid faciunt istis demo-
 nes et quasi eorum feneratorum dant
 eis ad tempus mutuo quicquid vo-
 lunt dignitates diuitias et volupt-
 tates tamen senescunt sunt debiles

soluere non possunt quia vitam
consuetam dimittere nequunt et sic
finaliter pignus perdunt licet tam
illis quando impignoraere incipiunt
perdere non proponant. Est tamen
notandum quod duo genera hominum
animas suas impignorant sed diu-
simo modo quia aliqui viciose pro vo-
luptatibus huius vite de quibus
dictum est. Aliqui virtuose ut sunt
prelati et curati qui animas suas
obligant pro animabus subditorum
quorum vnicuique dicitur cum cura
sibi committitur illud 2. Reg. 7. Cu-
stodi virum istum demonstrato
suo subdito qui si lapsus fuerit e-
rit anima tua pro anima illius.

Quarto sunt aliqui qui animas
suas pro nichilo dant et sunt spe-
cialiter inuidia et iracundi ham cupi-
dus recipit diuitias. lubricus vo-
luptates. superbus et ambiciosus ho-
res. gulosus cibum et potum. sed
isti miseri nichil capiunt delectabi-
le sed amaritudinem et dolorem et ideo
animas suas gratis dant dyabolo. de
quorum quilibet visitatur illud Iudic.
ix. animas suas debet periculum. Luc. 17.

Dopuli autem videntes et
non intelligentes nec pone-
tes in precordiis talia quod
nam gratia dei et misericordia in factis
eius et respectus in electos illi-
us. divina promissio et punitio elec-
torum suorum gubernatio a malis
hominibus multipliciter indicatur.
Solent autem specialiter arguere
deum de iniusticia homines secula-
res de eo quod iustos in presenti promit-
tit affligi et confusibiliter occidi.
Iniustos vero delicate et diu promit-
tit viuere in iniquitate. Istud mira-

bile quod videlicet deus in presenti ma-
los prosperari facit promittit et bo-
nos contempni et confundi intantum
mouit tam per hoc quam peretas quod quodam
negauerunt deum habere prou-
denciam et curam de rebus infelo-
ribus et omnia ista inferiora dixe-
runt per fortunam et casum iraco-
nabiliter agitari. In quorum pro-
na exclamat Boetius primo de con-
solatione metro 7. O Stelliferi conditor
orbis Vbi consequantur conqueitur
et clamat dicens. Et qurens ratio-
nem a philosophia. quare deus motus coe-
porum celestium solis lune et fixe-
rum ita uniformiter regulat quod om-
nia certa lege continentur et eodem
modo arbores fructus et semina
queque nascuntur in terra. Quare i-
quit soli homines videntur a diu-
na prouidencia sequestrari et fortu-
ne committi ad regendum. Quod ex hoc
patere videtur quia iniusti iustis do-
minantur et reprobi in tuosis. Istud
autem errorem secuti sunt iniusti contra
quos spiritus sanctus arguit in hoc libro
quod Nulla alia vita; spontes nisi
ista punitio. Illos iudicauerunt confundi
per sepe: quos in punitio videtur persecutionibus
malorum atterere. Isti ergo contra dubitanti
omni modo; spiritus sanctus in hodierna luce
ostendit quod precebit ex ignorantia huius
non ex iniusticia dei regentis. Et confu-
sit ratio in isto quod deus promittit sanctos
suos affligi ad tempus iniuste ut pro-
meito pacis gloriosius coronentur in
perpetuum et quia ista est misericordia eius futura;
mali non intelligunt in deum deum et electos
suos regimine preceptum. Duo ergo sunt in
luce ista habentur primo probatur per prophetas
notantia. 2. declaratur divina iustitia in qua
habentur. Dic ergo primo sic. per prophetas autem videtur sal

id ē pph videntes iustos tribulat
 q̄ multe tribulacōes iustoz. **In**
p̄s Et non intelligētes p̄miuz q̄d
 dabit eis in futuro. nec ponentes
 talia. **Simas** p̄missiones in futuā
 vita in precordijs. v̄ in affectuosa
 noticia. Et est affectuosa noticia
 fides caritate formata q̄n hō credit
 a illud q̄d credit amat. a opatur
 talis ponit i p̄cordijs deā dei. **Pre**
cordia enī sic d̄t yfod. ii. ethimo.
Sunt loca vicina cordi quibus se
 sus p̄cipitur **Eccl. 33.** Precordia fa
 tuī quasi rota carri a axis versatīl
 cogitatus illius. **Hec** ē igit̄ ignorā
 tia iexcusabilis reproboꝝ qui non
 itelligūt nec ponunt diuinas pro
 missiones in precordijs suis. v̄ in de
 bita affectione **Ozee.** Populus nō
 intelligens vapulabit ergo repro
 batur peccatorum ignorantia. **Cō**
 sequenter declaratur diuina iusti
 tia ibi. **Quoniam** grā d̄i ē. Et tan
 git tres effect̄s d̄ime tenuolentie
 erga nos viz gratiam m̄iam a re
 spectum. **Grām** prebet iuste vine
 tib̄ ad **Cor. 6.** **Notamur** vos ne
 i vacuū gratiā dei recipiatis a ad
Rōs. 6. **Gratia** dei vita eterna. **Mi**
sericordiā penitentibus. in p̄s. **Mi**
sericordiā d̄ni plena est d̄i. **Ter**
noz. 3. **Mia** d̄ni q̄ non sumus con
 sumpti. Et respectum inocētibus
Luc. 1. Quia respexit humilitatem
 ancille sue. **Circa** m̄iaz d̄i erga pec
 catores est. **Notandū** q̄ tria dam
 na facit p̄ctm cōtra hominem si
 diuina misericordiā non obstat:
 quia peccatūz conducit excludit
 a inducit. **Concludit** in iudicio. **Ex**
cludit a regno. **Inducit** in infer
 no. **Ex** opposito misericordiā soluit

argūmentū ne homo in iudicio
 conducatur. **Tollit** impedi men
 tum ne homo a regno excludatur
 a frangit ligamentum ne homo
 in inferno inducatur. **Argume**
ntum q̄d facit iustitia contra pecca
 torem est demonstratiuum. sicut
 furtum inuentum contra furem. **Et**
 ideo statim iustitia sentenciat: s̄
 m̄ia sentenciam suspendit a iuditi
 um sicut p̄ncip̄ superior. **Iac. p̄**
mo. **Misericordiā** super exaltat iu
 ditum. **Math. 12.** **Si** sciretis quid
 est misericordiā volo a non fac
 ficum numq̄ condempnassetis i
 nocentes. **Secundo** peccatum ex
 cludit hominem a regno sicut lep̄
 excludit a sanorum consortio sed
 impedimentum tollit misericordiā
 gratie ianuam reserando. **Cristus**
dicit **Job. 10.** Ego sum ostiū. **Ist**
ostium fregit diuina misericordiā
 cum baculo crucis cum tanto im
 petu q̄ vna pars descendit ad in
 fernū a reliq̄ vsq̄ ad sepulchꝝ. **Di**
cit iustitia nō viroz q̄ uocati sunt
 gustabūt cenā meā. **Mia** d̄t **Exite**
i plateas a vicos a pellite itrare
 vt impleat dom̄ mea. **Luc. 17.** **Ter**
cō p̄ctm idudit i inferno sic debita
 detinent hōiem i carce. **Amen** dico
 tibi n̄ exib̄ donec reddas nouissimū
 q̄ drañtē. **Luc. 12.** **Cōuerso** **Mia** li
 gamentū soluit ē dimēdo ad **Cor.**
6. **Empti** estis p̄tio m̄gno. **Iustitia**
d̄t **Cōuertēt** p̄ctōres i infernū. **Mia**
d̄t **A porta** inferi etue d̄ne a iaseoz.
Quia d̄t i lra. **Mia** dei est i scōs p̄t
 ee dubiū. **Vtz** i oi op̄e dei m̄ia a iu
 stitia cōiungant. **Qd** non: q̄ in iu
 stificatione impij tm̄ apparet m̄ia
 q̄ ois iustitia p̄supponit meritū. **H3**

79

iustificacōem nullū precedit mel-
 tum in impio. **¶** In opere creatio-
 nis neutrum inuenitur. non iusti-
 cia: quia illa presupponit meritum:
 non misericordia quia ipsa presup-
 ponit miseriam. **¶** creatio nichil pre-
 supponit. **¶** parvuli baptizati af-
 figuntur infirmitatibus a morte et
 nulla ibi apparet iusticia quia li-
 berati ab omni peccato non sunt
 debitores alicuius pene. **¶** in iuste
 talia patiuntur. **¶** non videtur
 esse iusticia quod unus pro peccato
 alterius puniatur sicut hoc facit
 deus frequenter sicut pro peccato ca-
 yn maledictus est chanaan filius
 eius. **Gen. ix.** Et peccato dauid qui
 populum numerauerat percussus
 est populus. **2. Regu. ultimo. ¶**
Erodi. 12. Aaron et populus pecca-
 uerunt in adoracione vituli. **¶** popu-
 lus fuit punitus. non autem aaron
 sicut ibi legitur. **¶** deus fuit accep-
 tor personarum. **¶** ad **Roma. 17.**
Dico ihesus christum fuisse ministrum
 circumcisionis ad confirmandas
 promissiones patrum. gentes autem
 super misericordia adorare deum.
¶ in conuisione gentium fuit sola
 misericordia. **¶** In conuisione in deorum
 fuit sola iusticia. **¶** in predestinati-
 one nulla est iusticia in reprobacione
 nulla est misericordia. **¶** An. p. ad **Rō.**
ix. cum nodum nati essent priusquam ali-
 quid boni aut mali egissent non ex
 bonis operibus. **¶** sicut ex uocacione dictum est. **¶** Ia-
 cob dilexi. esau autem odio habui.
¶ in iustus videtur dare meliori-
 bus de malis et minus de bonis. et con-
 trario peiori plus de bonis et minus de ma-
 lis. **¶** hoc facit deus distribuendo te-
 poralia. **¶** in tali distributione nec

est misericordia nec iusticia. **¶** Ad oppositum
 est pro. **¶** in uise uie domini misericordi-
 a et ueritas. **¶** Ad questionem di-
 cendum quod misericordia et ueritas
 dupliciter accipiuntur. **¶** Primo modo
 large et commuiter. **¶** Alio modo stric-
 te et proprie. **¶** Large loquendo miseri-
 cordia dei dicitur uoluntas benefa-
 ciendi creature. **¶** Iusticia uero dei di-
 citur condescencia sue bonitatis cir-
 ca creaturam. **¶** Et isto modo loquendi
 certum est quod in omni opere dei miseri-
 cordia et iudicium coniunguntur
 quia in omni opere suo facit secundum
 condescenciam sue bonitatis. et uo-
 luntate benefaciendi sue creature.
 etiam puniendi reprobos cum eo-
 rum punicio bona sit electis. **¶** Et sic
 iusticia et misericordia nullomodo
 inter se habent oppositionem
 immo sicut docet **Anselmus** pro-
 fologion. **2.** misericordia nascitur
 de iusticia quia iustum est deum
 sic esse bonum ut parcendo sit bo-
 nus sicut narrat **Augustinus** quod
 sunt. **¶** scilicet quod uniuersa uie domini
 misericordia et tamen iustus do-
 minus in omnibus uisus fuit. **¶** Se-
 cundo accipiuntur misericordia et iusticia stric-
 te et proprie et sic misericordia dei dicitur uolun-
 tate dei ad subueniendum miseris preter-
 merito. **¶** Iusticia uero dei dicitur uoluntate
 retribuendi secundum merita et ad meritum et de-
 meritum sic non rationali creature. **¶** misericordia
 est quod non in opere dei ista duo di-
 guntur. **¶** tamen in opere retribuendis que sunt crea-
 ture rationalia de lege dei. **¶** Ad primum
 oppositum dicendum quod in iustificatione
 preiudicat merito liberi arbitrii attri-
 butio. **¶** prope quam aliquid ratione iusticie uis
 quod infundat sibi gratiam. **¶** Si uero est ibi
 ratio iusticie ex parte dei qui quodammodo

debito efficiat penitentia propter promissionem suam. **Vñ** **Glō.** sup illud ps̄. iustificeris in sermonibus tuis et vincas. **D**eus enim hoc promisit ut peccatoribus penitentibus veniam largiretur et sic iustificatione ipsius ex parte quod pro ratione iustitie inuenit seu reperit. **A**d secundum per precepta impositione quod in opere creatiois ter duo inueniuntur large non stricte. **A**d tertium dicitur quod peccatum originale sequitur duplex pena una in quantum est in se diuina potentie viz carentia diuine visionis. **A**lia in quantum est in se diuina nature et secundum hoc ipsum sequitur pena que ex defectu causantur propter ablationem domi originalis vel iustitie sic alias dictum fuit. modo baptismus delet penam debitam originale inueniuntur persone homo aut in quantum est in se nature et ideo baptismus aufert carentiam visionis dei si prius moriatur non autem aufert penalitates que naturam consequuntur ex defectu suorum principiorum materialium post ablationem peccati originalis. **Vñ** baptismus soluit a reatu mortis et ne maneat tamen sub reatu mortis corporee et aliam penam corporis corporali sequenti. **A**d quantum tamen dicit **Aug⁹** sup **Iosue. 1.** Filii israel per uaticati sunt quod in penis eternis nunquam unus pro alio punietur sed in penis temporalibus quoniam unus pro alio punietur tripliciter. **P**rimo quod pena eterna non infligitur alicui pro bono patientis sed ad vindictam culpe sed temporalis pena frequenter infligitur pro bono patientis et etiam aliorum ut videant quantum peccatum fugiendum ubi pro peccato unius affligitur multitudo et sic fiant homines cauciores

et peccati et videant quod unusquisque sollicitus esse debeat pro alio ne peccet ex quo pro peccato unius ceteri puniuntur. **S**ecundo quod quantum ad ad corpus unius homo reus est alterius vel subsidium sicut filius patris et frater domini et ideo filius quandoque punitur pro peccato patris temporaliter et seruus pro peccato domini sed quantum ad bonum anime quilibet gerit personam suam et sic in tali casu pater et dominus puniuntur pro se et seruus per accidens in quantum res eorum sic canaan pro **Cayn** punitus est et est sensus non leteris tu de filio tuo sic nec ego de te. **T**ercia ratio est secundum **Gregorium** quod quandoque unus est participes culpe alterius. sicut quandoque propter culpam subditorum prelati puniuntur cadere in peccatum et ideo pro peccato prelati temporaliter merito puniuntur sicut **Dauid** peccante punitus est populus ut arguitur est. **A**d Quintum dicendum quod **Aaron** fuit punitus sicut et populus non tamen pena manifesta in signum quod prelati non debent manifeste puniri sed occulte propter secretum vitandus. **P**ena autem dicitur fuisse in ipso et in filiis eius quia in sacrificio vitule rube immolabatur efficaciter sicut patet **Numeri** decimonono. c. **A**d sextum dicendum quod apostolus loquitur illo modo loquendi: quia aliquis motus iustitie fuit in conuersione gentium scilicet impletio promissionum factarum in patribus per prophetas. fuit tamen utrobique condescendunt diuine bonitatis qua vearentur ad premium et sic est iustitia.

Item insufficientia merito 2 fuit
in vtrifq; a sic mia // Ad septim
in predestinatione a reprobacoe
vt conotant effect9 in creatua te
ne sunt iusticia a mia comuniter
loqndo; no tamen stricte vt in posi
tione dcm est. // Ad octauu est
dicendum q hoc accidit in pfectuz
bonoz quatum ad bonu spiritua
le qd est simpliciter bonum homi
nis.

Lectio. 49.

Condepnat autem iust9
mortu9 viuos impios. a iu
uentus celerius ofumata
longa vitam iniusti. // Postqm
spus sand9 excusauit diuina ius
ticiam in hoc q pmittat quadoq;
istos vtuosos a sanctos mori cele
riter an maturam etatem: quosdaz
naturaliter ppter nature defectuz;
quosdaz violenter p martiriū eis
illatum. Die coparat breuitatez
vite iustoz ad longitudine repro
boz. Circa hoc duo facit. Primo
ostendit q reprobi iudicantes de
vita iustoz decipiuntur p ignorā
tiam. Secūdo q post morte pumi
untur per penarū tolerātiā. Secūda
ps ibi. Et erūt post hoc. // Circa p
mū duo facit. Primo ondit q re
probi ex oparatione iustoz iudi
cantur esse pumbides. Secūdo q
ex persecutione iustoz excecatur
a fiunt derisibiles. Secūda ps ibi
Videbunt. Circa primū sic dicit.
Condepnat autem iustus mor
tuus. qsi diceret euidenter apparet
malicia peccatoz dia viuentium
ex coparatione ad iustos in iuue
tute ofumatos. Licet em ad acqsi
onem virtutum moraliū requira
tur multū de tempore: non tamen

adeo perfecte seruiēdum: quia per
vntes theologicas de9 supplet qd
min9 subest de vtutibus acqfitis.
Et iō iuuetus celerius ofumata
iuuenis bon9 in breui tempore co
sumatus a pfectus odepnat hoc
est odepnabilem ostendit lon
gam vitaz iniusti: quia ex quo iu
uenis mortu9: fuit pfecte iust9 et
deo acceptus pz q viri impij dia
viuentes merito debet odepnari.
Hec est sententia lre viz q mali se
nes odepnatur: a odepnabiles
ostenduntur: si coparent ad bonos
iuuenes cito defictos.

Notandum est h q in omi repub
lica a omunitate quacumq; summa
cura debet esse de iuuetute i bonis
operibus instruenda. sicut satis
docemur Eccl. 30. sub metaphora
de equo indomito. Equ9 em idomi
tus euadet durus a filius emissus
euadet preceps Et infra. No des il
li potestate in iuuentute a despic
as cogitatus illius. circa ceruicē
illius in iuuentute. a tōde latera
eius dū infans est vult dicere q
sicut equ9 in iuuentute duē v adie
a ita libeter in precipitium: sicut i
viam rectā. ita iuuenis dimissus
volūtatī sue numq; portabit suauiter
alios i quacūq; societate. h ita
libeter ruet i vicia: sicut equ9 ido
mitus i precipitium. equ9 atiqu9
nō admittit calcar: nō sellam: nō
frenū: nisi ad talia fuerit assuefa
ctus i iuuentute. ita nec adolescēs
admittet aliquā oledientiaz nisi
fuerit assuefact9 i iuuentute. ideo
St Aristotiles. 2. Ethicoz c. 2. do
ctrina Platonis fuit ista q opo
tet duci aliqlic ofesti ex iuueibus
quare a

quate a in quibus gaudere oportet a contristari. a ideo no solum hocimo oportet q nutriatur legibus coadiuis. qz iuuenibus oportet uolosa no sunt fm se delectabilia. sicut dicitur p h s 10. **Ethicoz. c. ix.** Et ideo sicut ibi dcludit necessarium est fieri quasda regulas p iuuenibus quibus compellant ad mores. a cu sint plerumq passionibus voluptati: no pnt addiscere delecta in virtuosus n fm bonas leges in formetur. Quales aut sunt obidones iuuentutis sufficienter narrat **Aristoteles. 2. ret hoxice ita dicens.** Primo em concupiscituii sut iuuenes a cito concupita psequetes. sic uenere uolenter. Quida g concupiscit a facilliter a concupitis desistit. sunt at acute uoluptatis non magne. sicut laborantiu sitis a famis. Sunt em animosi a acute ire a facilliter iram suam psequuntur. Amat enim honores a non sustinet despici. Facilliter autem ab ira desistunt. Amant etiam honores a uictorias: qm iuuentus excellentiam concupiscit. Minus autem hijs amant pecunias: qm inexpti sut quantum ad indigentiam hominu. a maligni no sunt nec cauillofi a facilliter credentes: qm adhuc in multis decepti no sunt a bone spei sunt. a plurima sperant: qm i paucis repulsa passi sunt. q propter multa sperant. a qm futurorum est spes. preteritorum uero memoria. iuuenibus autem pauca preterita sunt: plurima autem futura: quoniam iam quasi uinere incipiunt propter hoc facilliter decipi possunt: qm facilliter sperant a exultaturi

sunt: qm in uirtutibus pfecti no sunt. s solum ipsa cognoscunt q ipis a legibus proponuntur: qm sepe deficiunt a magnanimi sunt qm a nullo adhuc in uita humiliati fuerunt a dampnificant semet ipsos: qm bone spei sunt a magis eligunt honorabilia q utilia. uiribus magis uiuunt q raciocinatio. **Virtus autem est uis honorabilis a raciocinatio utilis a amatores amicorum sunt a magis coetaneorum q eorum qui sunt alterius etatis. No em iudicant aliquid ad uile. a io de amicis quibusda nichil curant. s i conuiuendo delectantur. a propter hoc amicos amant coetaneos a omnia i magis a excessiue opantur puta ualde amantes similiter a obidunt. Causa autem est q omnia scire putant a asserunt. a ideo excessiue i omnibus opantur a iniuste faciunt contumelias alijs irrogando a ideo excellentes uolunt apparere. Et misericordes sunt: qm ones sicut ipsi sunt arbitrantur inocentes a iniuste pati: i super risus a ludorum amatores sunt. **Hec Aristoteles.** Ex quibus dicitur satis patet q iuuenes castigatioe idigent uolenti propter diuersa desideria que contra rationem natura calida causat dum durat tempus iuuentutis. **Vnde ad Thimo. 2. Iuuenilia desideria fuge.** propter qd qui curam amicum habetis istud subditis uestris iulcare debetis q tam patres carnales q spirituales instruunt filios suos i cultu xpi a i preceptis diuinis. **Notandum est at q ad etate iuuenilem hoc est ad iuuenes: uos qui uiriles annos****

221

60

20

M. 10

attigistis quae dupliciter vos ha-
tere debetis. Est iuuentus moribus
informanda. **A**rtius castiganda
parcius sustinenda maius iudi-
canda. **P**rimo igitur iuuentus mo-
ribus est informanda. **I**stud fece-
runt antiqui gentes tripliciter. **S**crip-
turis librorum. picturis gestorum
et figuris signorum. **N**obiles enim
antiqui explorauerunt qui melio-
res fuerunt philosophi et illis suos pueros
tam litteris quam moribus inuendos
dederunt. **V**nde **T**rojanus **P**lutar-
chus **R**ero **S**eneca **A**lexander **A**ri-
stotilem habuerunt magistros a-
ne a talibus magistris aliquid dis-
soluimus vel lubricae leuitatis ad-
discerent summe cauebant. **V**nde **B**o-
etius in prologo musicae. sic **S**aloni-
de se dicit **S**ap. 8. **H**anc amari et
exquisiui a iuuentute mea **I**te; do-
cuerunt iuuenes picturis gestorum
Vnde sicut narrat quidam expo-
sitor super iuuenalem libro. 1. **S**ati-
ra nobiles romani sic disposuerunt
actiones suas per singulos dies quod
summo mane omnes simul petebant
vel adibant archus triumphales
in quibus antecessores sui depinge-
bantur cum armis et cautelis qui-
bus dimicauerant contra hostes
suos ut sic iuuenes illis visis accē-
derentur ad virtutes per ymagina-
tionem gestorum. deinde templum
Apollinis petebant qui erat deus
Postea iudices ad forum et sena-
tores ad capitolium descendebant
Judices ut causas tractarent. **S**e-
natores ut de omni utilitati repu-
blice deliberarent et sic tempus su-
um usque ad horam nonam expen-
derent et ne iuuenes a bonis occu-

pacombus ipse dixerunt per totum tempus
an nona hora ordinati erant quod me-
retices per nullo censu prostibula-
ria egredirentur an nona; ne iuue-
nes a suis informacionibus a vitiis co-
ritio reipublice per delectaciones
libidinosas aliquatenus turbaren-
tur et hec est ratio secundum **D**ugonem
quare meretices non aie apud ro-
manos vocabantur: quia ad horam
nonam licuit eis egredi de domibus
suis et non ante. **I**tem dicebantur
iuuenes ad bonos mores figuris sig-
norum. **V**nde narrat **M**acrobius
primo saturnalium quod apud roma-
nos pueri nobilissimi quadam vte-
bantur veste que dicitur pretexta
et inde pueri nobiles vocabantur
pretextati habebant enim coram pe-
ctore suo bullam quandam aure-
am habentem figuram cordis hu-
mani **B**ulla autem fuit semicircun-
de figure quasi medietas spe ad
filiudie; bullam que fuit in aqua
Pretexta erat de purpura que est
rei coloris ut pudore sue nobilitatis
avicius se libtraret et cordis yma-
ginem an pedes portabant ut se iuue-
nitantes ita se fore homines cogita-
rent si corde prestarent. **I**te **M**acro-
bius **S**ic ergo primo est iuuentus moribus
informanda **E**ccl. 17. **M**emento crea-
toris tui in diebus iuuentutis tue
2. **S**ecundo iuuentus est artius ca-
stiganda quod **p**ru. 12. **R**ui parcat vir-
ge odit filium suum et **E**ccl. 7. **C**urua
ceruicem eius dum iuueis est **A**ues pul-
los suos a fere fetus suos secundum obediens
nature sue castigauit et domant.
Istud: quia **N**ely sacerdos ne-
glexit pro filiorum iniquitate da-
natus est immo propter negligentiam

filios castigandi vñ Beda q̄ fere
 pietate sup atus ē hely. Ferre de
 linquētes filios noluit ap̄s distri
 ctū iudicem seipsum cū filiis crude
 li dampnācōe percussit. Vñ vñ ē
 q̄ verbis eos aliquālit̄ corripuit si
 cut p̄t̄ p̄ Reg. 2. Nō ē bona inq̄t
 hec fama quā audio de vobis sed
 hoc est nimis modicū ad correcti
 onem malorū inuenū sicut patz
 10. ethicoz. Vñ narrat boecius .i.
 de disciplina scolariū de sāguineo
 luereci filio. Tercō iuuent⁹ est
 p̄cius sustētā daut in iuuenili eta
 te assuescat sobrietati ad **Thi. 2.**
 Iuuenes similis hortare ut sobrii
 sint. Vñ n̄rat Aug⁹ de bō mat
 na ip̄. c. 8. q̄ curāz habuit
 quātidā filiā n̄ nobiliū erat q̄ i
 eis cōhēndis cū opus eēt sādā
 seueritate v̄temens. atq̄ in dōcē
 do sobria prudētia hāc eas p̄cē
 illas horas quibus ad mensam
 parentum moderatissime alebāt
 etiam si exardescerent siti nec aq̄
 biberē sinebat p̄cauens confue
 d̄nem malam a addens verbum
 sanū nō aquā bibitis q̄ in potes
 tate v̄mū non habetis cū ad mari
 tos veneritis fr̄e d̄ne apotecarum
 aqua sordebit s̄ mos potandi per
 manebit. Quarto iuuent⁹ ē m̄ci
 us iudicanda hō est enim desperā
 dū si frequenter peccent. Vñ signi
 ter petiuit p̄. Delicta iuuentutis me
 e. p̄cceras ponit talez amforis mū
 epilencie quibz ante iuuentutem
 nascantur imutacōem habent q̄
 busamq̄ vero xxv. annorū fuit
 plurimum cōmoriunt sic igitur ē
 informāda iuuentus moribz a sic
 fuit sādā p̄dicator splendor es

desie cui⁹ etas cōnūsiōnē celebra
 bimus tam in moralibus q̄ sciali
 bus instruct⁹ a ad pedes gamaliē
 l̄ doctoris a ideo cōfidenter dixit co
 ram rege agrīpa p̄ntatus. **Actu
 um xxvi.** Et quidem vitam meam
 a iuuentute que ab inicio fuit i gē
 te mea in iherosolimīs nouerunt
 omnes iudei prescīentes me ab in
 icio si velint testimoniū phibere q̄
 m̄ā s̄m certissimā sēctā n̄re religio
 nis vixi phariseus. a veraciter. I
 te consummatus est i breui exple
 uit t̄pa multa discurrendo. docēdo
 disputando. scribendo. vt confidē
 ter sceleret illud ad **Thimo. 2.**
 Bonum certamen certavi fidē ser
 uauī de reliquo reposita est michi
 corona iustitiae quam iā habet in
 cel. In histoia barlahā quā iohā
 nes damascen⁹ dicitur compilas
 se refert q̄ idem barlaham mona
 chus solitari⁹ p̄mo fuit a postea
 magister cui⁹ dā filij regis qui io
 saphat dicebatur a quo idem pu
 er. quesuit cui⁹ etatis esset sub
 hīs v̄bis dic michi iqt̄ pater q̄t
 annorum es. et vbi conuersaris
 quia a te nunq̄ volo separari. Et
 ille r̄ndit ānorū sū xlv. in dētis t̄
 re sēnaar degēs. ad quē iosaphat
 āpli⁹ in app̄aēs p̄t̄ q̄ 10. ānoz. a
 ille. si a natūitate mea oēs ānos me
 os q̄ris discere b̄n̄ est iasti. s̄ nullo
 mō a me i mēsurā vite cōputan
 t̄ q̄t̄ i v̄aitate mūdi expensū sūt.
 tūc em̄ i iterioi hoīe mortu⁹ erā a
 ānos mortis nūq̄ vite noīnabo.
 Similis fuit cōfessio illius qui diu vi
 uerat in seculo et tantū 11. in reli
 gione qui etatem suam interroga
 ti r̄ndit vixi et itez q̄rēti q̄tū em̄
 M. 2.

dum dixi tibi. q̄ tū vixi tibi dixi. Et
iō narrat Valerius Marcial li. i. de
de quo dā Anthonio sene q̄ cōpu
taē potuit. 14. olimpiadas iste ita
vixit vixerat q̄ cogitare potuit
de tota vita sua a etate sine displi
centia p̄cedentis vicij. a iō cōmen
dans sua; felicem etate; de q̄ hoc
ē bñ vivere viz sic vivē q̄ hoc pos
sit frui vita p̄oi. Vñ de sic Ampli
at etatis spatiū sibi vit bon? hoc ē
vivē bis vita posse p̄iore frui.

Lcō Quinquagesima quinta.

Videbunt ei fine; sapiētis
a non intelligēt qd cogita
verit de illo de? quae mu
merit illi dñs Videbūt enim a cō
tinent. illos aut dñs iridebit.

Postq̄ spūscūs declaravit q̄
impñ ex opacōe iustoz evidenter
indicatur p̄uibiles. Dic oñt q̄ ex
p̄secucōe iustoz exerceatur a fiunt
derisibiles Exerceatur enim eos ma
licia eozū Sap. 2. Et circa hoc duo
facit. p̄mo tangit eoz culpā. scilicet
do subdit eozum penam ibi illos
at **Culpa est duplex. viz Ignoran
cia a malitia. Ignorantia in non i
telligēdo Malitia i continendo. s̄
ergo sic Videbunt. s. mali a repro
bi p̄secutores iustoz finem sapiē
tis. a martiris fm glosaz interline
atem a non intelligēt p̄pter malici
am exerceantem. 2. ad **Col. 2. De?**
huius seculi exerceant mentes in
fidelitū. vt in eis nō fulgeat illumi
nacō euangelij dñs h̄ seculi. de
us verus qui nō solum bonos regit
sed etiam malos p̄ merito p̄cipi
tat fm **Ambro.** vel de? h̄ seculi q̄
est p̄ncip̄s h̄ mūdi q̄ secularibz
p̄ncipat fm **Aug.** a ideo ex culpa**

eoz p̄ueit q̄ nō intelligūt p̄ laie.
**6. Audite audientes a nolite intelli
gēvisione;.** vide ea nolite ignof
cere **Nō** igit̄ intelligēt qd cogitave
rit de illo. sapiēte de? v̄ q̄liter deus
p̄paravit sibi coronā p̄cinē. oleū
p̄ luctu pallium laudis pro spū
meritis. q̄ autē deus sup iustos q̄
aduersa sustinent cogitet ipse de
Ihē. 29. Ego cogito cogitacōnes
qs cogito sup eoz de dñs cogita
cōes pacis a nō afflictionis vt de
vob fine; a pacia; **Et** quae minue
rit diuz dñs supple nō intelligēt re
probi q̄re viz dñs numerit marti
rez armis fidei fm glō; Et hoc ap
paret q̄ lra o; eē numerit a si mi
nuerit lic; Raban? sic exp̄dt **Conte**
cū de videbūt ei **Assignata** eoz ig
nozātia. assignat eozū malicia; di
tes. **Videbūt** ei morte s̄oz i p̄iti
a oñent eos nesciēt s̄ fine; futu
re glē sic diues oñepit **Lazar** a tñ
portabat ab āgel i sinuz **Abrabe**
Luc. 16. a sic tangit eoz culpa **Cō**
sequēt ibi **Illos** at. subdit eoz pe
na q̄ dñs illos iridebit. dignos
iridōe mōstēbit i die iudicij gna
tis p̄i. **Ego** q̄ i ierituro v̄o v̄ido a
subsanabo cum vob qd timebatis
adueneit **Et i p̄s.** Qui hitat i celis
iridebit eos a dñs subsanabit eos
Ierisio p̄rie fit cū rachinacōe oris
a buccaruz **Sed** subsanacō fit cu
tugacōe nasi **Et** sic tñ vult dicere
q̄ de? oñt ē probos oī iridōe dig
nos **Et** hoc est s̄ma lre **Videbūt** ei
fine; sapiētis **Sapiēs** ei sic de p̄i
do. 10. ethi. Denomiātus est a sa
pore q̄ sicut gustus tactus aptus
est ad discernenduz sapes ato
rum sic sapiens ad d̄mosandum

res a rerū causas. eo q̄ vnūq̄q̄
 dīnoscat atq̄ sensū veritatis discer
 nat **Cū** otrari⁹ est insipiens. eo
 q̄ sic sine sapore nec alic⁹ discreci
 onis suē sensus. **Cū** enim nullus
 sit sapiēs a natura sicut dicit **Al**
stotiles vi. **Ethico**. c. 8. cca sapiāz
 quatuor sunt atēdēda vicz quis
 sit mod⁹ sapienciā acquirēdi. q̄d
 signū sapiāz cōgnoscēdi. quod
 opus sapienciā exercēdi. quis
 fruct⁹ sapienciā possidēdi. **Prī**
 igitur de modo acquirēdi sapiēci
 am **Sciendūz** q̄ ipsa nō acq̄ritur
 sine amorē sine labōre sine hūilita
 te sine stabilitate **De p̄mo Aug⁹**
 de morib⁹ ecclēsie a monachorū
 li. i. c. xxi. **Sapiencia** si non totis
 viribus concupiscat inueniri nō
 p̄t amore querit⁹ amore euclatur
 amore in ea p̄manet sap. 8. **Hāc**
 amauit et exq̄siuit a iuuentute me
 a **Vnde** metricē dicit **Disce** litens
 a eris sapiens et hōnore frueris.
Quod fieri q̄ris disce litens a eris
Primo igitur q̄ritur amore. **Secūdo**
 labore **Vñ** narrat **Hugo** didasca
 lic⁹ pte 7. q̄ apud veterēs lecticaz
 phylogie q̄tuor p̄soē sup̄orbitabāt
 due in specie iuuenū precedentes
 a due in specie puellarū sequētes
Iuuenes dicebātur amor a labor
Puelle cura a vigilia. **In** labore
 est vt agas. in amore vt p̄ficiās
 in cura ut p̄uideas. in vigilia vt
 atēdas **Vñ** narrat **Ioh. i** suo po
 lictō. li. 9. q̄ gētilēs veterēs sapien
 ciam q̄si omniū deorū principē co
 luerunt et eius ymaginē p̄te fori
 bus omniū templorū depinxerūt
 a iuxta ymaginē eius ista verba
 scripserūt **Vñ** me genuit. meoi

a me peperit. **sophiam** me vocant
 greci. vos sapiāz. **Ego** odi stultos
 hōies a ignauiā opāz friuolas se
 tenciās **Et** hoc est quod dicit p̄.
 20. **Si** sapiēciā inuocaueris a idia
 ueris cor tuum prudēcie. si quefi
 eris eaz tamq̄ p̄cūmā a sicut the
 sauros effoderis illam. tunc intel
 liges timorem dñi a scīaz dei inue
 nies q̄ dñs dat sapienciā a ex oē
 ei⁹ prudēcia **Sapia** in scriptura fi
 gurat⁹ p̄ aurū quod dicit metalla
 profundius generatur in terra a
 cū maiori labōre effoditur. **Tercō**
 ad acq̄rēdā sapiāz eq̄rit hūilitas
Vnde **Aug⁹** li. 3. de natura a origi
 ne anime ad **Vincēciū** in princī
 q̄ptum apparet ex domis ingenij q̄
 tibi largit⁹ est de⁹ p̄fctō sapiens
 eris si te nō esse credideris. atq̄ vt
 sis ab illo qui facit sapientes pie
 supplicē instāterq̄ poposceis a ma
 lueris errore nō decipi q̄ errāciuz
 laudib⁹ hōrari a iō cū q̄dā antiq̄
 t⁹ de modo discēdi itērogaretur
 rēdit sicut ecitat **Hugo** in suo di
 dascalico. vbi p̄. **Mēs** hūils studi
 um q̄rendi vita q̄ uicta. **Scrutinū**
 tacitum p̄ aupertas terra aliena
 hec esse are solēt multis obscura le
 gēdo **De** studio vero a hūili volū
 tate discēdi q̄m hūit plato scēbit
Ihēo⁹ ad paulinū p̄sbm s̄b hīs
 v̄b **Si** p̄lo egiptū a achitā tarētī
 nū eādēq̄ hōrā ytalie que quōdā
 magna grecia dicebatur laborio
 sissime pagrauit ut qui athēnis
 magister erat et potens cuiusq̄
 doctrinas achademie gymnasia p̄
 sonabāt fiet p̄egn⁹ atq̄ discipl⁹
 males aliē v̄cūde discē q̄ sua ipu
 tē igit⁹ p̄. i. v̄ ē hūilitas lē sapi
 M. 3.

Quarto requiritur stabilitas a p-
seuerantia i ad discendo. Vñ antiq̄s
pbos vsq; ad mortē legim⁹ studu-
isse Vñ **Valer⁹**. li. 8. **Carneades** la-
toriosus ac diuturn⁹ sapie mles
fuit. siquidē expletis .90. ānis idē
illiv medi pbandiq; finis fuit **Soē-**
tes. 92. annū agēs nobilissimum
libꝝ scripsit. **Cicill⁹**. 80. āno ex-
actissie subtilitatis volumē scripsit
Symoides. 80. anno carmia con-
scripsit de stabilitate studij archi-
medis quē nos mō archimedem
dicī sic credo idē; narrat **Valerius**
Archimed⁹ q̄ fructu osam fuisse in-
dustria dicerem fuisse nisi eade; il-
li dedisset vitam a abstulisset; **Cap-**
tis ei **Siraculis** **Marcell⁹** machia-
cōib⁹ eius dia ac mltaz victoriā
suā inhibita seferat eximia tñ ho-
minis prudentia delectat⁹ vt capi-
ti illius p̄cere ē edixit pene tñ glē i
archimede ēfluato q̄ntum i oppres-
sis siraculis reponens. ac dum is
ocul aīo q; in terra de fixis formas
describēt mlti q; p̄bandi grā do-
mū iruperat extracto q; super ca-
put ei⁹ gladio q̄s nā esset. sic erro-
gab at. p̄pter nimā cupiditatē iue-
stigādi rei q̄ q̄rebat nomen suū
indicare nō potuit: s; p̄tracto māi-
b⁹ puluē: noli inq̄t obsecro istum
circulū deturpāe. ac p̄inde q̄i neglī-
gēs impij victois obtūcat⁹ sang-
uine suo lineamta artis sue confu-
dit quo accidit vt p̄pter studium
modo donaret vita modo spoliare-
tur **Eccl. 6.** Fili a iuuentute tua ac-
cipe doctrinā vsq; ad canos iueni-
es sapia; Sic ḡ ptz q̄s sit modus
sapia; acq̄rendi **Secūdo** videntū
est de signo sapientia cognoscēdi

¶ Vbi notandum q̄ apud **Stoꝝ**
cos signū sapie fuit paciā. Vnde
Seneca ad **Serenū** li. q̄ sic inuatu-
latur q̄ in sapientē non cadit iu-
ria sic dicit. **Epicurus** ait iurias i-
tolerabiles esse sapienti. hos autē
iurias non esse nec hoc nature re-
pugnare non negamus rem inco-
modam esse verterari a impelli a
aliq̄ membro carē: s; omnia nega-
mus iurias esse. Non sensu illis
doloribus subtrahimus: s; nomē
iniurie q̄d non potest recipi salua
veritate. vnde s; in eundem ibidem
Ista consequentia non valet. ali-
quis homo facit michi iniuriam.
ergo ego accipio iniuriā. **Pōit** ei
exemplares instantias **Esto** q̄ ali-
quis rez; quā de vlla mea surripu-
it in domo sua ponat ille furum
fecit ego nichil perdidit. **Si** quis
cum vxore sua tamq̄ aliena cōi-
bat adulter erit q̄uis illa adulte-
ra non sit. **Aliquis** michi detre-
nenum: sed vim suam remixtam
cito perdidit. scelerū non obliga-
uit a si nō nocuit non min⁹ latro
cuius telum opposita veste elisum
est. omnia scelerā ante effectum o-
peris quam culpe satis est p̄feta
funt. **Eodem** modo licet aliquis
inferat iniuriam sapiens eam nō
recipit **Multa** enim sunt que iniu-
riā submouere possunt. **Secūdo**
q̄ in sapientē nō cadit cōtumelia
sic persuadet. multa enim que vi-
dent cōtumelie nō sūt: s; sunt vico-
interpretantis si aliq̄s dicat sibi cō-
tumeliā fieri ab aliq̄ q̄ sibi n̄ assu-
git **Pōit** ḡ tle exēplū p̄uei aliq̄
feriūt parentes exspuūt matre a
lacerāt: tñ null⁹ de eos cōtumeliā

intulisse. Et subdit quod tunc animi nos
 aduersus pueros habebimus. hunc
 sapiens aduersus omnes quibus etiam
 post iuuentam caritatem puerilitas
 inest. Et addit quod inter eos et pue-
 ros non est diuersitas nisi quod in maioribus
 errant voluptate; secuti nulla ra-
 tione regulati. Si querat ab eo: quare
 sapiens si non accepit iniuriam
 nec contumeliam quare punit qui
 talia sibi vel aliis inferunt. Respondet.
 Non se vlciscitur sed illos emendat
 nec tamen irascitur. Quis medicus fre-
 netico irascitur? Quis febicitanti
 a frigida aqua prohibiti maledicta in
 malam partem accipit? Nunc affectum
 aduersus omnes habet sapiens.
 quem aduersus suos egros medicus
 Scit sapiens omnes hos qui togati
 purpuratiq; incedunt. valentes co-
 loratos sed tamen male sanos esse. quos
 non aliter videt quam egros sed in tempe-
 ratos si respicit quod homines turpe indi-
 cent aut miserum non et quo plus
 sunt ut sidera contrarium mundo iter in-
 cedunt. Ita hic aduersus opinionem
 non omnium vadit. hec ille. Signum ergo
 sapientie secundum stoicos non est pati
 ad iniurias. Unde Boetius. 2. de consolatione. p. 1. a.
 narrat de quodam qui false assump-
 sit sibi nomen philosophici istius. Accessit
 qui dicit se velle experiri an
 inire esset philosophus si illatas iniurias se-
 reter patienterque sustineret. Ille ergo
 paulisper paciam assumpsit. ac-
 ceptaque contumelia velud insultas
 Jam tandem inquit. Intelligis me
 esse philosophum? Cui ille: nimium mordaci-
 ter. Intellexeram inquit si tacuisses.
 quod dicit. Si tacuisses putassem te philosophum
 Nunc autem quod de tua paciencia quis
 vanam gloriam scio quia philosophus non est.

Et inter accipit hoc vulgare prouer-
 bium. Si tacuisses philosophus
 fuisses. Ecclesiasticus. 20. Homo sapiens ta-
 cebit usque ad tempus. lasciuus autem
 et imprudens non seruet tempus.
Tercio videndum est quod sit
 opus sapientiam exercendi. Vbi
 notandum quod precise tres sunt ac-
 tus sapientis. Informare. reprobare.
 et ordinare. Informare mores.
 Reprobare errores. et ordinare infe-
 riores. Et ideo dicit Aristoteles primo
 Ethicorum. Est autem ut ad vnum
 sit dicere opus scientis non menti-
 ri. De quibus nouit et mentientem
 posse manifestare. Primum perti-
 net ad informationem. Secundum
 ad reprobationem. Dicit etiam
 philosophus primo Methaphisice
 quod inter ea que homines de sapi-
 ente concipiunt communiter est
 vnum quod ad eum pertinet. ordinare.
 Et ideo in aureo seculo soli sapien-
 tes gubernabant sicut dicit Gene-
 ra in epistola 92. et Johannes in
 suo polietico libro quarto Roma-
 nos principes aut duces dum eorum
 respublica viguit non meminisse
 hereticos extitisse. Et nescio quomodo
 que ex quibus principibus laqueum vult
 amate militie infirmata est manus et
 ipsi principat? quasi perfecta est radix.
 Vnde quod rex romanorum scribit epistolam
 cuius regi francorum quare filios suos in
 leuis erudiet istud ille. Rex inquit illa-
 et qui alius coronat? hic est quod caro-
 lus tulit studium de romanis. De quo
 dicit quod omnes artes liberales huius in suo
 palacio miro modo depictas. Et
 de dauid dicitur quod habuit sapien-
 tiam sicut angelus dei nulla ei con-
 tas sine sapientibus regi potest. Sapientia 6.
 M. g.

112.

multitudo sapientū sanitas est &
bis terrarū In cuius signū narrat
ps̄. lib. i. ethi. ca. 26. q̄ Demoste-
nes orator cōtra Philippū regē ta-
li fabula vs̄ ē Cū Philippus Athe-
nienses obsidēt postulauit vt si-
bi decem oratores darent & tali pa-
cto discedēt Rūdit Demostenes
lupos aliqui pastorib⁹ quoz dili-
gentiā decipē volebāt suasisse vt i-
amiciciā ouerent. ea cōdicōe vt
canes in q̄b⁹ erat cā iurgioꝝ Iure
illis traderent. Annuerunt pasto-
res in spem securitatis dederunt cā-
nes quos ouiuū suarū vigilāntissimos
custodes habebant Lupi ergo o-
mni formidine adempta. omne q̄d in-
gregib⁹ illis erat nō p̄ facietate s̄
p̄ libidine lacerarunt Et isto mō-
suasit Atheniensib⁹ Philippuz re-
gē. p̄ncipes postulare quo facili⁹
posset opprimē spoliatam custodi-
bus vltimū Quarto videndū q̄s
ē fr̄cis sapiāz possidendi de hoc sa-
tis d̄r Ec̄s. 6. Quid habet āplius
sapiens a stulto & q̄d paup̄ nisi
pergat illuc vbi est vita. Et Sap̄.
6. Cōcupia sapiē deducet ad reg-
num p̄petuū. L. cō. 46.

Eterunt p̄ hec decidentes
sine honore & icōtumelia
inter mortuos impetuz.
Quib⁹ dicitur illos inflatos sine voce
& mouebit illos a fūdamentis
& vsq; ad sup̄mū desolabuntur &
erūt gementes & mēoria eorū pi-
bit Postq̄ spūscūs dēdānt q̄
p̄secutores iustozū decipiūtur in p̄-
senti p̄ ignorantia Dic declarat q̄
litter p̄ mortē p̄munt p̄ penarū
tolerantiam Tāgit aut̄ septeꝝ p̄a-
les cōdicōes damnandoz q̄ sūt iste

Decident cū cōfusione Affligentur
cū despectione. Repellent sine cōsi-
one destituetur autēficōe Puni-
ent sine cōsolacōe Conterent sine
cōdonacōe & sup̄primēt sine reco-
dacōe Et ista iuste patient p̄. A-
malitias quas tyranni & mali hō-
mines p̄secutores scōꝝ habuerūt
in vita Fuerunt em̄ ambiciosi ad
honores argumentosi cauillatores
Contumeliosi p̄teritores. facino-
rosi sup̄ oratores. permiciosi p̄se-
cutores. voluptuosi leccatores. Fe-
obliuiosi & temptozes Et ideo mei-
to reddēto singula singulis iuste
iudicabuntur. Quia em̄ iustozū
p̄secutores fuerūt ābiciosi ad hono-
res Ideo decietur in cōfusione p̄
contumeliosi p̄teritores. Ideo affli-
gentur cū despectione Quia fuerūt
argumentosi cauillatores repellē-
tur sine responsione. Quia facino-
rosi sup̄ oratores destituentur au-
tēficōe Quia permiciosi p̄se-
cutores puniētur sine cōsolacōe.
Quia fuerūt voluptuosi leccatores
conterentur sine cōdonacōe Quia
obliuiosi contemptozes sup̄primē-
tur sine recordacōe Iste ḡ septeꝝ
penalitates innūuntur in lectione
hodierna. Primo igitur quia fue-
runt ambiciosi ad honores. decietur
cum cōfusione. Et q̄ntum ad
hoc d̄t p̄mo sic Et erunt post hec
vitam istam vel post peccata mul-
ta q̄ p̄petrauerunt decidentes sine
honore. q̄. d. non solum erūt cadē-
tes: sed per violentiam decidentēs
In ps̄. Decidant a cogitacōib⁹
suis s̄m mul. impie. e. ex. e. q. it. te
d̄ne. Decidant inq̄t a cogitacōib⁹
suis ābiciosi & sup̄ b̄ q̄b⁹ honores

et dignitates cupiebant in pñti.
 decibāt igitur cū dyabolo capite
 a pñcipe suo ad pñdū inferni
 Videntibus electis omibz horribi-
 lem illū casum Vñ Greg. 33. mo-
 ral. c. 20. Exponens illud Job Et
 videntibus cunctis pñcipitabitur
 Eterno iudicio terribiliter appare-
 te astantibus āgelorū choris assi-
 stete cūdo misero celestia potes-
 tati atq; electis omnibz ad hoc
 spectaculū deductis. dyabolus a
 fortis in mediū captiu⁹ deducitur
 et cū suo corpe id est reprobis oī-
 bus eternis gehenne incēbijs mā-
 cipat cū dicit. **Discedite a me ma-**
ledicti cū. O quale erit illud specta-
 culū qñ hec inanimissima testia ele-
 ctū oculis ostendetur que hoc
 belli tēpō nimis illos terrere pote-
 rat si videret Sed occulto ac miro
 dei consilio agit vta nūc p ruis g-
 tiam a pugnantibz nō visa vica-
 tur a tūc a letis victoribz iam cap-
 tiua videt **hec Greg. 2. Secundo**
 quia fuerūt cōtumeliosi p teritō-
 res Ite affligunt cum despedē
 Et quātū ad hoc dicit q erūt i cōn-
 tumelia inter mortuos i ppetuum.
 Et nota q omne verbū importat
 circumstāciam āggrauante penā
 eorum: q erūt i contumelia. q. d.
 punient nō solum pro malo ope
 imo etiam in finone. hā quilibet
 i prob⁹ afficiet ab alijs. contūeli-
 is: maledictioibz a im pperijs. Ite
 punient non in loco viuētū vbi
 eē possz spes auxiliij. s i loco mortu-
 orū in inferno Tercio punientur
 non ad hōrā nec iter postlaci s im-
 ppetuū Vñ Greg. 17. moral. c.
 4. Exponēs illud Job 20. Luet q

fecit omnia nec tamen consumet. hō
 inqt in morte consumitur qz si con-
 sumeret vita morientis e cā pena
 finiretur sed ut sine fine in pena
 cōpelliēt vt cui⁹ vita mortua h fuit
 in culpa: illic mors ei⁹ viuat in pe-
 na. Luet g que fecit omnia nec ta-
 men cōsumetur quia cruciatur a
 non extinguitur: moritur a viuit.
 deficit a subsistit. finitur semper a
 sine fine ē. Nec solo auditu sunt
 valde terribilia: q̄tomagis passio-
 ne. **hec Greg.** Consequēter ex is-
 tis patz q illud est erroneum qd
 in quibusdam quatuor apocryphis
 inuenitur d reuelacione facta cu
 idam psonē q̄ anime dampnato-
 rum ab hora nonā sabbato vsq;
 ad horam nonā in dominicavē ali-
 ter nescio q̄ diu refrigerium opti-
 nent quod est nichil Si enim eo-
 rum pena non semp duraret non
 esset perpetua. Quidqd em̄ perpe-
 tuū est: continuū est a eternum. Et
 omnes tales narracōes p ro fidō-
 nibus sunt habende. Tercio rep-
 bi. quia fuerunt argumentōsiet
 cauillatores repellent sine respon-
 sione. Et quantum ad hoc dicit.
 Quomiam dirumpet illos iflato
 id est qui parum ante fuerūt ifla-
 ti verbis legibz a fals allegacōi-
 bz. **Dirumpet inq** In illo qd dicitur
 pitur sit magna discontinuacō p-
 tium subito Et isto modo fiet rep-
 bis discordācia frōy suoz i mala-
 rū volūtātū adiūcē Et iō dī q dē
 dirumpet illos sine voce cui⁹ aiq; ex-
 cusacōis Et istud ē nōbile p ius-
 tis legistis a fals aduōtis De qbz
 frēquēvisū ē q i morte tā i voce q̄
 i linguapriuat Vñ dicit a expū
 M. h.

*Nota q factum ē qd dī a refrigerio
 aīz q̄ i fine dī dīm.*

114

213

ad nemq; unū Greg. p̄nar loq̄ in a morte b

Et quod isti mali aduocati a falsi pla-
nitatores Iusticiarum etiam iniusti im-
minente morte amittunt vocem lig-
nam et sensum Cuius ratio est quod non est ius-
tum quod aliquis idem vendat alteri
et retineat sibi Isti autem omnes male et
iniuste viuendo linguarum vocem se-
sum et faciendam alijs vendiderunt
falsis alendo et iniuste iudicando
contra conscientiam maliciose obi-
ciendo et cautilose suggerendo. Et
ideo iustum est quod qui indiget vo-
ce. voce priuentur psalms. 4. **Vendi-
ti estis iniquitatibus vestris De istis lo-
quit Solinus Sydomus in quadam
epistola ita dicens: Vidi inquit mor-
bum incurabile ad quem curandum
non inueniebatur medicus Sed non
quod inueni causam a deo deperditam
quoniam ad eam tuendam inueniretur ad-
uocatus. Iste enim sunt valde repro-
bandi propter quatuor rationes. Primo
quod deteriores videntur esse quam vili-
meretrices quod ille vendunt partem sui
corpis magis abominabile Isti
vero honestissimam sui corpis par-
tem sicut linguam et os. Secundo
quod deberent esse sicut stelle fixe motu
triformi motu firmamenti. veri-
tatis: quod psalms. 12. **Labium veritatis
firmum erit impetuum. Sed cer-
te pro maiori parte omnes inueniunt stel-
le erratice quod mouentur duplici mo-
tu videlicet contra veritatem propter munera
et quicquid cum veritate ducti conscientia. Et
ideo de illis stellis dicit Job. 24. **Stel-
le non sunt munde in conspectu eius**
**Tertio dicitur potest quod lingua eorum assi-
milat lingue statere. que statim
ad minimum pondus facit nutum.
et se inclinatur ad partem grauiorem.**
Ita isti quo cumque sit de veritate ad il-****

lam partem magis inclinatur quod
fit in danda pecunia magis potest
sa. de quorum quilibet dicit in psalms. **Men-
daces filij hominum in statibus. Re-
to operari possunt illi cherubim qui tenent
flammeum gladium atque volatile ad
impediendum reditum hominis in
paradisum. Gen. 3.** Reuera isti aduo-
cati mali habent flammeum gladium
quod lingua eorum gladius acutus et est
valde versatilis quod defacili verti potest
et contraxeritatem et pro veritate. **Cher-
ubim interpretatur plenitudo scientie**
**Et isti dicuntur sapientissimum apud
vulgus. Sed ad quod deseruiunt. Re-
uera ut dicitur ad custodiendum viam
ligni vite ne aliquis accedat ad lig-
num vite ad christum. Isti sunt qui fal-
sa procurant diuortia. illegitima con-
iungunt matrimonia. Ecclesias ve-
ris prelati exspoliant et symonia
eos copulant. innocentes excommuni-
cant. Etiam verbis falsis cum de iure
possint rebelles conciliant christum et
ecclesiam persequentes. Et ideo verissi-
miliiter narrat quod quidam vidit in
spiritu. **Rerone** apud inferos balne-
antem. **Ministri** vero vndique circa
eum aurum bulliens infundebant.
Dum enim vidisset unam cohortem
aduocatorum prope accedentem cla-
mauit. **Que** inquit. **Orinale** homi-
num genus. **O** aduocati amici mei
accedite ut in hoc vase balneami
mecum. **Ad** huc enim superest locus
in eo quem pro vobis suavi. **Audi-
ui** de quodam. **Causidico** de regno
francie. hic pro iura et actus iuridi-
cos de paupere clerico factus fuit
mirabiliter diues. **Tandem** infe-
matus fuit ad mortem. amici eius
ex omni parte asiterunt et roga-**

uerunt eum ut cōderet testamē-
 tum Ille grauissime infirmatus ce-
 pit cogitare quō tot diuicias p su-
 am eloquentiā a lingue pitiaz cō-
 gregasset Et recollecto toto spitu
 quem habuit clamauit i gallico
 langue langue langue. **Item. 2. a**
3. recitauit. Et cū admirarentur q̄
 alitabāt q̄d uellet signaē sub iurē
 itē in gallico langue tot gāng-
 ua a langue tot aura. Cōtigit au-
 tē eo tpe frēs predicatores de no-
 uo misse ad illam uillaz a aream
 habebāt: sed nullā domuz edifica-
 tam Mandauit ergo p q̄busdaz
 de illis fratribz Et cū uissent corā
 familia a amicis dē eis Ego iqt pi-
 cia lingue lucratus sum ista bona
 tē alia auz argentum a alia preci-
 osa Vos autēz linguis uestris lu-
 crami spūalia a sempiterna Et iō
 uobisum mercimonia contrahā
 ut papiatis de frā lingue mee a
 ego uieuerfa aliquid hēe possim
 de frā lingue uestre Et itē dixi ami-
 cis meis prius q̄ uerētis quot lāg-
 ue tot aura Et totū thesaurū fratri-
 bus dedit a mortuū ē. **Quarto re-**
probi : q̄ fuerūt facinorosi supē-
 tores destituentur authenticacōne.
 Et q̄ntū ad hoc dē q̄ omouebit il-
los a fundamentis. Et istud ē spe-
 cialiter cōtra malos ministros cō-
 siliarios a baliuos. Isti omnes sim-
 gantur auctoritate quadā dñorūz
 sicut **Causarij** **Iusticiaeij** a alij eti-
 am officiales multi loquuntur sem-
 p in psona principis Et idem siue
 sit iustum siue iniustum auctorita-
 tem habet q̄ fundamentum toci-
 us negocij fingitur esse principis
 a itēo modo quos uolūt supportāt

a excusant a quos uolūt condēni-
 nant a semper habent pro se regiā
 potestatem a auctoritatē. Sed cer-
 te in die iudicij destituent ista au-
 thenticacōe q̄ quilibet hēbit tūc
 pro se ipso Et itēo tene dē Et com-
 mouebit illos a fundamentis Et
 per oppositi de uiro iusto dicitur.
Non cōmouebitur in eternum : q̄
 habitat in iherlm : q̄ fundamen-
 ta eius in montibus sanctis **Ruic-**
quid enim iusti siue ad partēz si-
 ue iudicialiter allegant ex propo-
 sito totum emanare debet de mon-
 tibus sanctis de doctrina sancto-
 rum **Quinto** reprobi quia fuerūt
 perniciosi persecutores **Ideo** puni-
 entur sine consolatione. Et q̄ntūz
 ad hoc dicit q̄ vsq̄ ad supremum
 desolabuntur pro tanto: quia licz
 punientur citra condignum tamē
 nichil dimittetur impunitum **Gre-**
gorius. quarto. dyalo. Sicut i h^o
 mundo multi sub vno sole consi-
 stunt nec tamen equaliter eiusdē
 solis ardorem equaliter sentiunt:
 quia alius plus estuat aliū min?
Ita illic in vno igne non vnus est
 modus incendij quia q̄d hic dicit
 fitas corporum hoc illic agit diuer-
 fitas peccatorum ut a ignem non
 dissimilez hēant a tamē eosdē sin-
 gulos dissimiliter exurit. **Item Gre.**
Sexto q̄ reprobi fuerunt volup-
 tuosi leccatores itēo conterentur si-
 ne cōdonacōne. Et q̄ntū ad hoc
 dicit q̄ erunt gementes. Est anti-
 qua narracio de iuuenula qua-
 dam in francia. que cum per an-
 num uixisset auz amasio suo lubri-
 ce a tandēz impregnata fuisset a
 derelicta cepit flere a gemere a in

solabiliter tristati a qua cum
quidam quiescunt quid tamen plorat.
Rabit deploro gaudium inquit anni
preteriti. Istomodo satis iustum est
quod illi qui sine penitentia in presentia dant se
voluptatibus carnis sue gemunt in
futuro. Et si causa ab eis gratia. Rabi-
tio bona est quod gemunt et plorant
gaudium anime preteriti nuntius. **A**ma-
bant gementes ut colibe. Colibe
sunt aves multum lubricae et natura-
liter habent gemitum pro cantu. In sig-
num quod omnes qui se libidini manci-
pant gemunt et gement. **Sapientia 2.**
Duplex enim illos acciperat tecluz
gemitus cum memoria preteritorum
Septimo reprobi quia fuerunt ob-
liuosi contemptores. Ideo et primus est
merito sine recordatione. Et quantum
ad hoc dicit quod memoria eorum pi-
bit. Et per oppositum dicit de iusto
ps. In memoria eterna erit iustus.
Modus erat apud romanos quod no-
mina sanctorum et iudicum in tabulis
ereis scribebantur. Et ideo vocabantur
patres conscripti. Rabi autem contin-
gebat quod aliquis debebat. fuit pro
proximo scelere et confusio perpetua.
Istomodo multi scribuntur sine prese-
ntem iustitiam in ecclesia militante.
Quidam sunt episcopi quidam religiosi et
solempnes clerici. Quidam rectores et
curati quibus fit recordatio si in die
iudicii in libro vite non inveni-
antur. Et fiant de numero illorum de
quibus dicit psalmus. Perit memo-
ria eorum cum sonitu. Et ita deleantur
de libro vite et cum iustis non
scribantur. Et per contrarium de sanctis dicit
Apoc. 3. Qui vicerit vestiet vestibus
albis et non delebo nomen eius de libro
vite. **Lc. 4.**

Venient in cogitatione peccatorum
et suorum timidia tradu-
ent illos ex aduerso cogi-
tationes ipsorum. **P**ostquam spiritus sanctus
tetigit in parte pena tyrannis inflige-
dam in perpetuum in inferno nec
illa pena eis infligetur nisi in iudi-
cio manifesto quod patere poterit
toti mundo. Ideo iam tacta eorum
pena eternali. **H**ic declarat aliquam-
tulum de processu obsequando in iudi-
cio generali et hoc facit alienando
modo de iniustis modo iustis. Et cir-
ca hoc duo facit. Nam primo declarat
formam sine qua apparebunt iniusti
c. 7. **T**unc stabunt iusti. **C**irca
primum tria predicat spiritus sanctus
in lectione hodierna de iniustis fu-
tura in iudicio generali quia ibi
presentabuntur personaliter sine
procuratore. **C**onsternabuntur
integraliter sine consolatione accu-
santur sine defensore. Et ista
tria valde sunt graua quando nec
homo potest habere procuratorem nec
consolatore nec defensorem. **P**ri-
mo ergo presentabuntur personaliter sine
procuratore. **Q**uia sic dicitur 2. **Co. 5.**
Omnis nos manifestari oportet ante tri-
bunal christi ut referat unusquisque
pro ut gessit. Et quantum ad hoc
dicitur **Veniet inquit cogitacione** scilicet
timidi **Job 3.** **V**enite omnes gentes
de ecclia et congregamini. **I**bi occubent
faciet dominus robustos tuos confur-
gat et ascendant gentes in valle. **I**osa-
phat quod ibi se debet ut iudicet omnes
gentes in circuitu. **V**enient ergo per-
sonaliter sine dilacione quando
vobuntur et citabuntur peptorie illa
tribili voce dicitur **Apoc. 17.** **T**essal.
2. **Q**uia ipse dominus in iussu et in voce

archāgelī a m̄ tuba dei d̄ictet te ce-
lo a mortui qui i xp̄o sunt resurgēt
p̄m̄i. In iussu v̄ i impatoris pt̄as
Nō em̄ tūc veniet in hūilitate sicut
venit i carnē in primo a duentu. s̄io
equitabit a s̄in a; nec baiulabit si-
bi cruce; sicut legit fecisse **Joh. 19.**
Sed tūc videbūt filiū hoīs veniēte
in nubib; celi a; pt̄ate magna a
maiestate. Sicut dicitur. **Luc. du-**
odecimo. Et ideo dicit **Apostolus.**
q̄ ipse dominus veniet in iussu.
a in voce archangelī. i voce facta
per semetipsum qui est princeps
angelorum Est enim angelus ma-
gnū concilii ps̄ale. nono. a **Joh.**
quinto. Mortui audient vocem fi-
lij dei a qui audierint vivent vel
in voce archangelī ad h̄am v̄m vo-
ce facta misterio alicuius archan-
gelī **Que vox erit ista Surgite mor-**
tui venite ad iudiciū De hac terri-
bili voce loquēs Ihero. sup Math.
Et sic. Quociens diem illū confide-
ro totis viribus cōtemisco Sive
em̄ comedo sive bibo sive aliquid
aliud facio sp̄ videtur michi tuba
ista terribilis sonare i aurib; me-
is **Surgite mortui venite ad iudici-**
um Veniet ergo dñs in iussu a in
voce archangelī a i tuba dei Fades;
vox v̄ri pt̄ tuba xp̄i similitudinem
ad v̄sum tute q̄ fuit in v̄. tes. Tub
em̄ cōvocabant ad oculū cōmo-
nebantur ad plū a vocabant ad fe-
stū Et isto mō resurgētēs cōgrega-
bunt ad cōciliū iudicij ad pugna-
plij quo orbis terraz pugnabit cō-
tra insensatas a ad festum eterni
cōiuij De h̄ tute voce **Cris. super**
illd Math. 24. Virtutes celoz mo-
uebuntur Et sic **Vere vox magna**

vox tute terribilis cui omnia obedi-
unt elemēta que petras scindit In-
feros aperit portas et̄as frangit
vincula mortuorum dirumpit. Et
de profundis abissi animas liberās
corporibus assignat hec omnia ci-
tius cōsumat in ope q̄ sagitta tū-
fit in aere dicente **Ap̄lo In mome-**
to in ictu oculi Cor. 1. Erunt ergo
isti tirāni a persecutores iustoz iu-
sti terribiliter a mortuis excitati e-
uocati a personaliter iudici prese-
tati **Terribile enim est quādo ho-**
mo subito excitatur a somno per
fragorem a strepituz tonitru Est
autem verisimile q̄ illa vox erit si-
cut vox tonitru magni quo terrā
tremere a celum concuti a v̄muer-
sa de suis locis videbuntur com-
moueri Tunc reges a regine pre-
lati a concubine milites a clerici.
Mercatores a monachi nuda cō-
fusibiles si mali fuerit apparebūt
Vnde Iheronimus in ep̄la ad Ely-
oduz. monachū Iudicaturō dño
lugubre mundus imugiet trib;
ad tribum pectora s̄ient potentis-
simi quondam magni reges nu-
do pectore latere palpitabunt. ibi
adducetūr Plato cum suis stultis-
simis discipulis. tūc Aristotilis ar-
gumenta non proderant quando
veniet ille filius paup̄cule questu-
arie iudicaturus fines orbis terra-
rū Sap̄to. 1. Vox diei domini ama-
ra tribulabitur ibi fortis. dies il-
la dies ire dies tribulacionis a ā-
gustie dies calamitatis a miserie
dies tenebrarum a caliginis dies
nebule a turbinis dies tute a dā-
goris **Secundo impij i iudicō cō-**
stemabūt integrit̄ sine cōsolatōe

Et quod tunc ad hoc subdit in lra qd no
solum venient. s. venient in cogita
de peccatorum suorum timidi. Et no
tanda est dña inter bonos et ma
los quia boni timet de peccatis suis
et timent deum an iudiciu. In ps.
Cofige timore tuo carnes meas
a iudicijs ei tuis timui. **Eccl. 7.** De
ppiciatu pro peccato noli ee sine me
tu. et ideo timent deum bu erit in
extremis et in die defuccionis sue
benedicetur. **Eccl. 1.** Sed p oppoitu
reprobi in psenti non timet pccata
sua nec etiam deum. s. in iudicio ti
mebunt quoniam timor erit ad penam
no ad emenda. In quoru persona
dicit ps. Timor et tremor venerunt
super me et contexerunt me tenebre.
Vnde Greg. 12. moral. Vitari na
q. terror iudicis non nisi an iudi
ciu pt. Modo non terretur s. preci
bus placat. Cum vero i illo treme
bundo examine sederit et videri pt
et placat non pt q. facta prauoz
que diu sustinuit tacit. s. hinc oia
redet irat. Vnde necesse est nuc
timere iudicem cuz nodu iudiciu
exerret cum diu sustinet cu adhuc
mala tolerat que videt. ne cum
manu in retribucoe. vlcis excu
serit tanto in iudicio districti. fe
riat. q. pto an iudiciu diuti. nunc
expectat. **Terco** ipi in iudico
accusabuntur criminalit sine defen
sore. Et quatu ad hoc subdit i lra
Et traducunt illos ex aduerso im
qtates eoz. Traducere ide e q. ad
confusionem alicui. id qd fuit oc
cultum propalare. Vnde **Math. 1.**
Ioseph aute cum esset iustus et
nollet eam traducere ac. Vult g
dicere q. ipa met pccata sua appala

bunt actores eorum qsi essent ab
uocati accusates et stantes ex adu
so contra reuz in ps. **Domu** meu
tra me est semp. **Ru** aliquis de
prehenditur de furto ipsum furtu
condempnat eum. Dicit q. symia fu
giens venatorez quoniam habet fetus.
Illum filiu quem magis diligit
apprehendit in brachia fugit et a
liu dimittit. Ille vero dimissus in
lit super matrem sedes in collo suo
velit nolit venatore fortiter isen
te symia dei q. fatigat. fatigata fe
tum magis dilectu proicit. Alius
vero de quo non curauit velit no
lit insistit donec taz mater q. ples
capiatur. **Istom** peccator. pccatu
et delectacoem tamq. duos filios
habet. delectacoem diligit. pecca
tum non diligit. **Mors** venat quia
cotidie peccatoz insequit. **Pecca**
tor ergo sperans se cum delectaco
ne euadere. **Illam** tamq. carissim
filiu inter brachia sua id est inter
intellectu et affectum portat. Sed
imperceptibiliter pccatu a tergo se
collocat et matre n. dimittit donec
mors vel dyabol. vtruzq. attingat.
Nota de modo in state abscondito
tempore estiuali in desitate folioz.
Qvbitaco lralis circa predicta
fit ista. **Vtri** vox tubal pccat in
iudicium erit aliquomodo causa resur
rectionis corporum. **Qd** no da
mascen. **Credo** resurrectione futu
ra diuina voluntate vtute et nutu.
g. cu ista sufficiat nullomodo erit
vox tube ca. **Ip** frustre fit vox ad
illud qd audire non potest s. mor
tui non habet auditum ergo frus
tre emittet vox ad eos. **Ip** si tal
vox eet ca. **Resur**rectio is. **Resur**rectio forz

naturalis. **L**icet enim vox illa eam
 faceret p virtutem a deo dataz sicut
 de glo sup illud Et dabit voci sue
 vocē virtutis nū habita tali virtute
 effectus sequetur. Sicut in ceco il
 lūm aco restitūto visus est p mira
 culū sed visio sequens naturalē ē
 Ipp resurrectione corporū fieri nō pōt
 a virtute finita Sed vox illa quūcum
 quē magna infinitā virtutē habere
 non pōt gēc. Ipp glō ad romanos
 s de q resurrectione xpi ē eā nostre
 resurrectionis hęc ē inquit causa:
 quare xpus suscitabit alios q sus
 citatus est. **A**d oppositum est
 magister sententiarum. quarto.
 distinctione. 23. ca. 2. vbi dicit q
 causa resurrectionis mortuorū eie
 vox tube que in aduentu iudicis
 audietur ab omnibus a cuius vir
 tute excitabuntur mortui a de mo
 numentis resurgēt. **I**tey glō sup
 illud psalm. Dabit voci sue vocēz
 virtutis efficaciaz resuscitandi om
 nes mortuos. **A**d qonem dicēduz
 q causa de dupliciter viz pncipa
 lis a instrumētā. **C**ausa pncipa
 lis resurrectionis erit virtus dīna
 assistens illi voci illo mō quo vir
 tus dīna assistit vobis sacramenta
 libus in ecclīa militante. **C**ausa in
 strumental erit vox illa sic v bū p
 latum ē causa instrumētā aliquo
 mō cū substantiā cōis panis i cor
 pus xpi. **Q**ual aut erit vox illa di
 uersimode de. dicit quidā q ipsa
 euidēs pntācō filij dei i mundo de
 vox pōt illd v bū **G**reg. qui de Tu
 bam sonare nichil aliud ē q mū
 do iudicē filium dei demonstrare.
 Sed videtur melius dicendum q
 vox tube erit sonus quidam sensū

bdisa impium vocale cristi quo p
 cipiet mortuis resurgē. **J**uxta illd
Job. 4. Mortui audient vocēz filij
 dei a qui audierint vident Et pa
 rum post Omnes qui i monumen
 tis sunt audient vocem filij dei. Et
 dicit hic vnus doctor q videtur si
 bi q illa tria que enumerat Apo
 stolus **T**hess. 2. In iussu a in vo
 ce archangeli a tuba dei disting
 uuntur per modum istum. **F**iant
 quasi tria precepta cristi. **P**rimo
 enim i suo descensu cristus iutebit
 plures siue partes quascumqz cor
 porum mortuorūz recolligi p mini
 sterium angelorum a hoc notatur
 cū de q descendet in iussu. **S**ecūdo
 precipiet corpora reformari ex illis
 pulueribus recollectis a formatis
 corporibz animas reuiuere **E**t ista
 duo fient per diuinam virtutem **E**t
 istud preceptum notatur cum de
In tuba dei. **T**ercō archangeli q
 fuerunt custodes prouinciarum i
 prouincijs quas custodierunt cla
 mabunt fortiter a sefibilibiter sicut
 sono articulado sefibilia mediāte
 aliqua creatura sensibili formata
 q omnes coram iudice corporalē
 compareant. **D**istinctiuam a iere
 uocabilem sententiam auditū **E**t
 illa vox notatur cū dicitur **I**n voce
 archangeli de voce ista tubali pro
 phetai ait **S**ibilla sicut vicitat **A**u
 gustin⁹ decio octauo de ciuitate
 dei capitulo. vicimotertio. **S**ed
 tuba tunc sonitum tristem dimit
 tet ab alto **O**re gemens facinus
 hominis varios q labores. **A**d
 primum in oppositum dico q fiet
 virtute dīna pncipalē mediāte vo
 ce instrumētāli p modū que dēū ē

Ad primū in oppositū dicēdū q̄
fiet virtute diuina p̄ncipalit̄ me
diāte voce instrumentalit̄ p̄ mod̄
sic dictū est. **A**d secūdū dicēdū
q̄ forme verborū sacramentaliū ha
lent suum effectū nō ex hoc q̄ au
diunt̄ s̄ ex hoc q̄ p̄ferūt̄ Et sic i p̄
posito **A**d terciū dicēdū q̄ v̄t̄
non ē in voce subiectiue s̄ dī esse
in voce q̄ voci assistit operando.

Ad quartū p̄ q̄ fiet p̄ncipalit̄
virtute infinita. **A**d quintū q̄ re
surrectio xp̄i ē causa exemplaris
n̄re resurrectōis non autem effici
ens p̄rie.

Capituli q̄ntū. Lcō 18.

Tunc stabunt iusti in
magna constācia ad
uersus eos qui se angu
stiauerunt et q̄ abstu
lerunt labores eorum. **P**ostq̄
sp̄s sc̄is declarauit formā confu
sibilem in qua necessario op̄aebūt
iniusti i iudicio ḡnali. Sic osequē
ter a ordiate occasione tā malorū
q̄ bonorū aggredit̄ enarrare ordi
nē eius in speciali. In quolibet
aut̄ iudicio q̄tuor p̄sone requirūt̄
tur ad minus de cōi iure. sc̄z **J**udex.
Actor. testis. et reus. In isto vero iu
dicio iudex erit de⁹ Re⁹ peccator.
Actor p̄ctm̄. testis iust⁹ i quē pec
cator deliq̄t. **S**i agat̄ de iusticia p̄ti
culai. d̄d q̄ ē de⁹ ip̄e. **S**i agat̄ de iu
sticia ḡnali. sic mō dictū ē in vlt̄ia
lectōe q̄ in iudicio ḡnali peccata
tenebūt locū accusatoris. **S**ic dic
tum fuit heri q̄ traducunt illos ex
aduerso iniquitates eorum q̄ non
restat describendū illud iudicium
n̄ q̄ntū ad tres p̄sonas viz **T**estes
Reos. **J**udices. **E**t hoc facit sp̄s s̄a

ad in capitulo isto toto. **V**i sic p̄t
capituli ist̄s it̄ duci. declaro quō
se hēbit accusator: s̄ d̄clat̄ quō
se hēbit testis. **J**udex. et Re⁹. Et s̄m
h̄o capl̄z. **I**st̄s totū diuidit̄ i tres p̄
tes. **N**am primo declarat q̄ testis
non terrebitur ab aduersitate.
Secundo q̄ reus confitebitur sine
falsitate. **T**ercio q̄ iudex nō mo
uebitur a summa equitate. **S**ed a
pars ibi. **V**identes turbabuntur.
Tercia ibi. **I**usti in perpetuum vi
uent. **E**st igitur intencio huius
capituli q̄ tum ad reprobos de clā
re tria videlicet q̄ accusabuntur
cū feruore laudabili turbabunt̄
tūmō miserabilia confitebuntur
cum pudore inestimabili. **P**rimū
ostenditur in hodierna lectione
Secundū ibi. turbabuntur viden
tes. **E**t tertium ibi. dicentes intra
se penitenciam agentes sicut infra
patebit. **Q**uantum ergo ad p̄
mum. videlicet testes nō terrebit̄
tur aduersitate sed accusabunt
malos feruore laudabili. **D**icit sic
Tunc stabunt iusti in magna
constācia. **q̄** In quo processu
quinq̄ circūstancie iudicialis
testimoniū iustis assignantur. **V**i
delicet tempus comparēdi. gest⁹
proponēdi. modus prosequēdi
forma resistēdi et causa contra
dicēdi. **T**empus comparēdi
exprimit̄ cum dicitur **T**unc. gest⁹
proponēdi. **S**tabunt. **M**odus
prosequēdi. **I**n magna constan
cia. forma resistēdi: aduersus eos
qui se angustiauerūt. **E**t causa cō
tradiciēdi. **E**t qui abstulerūt la
bores eorum. **D**icit ergo **T**unc viz
in die iudicij non modo durante